

RUDOLF ČEPELÁK

(*16.IV.1886 Kutná Hora, ČR - †21.XII.1972 Český Brod, ČR)

entomológ, pedagóg a vedecký pracovník

Rudolf Čepelák sa narodil 16. apríla 1886 v Kutnej Hore (Stredočeský kraj) Prokopovi Čepelákovi (*1855-†1909), robotníkovi v miestnom cukrovare a Anne rod. Patočkovej (*1866-†1949) pôvodom z Perštejnice. Dňa 18.IV.1886 ho pokrstil miestny r.-k. kaplán Stanislav Červ.

Rudolf bol už od detstva určený stať sa učiteľom. V roku 1892 nastúpil do prvého ročníka C. k. (cisársko-kráľovskej) cvičnej školy štvortriednej v Kutnej Hore, ktorá bola súčasťou „C. k. ústavu pro vzdělání učitelů národn. a obč. škol v Hoře Kutné“. Riaditeľom ústavu bol Karel Grüner a jeho triednym učiteľom V. Knížek.

Od roku 1897 nastúpil na „C. k. vyšší reální školu v Hoře Kutné“ (triedny uč. V.

Komberec), kde absolvoval 4-ročné prípravné učenie a v roku 1901 začal študovať na „c. k. českém ústavě ku vzdělání učitelů v Kutné Hoře“ (triedny uč. Rudolf Sokol). Štúdium úspešne ukončil v roku 1905 získaním vysvedčenia dospelosti. Nasledujúce dva roky pôsobil ako výpomocný učiteľ v obecných školách v Červených Janovicích (okr. Kutná Hora), v Kadlíně (okr. Mělník), v Terezíně (okr. Litoměřice) a ako dočasný učiteľ v Hostomicích (okr. Duchcov) a v Záboří (okr. Mělník). V roku 1907 bol komisiou uznaný za spôsobilého k samostatnému úradu učiteľskému na obecných školách. Potom pôsobil ako dočasný učiteľ v Ježově, Zhoří, Novej Vsi a v roku 1911 ako definitívny učiteľ v Pavloviciach, kde pôsobil až do roku 1914. Po Prvej svetovej vojne sa v roku 1918 vrátil učiť do školy v Pavloviciach.

Po vzniku Československa vyzval Vavro Šrobár, minister s plnou mocou pre správu Slovenska, českých učiteľov, aby prišli učiť na slovenské školy a tak okolo 250 učiteľov z Čiech prišlo v roku 1919 na Slovensko. Medzi nimi dobrovoľne prišiel aj Rudolf Čepelák. 7.X.1919 sa stal učiteľom v Ľutove (okr. Bánovce nad Bebravou), kde pôsobil do roku 1923, kedy bol preložený za správcu ľudovej školy do Zlatoviec (okr. Trenčín, od roku 1976 súčasť Trenčína), kde pôsobil 15 rokov. Dňa 18.XI.1938 mu ministerstvo školstva oznámilo, že vzhľadom na veľký počet „nezamestnaných učiteľských osôb národnosti slovenskej“ bude od 30.XI.1938 daný na „dovolenú s čakaním“. Avšak nariadením ministerstva školstva z 22.XII.1938

mu bola už ku 31.XII.1938 ukončená výučba na Slovensku a bol vyzvaný na návrat do Čiech. Proti nariadeniu namietal, ale 26.I.1939 boli jeho námietky zamietnuté.

Rybářský lístek Rudolfa Čepeláka
vydaný v Rumburku 24.VI.1946.

Po návrate do Čiech sa stal riaditeľom ľudovej školy chlapčenskej v Prahe-Vršoviciach (1939-1941). V apríli 1941 bol preložený do trvalej výslužby a zamestnal sa ako entomologický preparátor vo firme „Dr. O. Staudinger & A. Bang-Haas“ sídliacej v Drážďanoch, ktorá sa zaoberala obchodovaním s hmyzom. Tu pracoval až do roku 1945. Od 1.IX.1945 nastúpil na vlastnú žiadosť ako riaditeľ ľudovej školy v obci Krásny Buk

(pri Krásnej Lípe) a v rokoch 1946 až 1951 pôsobil v Krásnej Lípe (okr. Děčín). V roku 1951 odišiel do dôchodku. Zomrel 21. decembra 1972 v Českom Brode. Smútočná rozlúčka sa konala 28.XII.1972 v krematóriu v Prahe-Strašnicích.

Rudolf Čepelák sa od stredoškolských štúdií venoval zberu a štúdiu hmyzu – zbieral hlavne chrobáky, ale aj motýle, blanokrídlovce a dvojkrídlovce. Nazbieraný hmyz preparoval pre firmu Václava Friča (*1839-†1916), ktorá

obchodovala s prírodninami a učebnými pomôckami. Neskôr vytváral z kolekcií hmyzu vlastné učebné pomôcky pre školy. Prieskum hmyzu robil hlavne v miestach svojich pôsobísk, na Slovensku v okolí Bánoviec nad Bebravou a Trenčína, ale podnikal výskumné cesty po celom Slovensku (Veľká a Malá Fatra, Tatry, Kováčovské kopce, Považský Inovec, Zobor...). Počas pôsobenia v Čechách zberal hlavne v okolí Kutnej Hory, Mělníka, Českého Brodu a Prahy, ale zbieral aj na Morave, napr. na Veľkom Javorníku. Členom Československej spoločnosti entomologickej sa stal v roku 1924, počas pôsobenia na Slovensku. Na pomoc pri výučbe prírodovedy napísal v roku 1933 brožúrku „Přehľad hmyzu a nerastov slovenských“, ktorá vyšla v Trenčíne. O svojich zberoch hmyzu si viedol denník

Rudolf Čepelák s vnukom
Svätoplukom (20.VII.1967).

a publikoval aj niekoľko krátkych entomologických prác, hlavne v časopise ČSSE. Jeho bohaté zbery viackrát citovali domáci aj zahraniční entomológovia. Z viacerými sa osobne poznal (napr. L. Korbel, J. Roubal, A. Fleischer, J. Sekera ...). Na jeho počesť boli pomenované tri aberácie chrobákov: *Agilus biguttatus* Fabricius ab. *Čepeláki* Roubal, 1927,

Rudolf Čepelák so synom Jurajom, vnukom Svätoplukom (v strede) a mladým Mariánom Barabasom (20.VII.1967).

Judolia sexmaculata Linné ab. *Čepeláki* Kudla, 1937 z Tatranskej Lomnice; *Rosalia alpina* L. ab. *Čepelaki* Pic, 1933

Časť zbierok hmyzu z okolia Trenčína kúpila firma Edmunda Reittera zaoberajúca sa obchodom s hmyzom, zvyšok zbierky je uložený v Balneologickom múzeu v Piešťanoch. Ako dôchodca získaval Rudolf Čepelák v rokoch 1953-54 na území Slovenska materiál pre Ústav zoológie VŠP v Nitre. V rokoch 1960-63 bol odborným pracovníkom Okresného múzea v Trnave so sídlom v Hlohovci, kde sú aj uložené jeho entomologické zbierky z tých rokov.

Počas pôsobenia na Slovensku bol aktívny aj v kultúrnej oblasti – nacvičoval so žiakmi divadlá, zveľaďoval knižnice, učil dedinské obyvateľstvo používať moderné metódy v poľnohospodárstve.

Bibliografia R. Čepeláka (neúplná):

- Čepelák, R. 1925 [1926]. Co jsem sbíral na Slovensku (Col.). *Časopis Československé společnosti entomologické* 22(5-6): 110.
- Čepelák, R. 1927 [1928]. Nové aberrace *Osphya bipunctata* Fabr. *Časopis Československé společnosti entomologické* 24(5-6): 123.
- Čepelák, R. 1927 [1928]. Sběratelské poznámky. *Časopis Československé společnosti entomologické* 24(5-6): 124.
- Čepelák, R. 1930. Vzácní brouci noví pro Slovensko. *Časopis Československé společnosti entomologické* 27(5-6): 115.
- Čepelák, R. 1932. Neue Cerambyciden-Formen aus der Tschechoslovakischen Republik. *Entomologisches Nachrichtenblatt* (Troppau) 6(1): 7-8.
- Čepelák, R. 1933. Přehľad hmyzu a nerastov slovenských. Pre potrebu ľudových škôl ako sprievodcu ku sbierkam prírodnín. Grafia, Trenčín, 14 pp.

Svätopluk ČEPELÁK, Ľubomír VIDLIČKA

ÚSTAV ZOOLOGIE VŠP
NITRA, Kalvarská 10,

Nitra, dňa 17.apríla 1953.

P o t v r d e n i e .

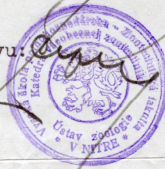
Potvrďujeme, že Rudolf Č e p e l á k , riaditeľ školy v.v. , získava materiál pre náš ústav. Žiadame všetky korporácie aby mu, pokiaľ je to možné, vychádzali v ústrety.

Pri tejto príležitosti odvolávame sa i na povolenie KNV čís.j.4/2 - 357.2-1953/JŠk z 1.IV.1953, v ktorom sa povoľuje našim pracovníkom a spolupracovníkom vstup i do rezervácií kraja Nitry. Jedná sa o rezervácie okresu Vráble: Polesie Pata v Čifároch, v okrese Levice: Polesie Almajský Roháč v Jablonoenci, v okrese Štúrovo: Čenkovský les v Mužle, v okrese Šaľa: Siky, Majer pri Sládečkovciach, v okrese Zlaté Moravce: Gaštanica, v Jelenci, Arboretum v Mlynánoch, v okrese Nitra: Jaskyňa Sv.Svorada u Nitry, kopec Lupka u Drážoviec, v okrese Komárno: Kysziget u Kameničnej a ďalších neuviesaných.

Ďakujeme vopred všetkým korporáciám, ktoré menovanému výjdu v ústrety.

Vedúci ústavu:

Povolenie na predĺženie
na ďalšie dni 1954.

Štefan H. H. 25/4-54

Potvrdenie Ústavu zoológie Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre Rudolfovi Čepelákovi, ktoré mu umožnilo voľný vstup do všetkých rezervácií kraja Nitra, ale aj do množstva ďalších rezervácií na Slovensku, a získavanie materiálu. (Nitra, 17.IV.1953)

ČESKOSLOVENSKÁ SPOLEČNOST ENTOMOLOGICKÁ
při Československé Akademii věd
SOCIETAS ENTOMOLOGICA CECOSLOVENICA
Academiae Scientiarum Cechosloveniae
PRAHA I, PLATNĚRSKÁ 7 — TEL. 654-72

Čj: .....

Věc: .....

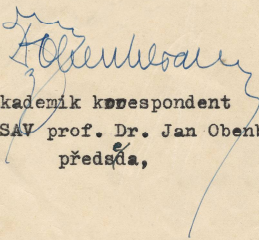
Praha.....15.IV.1956.....

Velevážený a milý pane kolego,

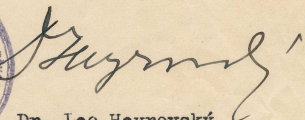
k Vašemu nastávajícímu významnému jubileu s e d m d e s á t i
let, kterého se dožíváte v plné duševní a tělesné svěžesti, vyslovu-
jeme Vám jménem všech našich členů z plna srdce nejvřelejší blahopřá-
ní.

Při této příležitosti vzpomínáme Vašich velkých zásluh o ento-
mologický výzkum naší vlasti a to zejména Slovenska, kde jste tolik
let s nevšedními úspěchy sbíral hmyz. Přejeme Vám do budoucna, abyste
ještě dlouhá léta v plné životní pohodě mohl pracovat v naší oblíbené
vědě entomologické.

Za předsednictvo:

Akademik korespondent
ČSAV prof. Dr. Jan Obenberger,
předseda,

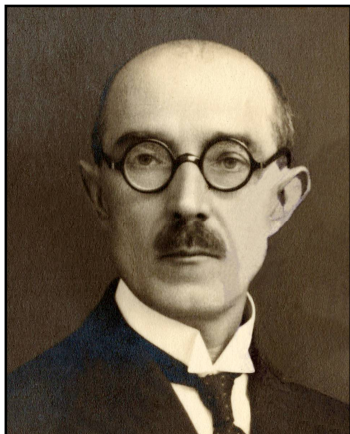

Dr. Leo Heyrovský
vědecký tajemník.

Pan
Rudolf Čepelák
Pohled.

Blahoželanie Rudolfovi Čepelákovi k 70-tinám od predsedu ČSSE prof. Jana Obenbergera
a vedeckého tajomníka Dr. Lea Heyrovského. (Praha, 15.IV.1956)

Autobiografia Rudolfa Čepeláka

Čas utíkal a tak jsem se dožil „požehnaného“ věku. Jen jsem o tom často přemýšlel, je-li člověku 84, jaké je v tom požehnání. Sotva chodím, málo vidím, a tak ten starý není k užitku ani sobě ani k druhým. Nijaký výkon, nebo plány – s tím už je konec. A tak nezbývají než vzpomínky. A zajímavé je přitom, že člověku vstupují do hlavy ta nejmladší léta.“ Narodil jsem se v Kutné Hoře, kde tatínek byl dělníkem v cukrovaru a tamtéž dělala i matka. Dělal se tenkrát 12 hodin a protože měl otec více nočních, často se s maminkou i měsíc neviděli.

Detstvo

Nejmladší vzpomínky mám asi z 5-ti let, kdy se stavěla škola Komenského. Dělníci bourali malý domek v uhelném skladě a padající komín rozštěpil Volštátovi hlavu. Podnes ho vidím ležet u pumpy na trávníku a z rozpůlené hlavy tekoucí krev. Malé děti dávaly matky na hlídání, ale já už od mých šesti měl na starosti mladší sestru. Mým klukovským zábavám málo překážela, a když volala: „Počkej, Rudo, já to vím!“ vrazil jsem jí buchtu do zád, hodil si ji na hřbet a běžel za mými společníky.

Než matka ráno odcházejíc řekla: „V troubě máte kafe a v legárku chleba. Někdy uvařila i škusánek, nebo šišky s mákem, rýži se švestkami, nějakou kaši. Ale my děti jsme to obyčejně snědli hned ráno, než jsme šli do školy. V půl 7 přišel táta, vystrojil mně do školy (chodil jsem do císařské) a šel spát. Ale v 1 už byl vzhůru a nebyl třeba úklid, vzal nás sebou ven. Ale to jsme šli postranními uličkami, aby snad tátu neviděl nějaký úředník a neřekl, že asi v noci spí. Jinak jsme si hráli kolem domu nebo u nové školy. Já chodil do císařské školy (cvičná při uč. Ústavě) a sestra do Perkantu (Vlašský dvůr). Do pěti roků jsem chodil do mateřské (k panu učiteli Štolbovi). V I. třídě učil p. Knížek, ve II. Cimer, ve III. Kiler a ve IV. Nezbeda. Řekl nám: „Když něco v přírodě najdete, doneste to do školy, budeme se o tom učit. A já donesl čepici koroptvích vajec. Za to mě vyloučili a já šel do V. do obecné (Komenského). Mě to ale nemrzelo, mohl jsem chodit také bos a hrát kuličky i špačka. Učil nás pan učitel Erhard a po něm Němeček, ale toho jsme rádi neměli. Často nechával poškole a tam jsme opisovali dlouhý článek Krištof Kolombus a dával na nás pozor školníkův syn Rudolf, stejně se mnou starý. Z kněží nás učil P. Partiš a od II. třídy Fridrich, který mě měl rád, půjčoval mi knihy a také jsem mu často ministroval. Pořád jsem ministroval P. Královi za 40 kr. měsíčně. Potom jsem se dostal mezi ministranty hlavního kostela u sv. Jakuba,

kde byli 3 kněží: arciděkan Vorlíček, p. Pekárek (všeobecně oblíbený, stal se později děkanem) a p. Bartoš. Ještě dnes mám v paměti z velikonoce: Tlustý pan arcid.: Dominus vobiscum! Pekárek třaslavým hlasem: Flectamus genua a silný Bartoš hlasem jak hrom: Levate! Jednou jsem viděl ze sakristie, že jde Bartoš. Rychle skočím do velké skříně a schoval se pod roucha. A smůla, zrovna nade mnou bral P. Bartoš kleriku. Dal mi na pamětnou a šel jsem s ním hned k oltáři.

Z V. třídy do I. reálky, ale ještě v budově Komenského. Třídní byl prof. Klár, zeměpis prof. Štěpánek sen., počty prof. Štěpánek junior, přírodopis prof. Zuvač, kreslení Zeis (přítel katech. Fridricha), tělocvik Zoubek. Do II. jsem chodil do staré reálky (na Tarmarku) a do III. a IV. Do nové budovy za chrámem sv. Barbory. Vše mi šlo dobře, jen kreslení a krasopis mě nevábily. Ve III. reálce byla spousta polních hrabošů. Chodili jsme na ně, 2 kluci i 3-400 za odpoledne. Ale frančina plavala a prof. Princ mi dal kouli a táta musil zaplatit 15 zl! Stvrzenku s kolkem mám ještě dnes (XII.1969) na památku. Ale konec tercie byla už trojka. A z kvarty jsem šel dělat zkoušku do učitelského ústavu. Víím, že jsem kleče prosil tátu, aby mě tam nedával, že jsem vztekly a některého kluka bych třeba zabil. Ale táta prosadil svou. Hlásilo se nás 120 a přijali 36! A mě ne. S radostí jsem sehnal knihy do kvinty a šel do reálky. Asi 3. den v reálce měli jsme kreslení. Přede mnou stála gypsová hlava Dia (Zeuse!) a já ke všemu na prkně špatně napjatý list. A k tomu někdo zaťuká. Krajní kolega vyskočí, otevře dveře a volá Zeise. Ten se brzy vrátí a: „Čepelák, jdete ven!“ A tam P. Fridrich: „Rudolfe, nechceš k nám do ústavu? Jednoho žáka jsme musili pustit, chromý na levou ruku, nemůže hrát housle ani piano!“ Vzpomněl jsem na Zeuse a ochotně přisvědčil a druhý den už jsem byl v ústavě.

Z profesorů reálky vzpomínám prof. Lemingra, učil fyziku, byl už starý. Jen pamatuji: v 10 zavolal žáka. Dojdete mi pro housku. Hodně slanou, hodně makovanou a tu největší. Chemii učil Bukovský. Oba byli žákům více rodiči a neublížili.

Se mnou chodil Boldo Javůrků, syn zámožného železáře. Tomu jsem chodil pro 2 housky já a jednu mi vždy dal. Kamarádil jsem i s vodákovým Jardou Jarešem (později známým malířem) a hráli jsme si často na Indiány. Při tom nás často prohnal hajný Kotalík. Katechetou byl u nás P. Miler, měl mě též rád a často jsem mu nejen ministroval, ale i v domácnosti posloužil.

Z jara se hrály kuličky. Bylo jich 6 za krejcar a když je koupil kluk ode mne, dal jsem mu jich 10. Většinou jsem ho o ně obehřál. Večer jsem schoval kuličky v síni pod almárku do hrnčeka a na spodu byly i vyhrané krejcare. Co to dalo špekulací, sehnat ten krejcar. Šel-li okolo kmotříček, už jsem běžel k němu. Z toho koukal někdy i štyrák nebo pětník. Každý kousek železa, stará obruč a pod., už se neslo k Faulovi (žid vetešník v Panenské ulici, dnes Libušina). My jsme ještě jmenovali části města po staru: Karlov – Kohnark, Komenského nám. – Farmark, býval tam trh. Havlíčkovo nám. Jirchársky kopec, nám. u staré radnice, Zelený rynek, tam

prodávaly zelenářky, Česká ulice (nyní Prokopova) vůbec němčina tu a tam ještě prorážela. Doma jsme měli laintuch, tištuch, strožok, cinkostu, šrajtofli (peněženku) a mnoho jiných názvů. Ale, ještě o těch hrách. Z jara jsme honili káču bičem (dřevěný vlček), hráli špačka-podlouhlý hranolek dřevěný s čísly a špicemi, který se odpaloval pálkou, často i do okna. Děvčata sbírala ucha od kamenných hrnců, to byly krásy a kulatý klacíček za krejcar, to byla pana. Já jsem se skamarádil se Standou Hrbkovým a jeho dědeček nás naučil dělat dřevěné loutky. Sám jsem jich vyrobil 12 půlmetrových, od švadlen vyžebbral odstřížky a sám oblékl. A celé jeviště dost velké zhotovil sám. Koupil jsem Matěje Kopeckého hry a hrával u školy na trávníku v podvečer. A vybíral po krejcaru. Jednou přišel k nám pán s chlapcem a po krátkém dohovoru koupil celé divadlo za 2 zlaté! Ale během 14 dní měl jsem vše znovu. Praxi ve hraní jsme získali buďto v Parku, nebo na sv. Jána, když přišel Rochl nebo Laštovka ještě dnes zní mi ta úsečná řeč těch loutkářů: „Hoj, ty princi. Ty mně na svoje princovské slovo pověz, kdybys ty mně ve své moci držel, jako já tebe držím, jak bys semnou pokračoval?“ Věz králi, kdybys tě já do své moci dostal, do nejhlubšího, skalního žaláře bych Tebe vsaditi dal, každý den jednu ruku a nohu Tobě utíti dal a tak po 14 dnech bych Tebe trápill!“ – Jiná: „Hoj Ty česká persono, dcero krále neapolského, které jsou tvé pohanské bohové?“ – „Věz králi, to že já Tobě říci nemohu!“ – „Uvažte ji tuto ke stromu, nařezejte prutů a sekejte dokut proto stačí. A rytířova z divadla v Trenčíně: „Hoj, tu ju dočkám, kde ona každý deň o deviatej na frišký luft chodieva!“ Jednou sešli se v parku oba slavní „Rochl a Laštovka a tak se uzhodli hrát něco velkolepého. Měl to být „Silný muž Herkules“. Ve třetím jednání Herkules vejde do pekla, kam ďábel odnesl královnu Alcestu, aby ji vysvobodil. Pod jevištěm sedí Rochlův kluk a dělá pekelnou atmosféru, pálí síru a kalafúnu. Smrad stoupá vzhůru jeviště a nahoře hrající Rochl drží v tom hlavu. Nyní má Herkules bít kyjem ďábla, jenže nevidoucí Rochl řídí Herkulesa tak, že bije do královny až z ní korálky padají. Hlediště bylo před scénou: za krejcar na zemi, za 2 krejcare na prknech položených přes prázdné soudky. Těchto zkušeností užil jsem už jako učitel, ale loutky dělal řezbář Šedivý, otec akademického malíře J. Šedivého a scény (les, vesnice, komodu) maloval mi pán učitel Sitte, který se též akad. malířem stal. Později jsem loutky daroval trenčanskému Sokolu, ovšem Hlinkova garda 1939 zhabala všecko.

Velikou zábavou byli nám místní vojáci. Za nimi jsme doběhli až na „Rovina“ a s vojenskou kutálkou kolem jedenácté cápali jsme domů. Hudba byla vynikající. Vedli jí p.p. regimentamboři Tichý, Malina i SágI. Pan Svobodný učil mně za 2 zl. měsíčně na housle. Velikou parádu dělali vojáci o Božím Těle. Na náměstí Palackého hrávali „platzmuzik“. Ale u oltářů bez vojáků nebylo by té slávy ani půl. Parádní setnina, ve dvojstupu dala též 2 salvy a hudba hrála slavné „Te deum“. Lépe ovšem slavná mše zněla v kostele sv. P. Barbory! Mně táto nádhera, ta hudba nadchla zvlášť, když jsem byl několik roků ministrantem. Rádi jsme měli p.

arciděkana Vorlíčka (mecenáš studentů), kaplana Pekárka, ale kaplana P. Bartoše jsme se báli. Náhodou na prvé mojí škole v Červených Janovicích učil jsem s ním. A tu jsem poznal dobráka. U večere v hostinci dal mi vždy pivo a doutník! Měl jsem tehdy 53 K 33 h měsíčně.

O mších jsme ministrovali zdarma, ale o svátcích a křtech stál jeden z nás u dveří sakristie a vybíral. Vybrané peníze donesl na faru do pokladny k panu Pekárkovi. Jednou asi za tři měsíce jsme všech šest šli na faru a bylo dělení. Obsah pokladny vysypán na stůl a každý dostal stejný díl. Pamatuji, jednou to bylo 3 zl. 40 kr. a jindy 6 zl. 80 kr.! To byla doma dobrá výpomoc. Tatínek měl denně 60 kr. a mami 30 až 40 kr. Víím, jak maminka naříkala na „Prodlám (z toho Brotlaku) Mokré homole v železných formách po dvou přenášely na sušárnu. Raději měly „aurecht“, kdy přitesávali sekáčkem suchou homoly. Po takových túrách jsem mazal maminku mazáním, které napsal financ Mitlöhner (zběhlý medik). Salmiakgeist, seifengeist, Tanenoil. Pan mag. Zeman mi to počestil: Mýdlový lůh, terpentínový olej a čpavek. Ještě jako učitel jsem to předpisoval pracujícím. Stálo to šest krejcarů a lidé si to chválili. Mnohé věci, které přinesla věda a pokrok, pamatuji. Tak ještě za mého mládí jezdil pan Výborný, pekař na kole, které mnělo velké asi metrové kolo přední a zadní malé. Než se rozjel, vzal si s krámu stoličku. Potom přišlo kolo o dvou stejných kolech, ale nemnělo ještě volnoběžku. Kdo jel z kopce zdvihl nohy na hovítká pod rukojetí a šlapky se točily na prázdno. Když mi bylo asi 15, dostal pán Vyskočil motorku, nového indiána. Převod měl ještě kožený řemen, ale jezdil prima. Jednou si ho přítel pana Vyskočila půjčil a zapomněl se zeptat jak se to zastaví a tak asi v hodině kroužil mezi Horou, Kaňkem, Sedlcem až naposledy zajel do brambor, kde motorka padla na jednu stranu – puf, puf, puf a jezdec na druhou.

Tehdy také přijelo k nám mechanické divadlo. Na jevišti stroj poháněl figurky, stroje atd'. A už tu bylo první kino. Zdá se mi, že majitel byl pan Pourepo. Dříve vystupoval jako eskamotér. Tahal klukům z nosu zlatníky z klobouku vyčaroval králíka a mnoho jiných divů a nyní pouštěl obrázky. Vstupné 15 krejcarů. Program 2 x 5 minut. Prvý – koupající se černoši v řece Kongu. Druhý – zábavy panských dětí. Bijí se v posteli peřinami až peří lítá.

A první auto vysokou Laurinku mněla paní radová Bártová asi 1904. Ještě když jsem učil v Ježově na Leděčsku právě dokončili silnici přijelo tam první auto. Žák Matějka vběhl do školského dvora: „Kluci elektrika!“ Dnes je mu už asi 63, ale dosud má přezdívku „Elektrika“. Ukázali se nové sirky s nejedovatým fosforem. Starými sirkami s bílým fosforem se otrávil mnoho služek. Oškrabala 2 škatulky z hlaviček do mléka a vypila. A pan okresní lékař Havlíček musil na pitvu. Jednou jsme kandidáti (jen, kteří chtěli) byli sním v Hlízově. Když mrtvé otevřel břicho, kamarád Šubrt vyskočil oknem, protože jsme byli zamčení.

Z dětství pamatuji, že tatínek kupoval za krejcar „Pražský denník“, potom „Pražské noviny“. V neděli někdy za 3 kr. „Národní politiku“, která mívala i 36 listů (hlavně inzerátů). „Obrázkový (Kurýr)“ stál 4 kr. Jednou na titulní straně bylo foto otevření nového mostu. Císař Franz Jozef právě přestřihuje bílou pásku a dole je nápis: Procházka na mostě. A od těch čas mu všade říkali „starý Procházka“. „Besedy lidu“ byly po 6 krejcarů a „Zlatá Praha“ byla pro nás drahá. Jednou 1. máje přines táta na kabátě rudý karafiát a maminka zděšená křičí: „Ježíš Máryja, táta se dal k socanům. Jenže se k ním dal a do smrti (1909) u nich zůstal. To byla také příčina nenávisti některých profesorů (Jandera, Richtr). Jen katecheta Frydrych byl až do maturity můj ochránce. Jako děti jsme chodili na sv. Jána pozorovat koudelníka. Zástěru plnou koudele, část zavěsil na háčky stojánku, kde točila jeho žena klikou a on kráčeje zpět ukroutil asi 9 provázků a z nich oprat. Dnes už děti nevědí, proč zpíváme koudelníkův syn a za neznámého koudelníka zpívají „kouzelníkův syn“. Po městě chodívali Slováci okenáři: „Okna robíť dajte!“ Drotáři: „Dajte drótovať, hrnce letovať!“ Malí, asi 10 letí drotáři před Vánoci chodili s malými betlémy a zpívali koledy. Také my chudší děti jsme chodili na koledu a o Velikonocích na pomlázku. Ty říkanky pamatuji podnes. Koleda, koleda ve Šváci, strejček tetku vyplácí, dobře tetka, tak, tak, tak, proč nechcete poslouchat. Mám pomlázku pletenou na znamení nesu, když bil Ježíš bičován, žalostí se třesu. Kdes ty proutky nasbíral. U Piláta v síni, když byl Ježíš bičován, to pro naše viny a ještě více jiných.

V létě táta dělal ponocného ve starém kutnohorském cukrovaru a já mu nosil večeri. V tiché tmavé strojovně sedl si na kamenný podstavec a já vedle něho. Řekl: „Buď ticho!“ A ze všech stran houfy potkanů. Táta jim nějaký drobek i hodil. Míval dříve kocoura, ale toho myši umořily. Tak se bavil noci s potkany.

Lásku k broučkům a motýlům vzbudil ve mne již v dětství můj otec. Byl pomocným v cukrovaru. Na dvoře cukrovaru svítila 1000 V obloukovka. K tomuto silnému světlu naletovali brouci, přástevníci (spriadači) a můry. Pod ní mi v létě táta sbíral velké noční motýle. Napíchané mi je ráno donesl a to byl začátek mé entomologie. A ta mě držela celý život, nejvíce v letech 1907-8 v Záboří u Mělníku a od 1919 na Slovensku. Pan Werner truhlář v domě kde sem bydlil, udělal mi zasklenou krabici a několik destiček se žlábký. Na nich jsem napínal otcem donesené motýly.

Jednou přišel k nám adjunkt z cukrovaru s přáním, abych mu ukázal sbírku. S chloubou donesl jsem dvě krabice plné motýlů. K mému velikému zklamání řekl: „To můžeš šecko vyhodit, takhle se to nedělá! Ale já tě to naučím.“ A skutečně, naučil mne sbírat motýle. A řádně napínat a též pěstovat z nasbíraných housenek. Pamatuji se, jak jsem už od května vstával každý den ráno před pátou a běžel jsem podle potoka. Hledal jsem na topolech a vrbách čerstvě vylíhlé nesytiky, drvoplene, páví oka, večerní zubokřídlovce topolové a později v létě i stužkonosky. Jednou jsem chytil na Hořejším Páchu (Mlynskom

potoku) docela stužkonosku modrou. Chápu proto plně Bezručovy verše o ní. V housenicích jsem choval lišajů i bourců. Koncem léta hledal jsem v bramboříštích housenky smrtihlavů a lišaje svlačcového a později při vyorávání jejich kukly. Na podzim roku 1898 měl jsem 120 smrtihlavů z nichž jsem většinu prodal studentům po 20 haléřích. Již od léta jsem chodil večer se sítkou k zahradníkům p. Malinovi a Pfefrovi a tam jsem chytal na karafiátech verbene a floxech lišaje. Mnoho mi radil prof. frančiny Višaka. Když začali prázdniny chodil jsem se sítkou na Královskou haldu a na Kaňk, kde jsem chytal otakary, babočky a perleťovce. V Roztěži jsem chytil docela i barvoměnku. Protože ve 14 letech měl jsem již všechny známé motýly z okolí, začal jsem sbírat i brouky. V 15 letech udělal jsem sám pro učitelský ústav sbírku hmyzu, která ještě léta sloužila jako dobrá pomůcka. Při tom jsem užil i jiných zábav. Přišly cirkusy. Za 5 krejcarů mě táta nechal svést na slonu, viděl jsem řec. rím. zápasy: Frištenského (otec jeho na Kaňku ukázal nám jeho medaile) Šmejkalu v zápase s černochem Amulonem. Asi v 1901 dostala se k nám kopaná. Ale hrát jí z toho koukaly „zákonné mravy“. V Kutné Hoře bývalo zvláštní posvícení. Každá ulice slavila jindy. A v dotčené ulici byl na hospodě vystaven panák s koláči a flaškou. Já jsem do 18 o hospodu nezavadil. Student nesměl kouřit, nosit hůl, chodit do hospody, chodit s děvčaty. Z toho všeho bylo mu trpět následky kázeňského řádu. A já ministrant jsem až do 19 neprohřešil. Od 15 let mněl jsem kondice: u pana soudního rady 5 zl., u hodináře 5 zl., u p. Hausmistra Jungmaňa 2 zl. A také jsem po 5 kr. prodával kolegům vypracované úkoly slohové i matematické.

Záboří u Mělníka – rok 1907

1. III. 1907 jsem byl jmenován učitelem na 5-třídní obecné škole v Záboří u Mělníka. Tedy posledního února odjel jsem z Hostomic nad Bělou a odpoledne asi za jeden a půl hodiny jsem byl v Záboří. Byl už večer a šel jsem nejdříve do hospody. Ptám se hostinského: „Mohl bych dostat u vás nocleh?“ „To mi řek, ale spát asi nebudete!“ – „Jak to?“ – „On je dnes konec masopustu, a my budeme tancovat!“ – „Tak budu tancovat také!“ Po večeři jsem si sedl v sále na lavici u zdi a díval se na tanec. Asi v 9 přijde ke mně hezké děvče a ptá se: „Co vy netancujete?“ – „Já tu nikoho neznám.“ – „Tak pojdte se mnou!“ A tancovali jsme spolu až do půlnoci. O půlnoci muzikanti zatroubili. Všechno to v sále vstalo, pomodlili se a šlo se domů. Po snídání jsem šel do školy k panu řídícímu „Budete mít pátou třídu.“ A hned mně tam vedl. Pěkná veliká třída – 96 žáků, a v poslední lavici seděla má tanečnice – Mařenka Zárubová. Děti zde chodily řádně do školy, víc jich nescházelo než 3-4. Byly z okolních vesnic Tuhaně, Větrušic, Kly a Zábořské vinice. Bydlil jsem ve staré škole, a na stravu jsem chodil do hospody. Okolí bylo krásné lesy, louky, tůně a Labe! S jarem jsem se pustil zase do své záliby – sběr hmyzu. Sítku jsem si zhotovil sám chodil jsem kolem tůní a chytal potápníky i jiný hmyz. V okolí byly tenkrát pěkné dubové lesy, tiché tůně

a písčiny, kde všade bylo plno hmyzí havěti. Měl jsem tenkrát 75 K měsíčně a tak sběrem hmyzu pro pana Friče zlepšoval jsem svůj skromný příjem. Bydlil jsem nějaký čas v Tuhaňi a potom na Větrušicích velmi blízko u Labe. Tam jsem nejvíce chodil na lov. Mimo hmyzu sbíral jsem též užovky, ropuchy a netopýry, kterých v dřevěných mostech nad lukami byly stovky. V trémové vazbě mostu zalezlé netopýry vyhnal prutem jednou stranou můj žák Vínček Tarabů, a já jsem na druhé straně vyletující chytal do sítě na motýly. Když jsem měl dost materiálu, jel jsem do Prahy a tam vše zpeněžil. Chytal jsem celý rok. Asi v půl dubna přišla velká voda, Labe se setkala s Vltavou a vzniklo jezero v šíři i délce asi 2 hodiny cesty! Voda zaplavila hlavně louky a lesy. Vzal jsem doma motyku na okopávání okurek a šel na zaplavené louky. Tráva byla už asi 3 dni a v ní všade voda. Motykou jsem hrnul vodu z trávy k sobě a vybíral potápníky, vodomily i vzácně střevlíka mřížkovaného (*Carabus clathratus*), běžce *Blethisa multipunctata* a mnoho jiných drobných broučků. S nimi jsem často vyhrabal i drobné rybičky, mřenky, sykavce. Jak jsem se vrátil domů, kočka už běžela naproti, skočila mi na prsa a čekala, že jí dám rybičky. Těch brouků jsem měl za týden asi 3 tisíce kusů a odvezl jsem je do Prahy panu Fričovi. Tím jsem si zlepšoval plat 30 zlatých měsíčně. Za brouky byl 1-2 krejcare. Také jsem chytal pro pana Friče užovky. Jak jsem některou chytil, otřel ji o trávu, aby mně nenasmrděla a změřil na loket, menší od ramena jsem pouštěl. Za jednu byla koruna. Pan Frič je dodával na univerzitu, kde medikové z nich dělali preparáty. V otevřené užovce napouštěli arterie červenou a vény modrou barvou, aby byl znát oběh krve. Tam bylo Eldorádo pro můj sběr. Byly tam staré dubové pařezy tak shnilé, že šly rukou rozebírat a v nich již v květnu našel jsem chlapácké roháče, připravené na svoji krátkou životní pouť. V některých jich bylo i deset. Zajímavé je, že jsem nikdy nenašel tam samice. Protože tam byly spousty komárů, měl jsem nezbytnou dýmku sebou. Oblečen jsem byl do lodénových šatů bez spodního prádla, takže jsem takto mohl jít až po pás do vody. S nahými nohama by to nešlo, neboť tyto tůně byly plné lékařských pijavek. A ta se dotkne jen těla a už je připita. V Tuhani žil nějaký chalupník jménem Prskavec a ten se živil lovem pijavek. S obnaženými nohama vešel do tůně zakalil vodu a na vlastních nohách pijavky sbíral. Samozřejmě měl nohy samou ránu. Já jsem je též chytal, ale bez bolesti. Od řezníka donesl jsem asi 2 kila pražené hovězí krve. Z vodní trávy udělal jsem velký chumáč a do jeho středu uložil krev. Druhý den jsem chumáč hráběmi vytáhl a v něm bylo plno pijavek. Pohodlně jsem je vybral do láhve od sodovky a v Praze po krejcaru prodal v lékárně. Jednou podle Labe viděl jsem, jak nějaká dravá ryba udeřila mezi malé rybky, které vějířovitě vyskočili až z vody. Za chvíli potkal jsem pana Suchého náruživého rybáře a ten mi vypravoval: „Pane učiteli u Prostřední hlavy je had, může mít 3 metry!“ Víím, že to byly velké oči, ale šel jsem tam hned. Na rozchodnou jsem pověděl panu Suchému o tom velkém bolenovi. Já šel dále podle Labe a pan Suchý šel pozorovat toho bolena. Na jedné

louce jsem našel pařez a ten byl kol dokola obtočen hady – třeli se! „Připravil jsem si plátěný pytlík a raf! Co jsem popad, to jsem popad, utíkal dál do louky a tam jsem jich cpal do pytlíka, ostatní se rozutekli do okolních tůní.“ Večer jsem donesl domů těch 7 užovek, a protože to za jízdu do Prahy nestálo, schoval jsem je v bytě. Druhý den byla středa feriální den. Bylo prázdné (na Mělníku týdenní trh) a já se vypravil znova na poloostrov. Ve Klích rybář pan Zelenka mně převezl a slíbil, že večer v 6 pro mně zase přijede. Tak jsem celý den tam lovil. Večer v 6 mně p. Zelenka čekal a já běžím domů. V půl sedmé jsem přišel domů na Větrušice. Ještě jsem ani neodložil a už mi povídá paní domácí: „Běžte hned do Záboře! Odpoledne tu byla služka řídících pro vaše housle, že je pan řídící potřebuje. A od té doby tu byla už dvakrát znova!“ Věděl jsem hned kolik uhořelo. Ani jsem nevečeřel a běžel hned do Záboře. Pan řídící bydlil ve vlastním domku proti škole. Otevřu dveře u kuchyně. Tam chodí pán řídící sem-tam a ukáže mi na dveře pokoje: „Tam!“ Chytím za kliku a vidím. Uprostřed pultu na noty, před pultem štokrle a na něm paní řídící s plácačkou, vedle otevřeného pouzdra od houslí a po pokoji lezou moji hadi. A jak se to stalo?! Pan řídící chtěl si zahrát. Věděl, že mám dobré housle, poslal si služku po ne. Služka to vyřídila mé domácí, která nemohla na nohy, a proto řekla: „Jsou tam v pokoji p. učitele pod postelí.“ Služka popadla pouzdro a donesla ho p. řídícímu. Pan řídící připravil si pult, noty, stoleček, vedle položil pouzdro a chtěl vyjmout housle. Když, ale uviděl hady, vykřikl, skočil do kuchyně. Zvědavá paní řídící vběhla do pokoje, a když uviděla užovky, vyskočila na štokrle, a tam od pol čtvrté stála, až jsem přišel. Hned jsem užovky sbíral a dával do pouzdra. Když jich tam bylo 6 povídám: „Už jsou všechny.“ Vystrašená paní slezla dolů a se slovy: „Vy jste nám dal.“ Odešla do kuchyně. Já zatím hledal tu sedmou, největší. Po hodně chvíli našel jsem ji pod podhlavníkem na otománě. Pochopíte, jak se to stalo. Když jsem v úterý večer donesl těch 7 užovek, vyndal jsem housle, dal do šatníku a do pouzdra uložil hady. Služku ani nenapadlo dívat se do pouzdra a tak se užovky octly v pokoji u řídících. Nemusím připomínat, že si pán řídící víckrát housle už nevypůjčil. Když jsem potom dovezl můj zvěřinec do Prahy, měl jsem pytlíky, krabice, kufřík, vše plné kořisti. Tenkrát ještě býval u Wilsonova nádraží akcí, kde se platilo od potravin do Prahy přivážených. Jak jsem šel k akcí, volá na mně výběrčí: „Co tam máte?“ – „Sbírký pro pána Friče!“ – „Jen to otevřete, může tam být pletenec buřtů!“ Nazdvihl jsem roh krabice a právě ta největší vystrčila hlavu a syčela. Myslete si, jak mazal od krabice, a kynul rukou, abych už šel. Moji žáci věděli mnoho z přírodopisu a nebáli se v přírodě ničeho. Jednou ráno desetiletá Mařenka Zelenková přinese na stůl velkou krabici s užovkou a povídá: „Prosím Vás pane učiteli, tatínkovi to neříkejte, on se toho bojí!“

Mohl jsem bydlet zdarma v místě školy ale blízkost Labe, zdarma byt a snídání a nějaký krejcar, který jsem vydělal za písemné práce u pána starosty, vylákaly mě na byt do Tuhaně na Větrušicích. Když jsem již dva měsíce bydlil ve

výminkářském domku, teprve jsem se dověděl, že v obci se věří, že tam straší nebožtík výminkář. Tak já jsem vlastně svým pobytem výminěk od pověsti očistil. Však musil jsem také z pobytu na Větrušicích, které k Tuhani patřily, udělat zkoušku. Seděl jsem jednou v hostinci u Smutných ve společnosti místních hospodářů a tu povídá pantáta Derflů: „A to víte, kdo chce bydlet na Větrušicích, že musí za noc donést z panského 3 pytle řepy?“ Povídám: „Tři tedy ne, ale jeden donesu, vsaďte se!“ A sázka o pět tupláků piva byla uzavřena. Hned příští večer dal jsem do již zmíněného kufru pytel a šel na Raholiny. Je to přes půl hodiny cesty. Tam jsem otevřel kufr a naplnil řepou. Sotva však ujdu kousek cesty – panský hajný: „Dej Pán Bůh dobrej večír, copak to nesete?“ – „Ale byl jsem u rodičů v Kutné Hoře a nesu si knihy, budu brzy dělat zkoušku způsobilosti.“ – „To vím, knihy jsou těžké, ukažte, já Vám to ponesu.“ – „Tak nate, dejte mi to ke Smutnému do hospody, já se skočím převléknout.“ Za chvíli jsem přišel do hospody a přítomným pantátům povídám: „Tak, páni, můžete platit!“ – A, kde je řepa?“ Ptají se oni. Odpovídám: „To není žádné umění ji donést, ale dát si ji přinést od hajného, aby nic nevěděl, to je umění!“ Kufr byl na stole, otevru ho a vyndávám pytel řepy. Překvapený hajný vykulil oči a králíci pantátu Smutného se měli dobře.

Rok 1909

Od nového roku 1909 nastoupil jsem místo zatímního učitele II. třídy na expozituře v Ježově. Mým řídícím byl vlastně p. řídící Novotný ze Zahrádky, ale ten se nikdy do Ježova nedostavil. Bydlil jsem nejdříve u pí. Martinové, vdovy po truhláři a později u pí. Cafourkové. Do školy to byla hodina lesní pěšinou a do kopce. Třída byla u sedláka – velká světnice, ale nízká, v koutě pec a tam nacpáno 50 dětí od 6 do 14 let. Učilo se na 3 oddělení od 8 – 12 a od 1 do 3. Chodil jsem to asi půl druhého roku a pamatuji, že napadlo sněhu, že jsem se 3 dni ani tam nedostal. A když jsem ve středu (od soboty) asi v 10 ráno přišel, učil Pepík Janečků jak starý učitel a měl pořádek i ticho. Však byl také ze silné rodiny: „Jeho máma ráno v 6 porodila a ve 2 odpoledne už nesla vál dřeva z lesa!“ Přicházel jsem asi ve 4 odpoledne do Zahrádky a chodil jsem k Smrčkům na oběd. Tamtéž chodili místní učitelé (Jozef Pečenka a J. Kulič). S Pečenkom jsem často hrával, já housle a on harmonium. Řekl jen: „Polka do G dur, nebo valčík do F dur“ a už jsem vymýšlel nové melodie. Na večeru se obyčejně karbanilo. Naučil jsem se taroky a to 19! Hrával starý pán Rokos, my učitelé, někdy Rudolf Smrčka (byl o 12 let starší ode mne). Bohužel jsem se také omočil při ferblu a nechal jsem tam jednou celoměsíční výplatu! Ale od těch dob jsem hazard nehrál. Velmi rád jsem hrál karambol. V létě tam rostlo spousta hub, jednou na malém místě jsem sesbíral 13 kilo hříbků.

Často jsem chodil do mlýna k p. Štucovi. Byl to žid, ale charakter, jakých je málo. Ztratil se v první světové. Byl z 22 dětí od jedné matky. Někdy jsme kartovali

v hostinci u Poláků (též žid), ale velmi hodní lidé. Chodil jsem i k pekaři Myslíkovi, měli dceru asi 20 letou, Paulu. Byla do mně blázen, ale já táhl jinam! Na letní byt vedle nás přišli Kopeckovi z Vídně, ti mněli dceru Karlu, ta už češtinu lámala. Já jsem na nic jiného nemyslel, a když 1.IX. odjeli dopis stíhal dopis a 1.XI. jsem jel do Vídně. S jejím bratrem jsem byl v cirkuse v Brunch v Prátru. Karlička byla velmi hezké děvče, ale k žádné práci. V svém pokojíku měla spoustu voňavek a krémů. Já to nenávidím. Ptala se proč?! „Když Ti to povím, budeš se hněvat!“ Ale tak dlouho naléhala, až jsem řekl: „Voňavku potřebuje v neděli pacholek od volů, aby nesmrđel chlívem. Čistému člověku stačí voda!“ A následek, za týden jsem měl zpět mé dopisy i prstýnek. Karlička se vdala, měla obuvníka se 4 štokovým barákem ve Vídni. Ale za rok skočila ze 4. poschodí na ulici a byl konec. Měl jsem ji moc rád. Měla loďku, s kterou jsme se po Želivce projížděli a mnoho krásných chvil užili. Nad Zahrádkou je kopec Klosterberg, tam jsem večer hrával sóla na flétnu. Ještě jsem chodil za Hájkovou Mařenkou, ale s odchodem se Zahrádky byl i tam konec. O prázdninách 1910 jsem se odstěhoval na půdu a můj pokoj pronajal četnický major – žid Hagauer. Jednou majorka měla po prádle v neckách špínu a moje matka, která už se mnou byla, nabrala si té špíny. Já šel kolem a zaslechl: „böhemische Hunde“! Potom když jsem prohlížel vyvolané negativy ptá se mě majorova dcera: „Herr Lehrer, was haben Sie da schönes?“ A já dopálen „Fräulein, mit bömischen Hunden brauchen Sie nicht raden, aber die bömische Hunde wollen auch nicht mit Ihnen reden!“ Netrvalo ani týden a byl jsem volán k okr. Hejtmanovi Spronglovi do Ledče: „Co jste to vyvedl!?“ Ovšem jsem se nedal a nelek se ani vyhrůžek. A když řekl: Kdo se Vás potom zastane! „Děkuji pane hejtmane, on už p. poslanec Hirš o tom ví!“ Ale hejtman otočil jak na štyráku: V první řadě „My“ Vás ochráníme. A ochránili: 1.I.1911 jsem byl přeložen (tedy pryč jsem musil), ale byl jsem jmenován učitelem I. třídy na Zhoři. O Vánocích pěkný vandr asi 8 hodin vozem. V Zahrádce jsem zažil pěkné časy. Možnost hudby u Smrčků, veselá společnost učitelů a jiných mladých lidí. Na Zhoři jsem měl zdarma byt ve škole. Řídící Řezníček rodem Hanák z Čech, byl milý představený a s mladším kolegou Halíkem jsem též dobře vycházel. Vlastně tam měl na Zhoři jít učitel Páfal z Pravonína jako z trestu, ale postavil si hlavu a nešel, tak jsem tam šel já. Byl tam kostel, fara (na faře měl p. farář kolébku a 4 děti), hospoda a 2 stavění. Přiškolených obcí dost: Pálčice, Nakvasovice, Jeníkov, Dobřichovice. Někdy napadlo sněhu, že ze 120 dětí přišlo do školy jen 13!

Pravonín – svadba

K 1. březnu Pátala donutili na Zhoř a já se stěhoval zas, a to do Pravonína. Byt jsem našel u policajtů. Byli jsme 3. Řídící Vykulil, velmi správný, co na nás žádal sám také důsledně plnil. Mladší kolega Konšel byl z Chotiměřic. Přespolních dětí bylo tu dost: Tisek, Buková, Dva Mlýny. Na konci katastru obce leží Malý a Velký Blaník. Sám Pravonín 550 n/m má též drsné počasí. Na zámku byl bratr poslance

a ministra Karla Práška František. O obec se nestaral, jen chodil po lese a lizoval, co kácet! Obsah skleníku s krásnými stromovými kaméliemi nechal zmrznout! Do Ledče na okres to bylo 5 hodin! V sousedství byl už Lukavec z okresu Pacov. Hráli jsme divadlo s dětmi (král Liliputánský) i s ochotníky. Tam jsem napovídal. O prázdninách jsem šel na vojnu (na 4 neděle). Když jsem se vrátil – zas byla zkouška na divadlo. Já napovídal a Anna, dcera sedláka Peterky z čísla 33 hrála matku. To byl čtvrtek. Já ji doprovodil a v pátek večer jsem o ni řekl. Svatba byla 5. X. 1911. Zatím mně ale insp. Svoboda přeložil a až do Nové Vsi u Světlé. Povozem s nábytkem 16 hodin. Nastoupil jsem tam 1. IX. To bylo cestování. Do Zdslavic 1 ¼ pěšky, vlakem do Štěpánova, hodinu pěšky do Zruče, vlakem do Světlé a hodinu pěšky do Nové Vsi. Byt jsem měl u chalupníka Merunky a tam jsem se po svatbě 8. X. přistěhoval s manželkou přes Prahu. V Německém Brodě jsme koupili stůl, židle a kanapé, skříň měla žena od rodičů. Věnem nám dali 1000 korun hned, a za rok zase 1000 korun. Poplatil jsem dluhy, asi 200 zl a potom už jsme žili za plat 90 korun měsíčně. Asi za půl roku jsme se odstěhovali k Hradeckému! To byl domácí! Jak se napil, a to bylo dost často, rozbil co mu přišlo pod ruku. S lesním Kaifrem jsem dobře vycházel a chodil často na hříby, kterých tam rostlo dost (v Horních Lesích). Často jsem chodil i na pstruhy do potůčka, který tekł od Broumové Lhoty a druhý tekł proti továrně v Dobré. Byla to brusírna olověného skla. Dostal jsem od rodičů mých žáků pěkné broušené věci. V létě jsem se chodil koupat do Sázavy. V hospodě žid Roubíček měl zetě, který byl zaměstnán v sklárně, a tam jsme často chodili. Jednou byl v horní hospodě bál a my šli též a čekali jsme na Roubíčkoví. Už by se bylo šlo, ale Roubíček nemohl najít knoflíky do manžet. Sára mu povídá: „Já si své věci uložím do „jarmary“ a nemusím hledat.“ Konečně je našel, chceme už jít a v tom Roubíčková: „Kde mám jen rukavice?!“ A pohotový Roubíček: „Chmátni si pro ně do jarmary.“

Pavlovice

Byl vypsán konkurs na def. učitele I. třídy v Pavlovicích! Podal jsem žádost a od 1. IX. 1911 jsem nastoupil v Pavlovicích. Vesnice asi 45 čísel, Volavá Lhota asi 30, a z těch dvou vesnic asi 110 žáků. Byt jsem měl pěkný (pokoj a kuchyň) ve škole, učil jsem II. třídu (4. – 8. školní rok) se 60 žáky. Kol dokola lesy a v nich hub! V mimoškolní čas nejvíc v lese. Chodili ke mně i kolegové: Reytmajer z Chřenovic (ten hrával na harmonium a já housle), Jindra Sitte ze Sechova, ten mi zase namaloval kulisy a já s kluky hrál loutkové divadlo! Půlmetrové dřevěné loutky od řezbáře Šedivého z Kutné Hory. Též jsme hrávali v sousedních vesnicích. Jindra Sitte udělal mi i králíkárnu a já choval ruské králíky.

Mobilizácia a Prvá svetová vojna

1914 na sv. Annu šel jsem na houby, rostly moc! V 10 hodin potká mě cizí člověk a povídá: „Nechte houby a jdete domů, je válka, všichni rukujeme. Doma jsem způsobil pozdvižení. A druhého dne na vlak a do Ml. Boleslavi. Tam nás bylo tolik, že jsem byl zapsán a přijat až ve středu. Ubytování jsme byli ve škole a po 5 nedělích přeloženi do Liberce. Byl jsem u nadpor. Macha v magazíně (v Gewerbeschule). Pak jako učitel musil jsem toho nechat a vrátit se k 1. kumpánii do Laufergasse. Každý druhý den jsem měl službu (Tagšarš)! Měl sem aparát a fotil jsem vojáky. Jedna pohlednice za 20 h! Ale prachy to neslo. Potom mě dali do kanceláře. Kuchaři byli učitelé (Holý, Pek a jiní) a s těmi jsem kamarádil. 11. XII. 1914 vešli do kanceláře četař a dva vojáci s bajonety a odvedli mě do basy. Proč, to jsem se dověděl až po Novém roce. V kuchyni se čachrovalo s potravinami a já měl mít prý podíl. Protože se ale ukázalo, že jsem o ničem nevěděl, 6. I. mě propustili ke kumpánii. Ale zrovna mě zařadili do V. maršbataliónu a 15. I. jsme šli do pole. Než jsme odešli, byli jsme v hostinci v Paulsdorfě. Největší můj a českých učitelů nepřítel byl obrlajtnant Eret. (Ve svobodné ČSR to dotáhl až na plukovníka, ale já se o něm dověděl až 1926, kdy už termín na udání byl skončen!) Holý a Pek zůstali na bojišti. My jsme odjeli 15. I. a 18. I. jsme byli v Suché v Haliči. Velitel byl nadpor. Šrenda. 3 dni jsme nic nedostali k jídlu a na konzervu jsme nesměli hmátnout. A tu pokřik: mináž! Všecko se hrnulo s esšálky ke kuchyni. Oberlajtnant řval: „Nastoupit do řadu! Když ho nikdo neposlechl, přiběhl s nabitou puškou. Ale v pěti minutách bylo kolem asi 10 vojáků, pušky v ruce a volali: „Pane oberlajtnant, my to máme taky!“ Nadporučík zmizel a víc jsme ho neviděli. Dostali jsme jiného velitele. V Bielanke jsme vystoupili z vlaku a pochodovali. Šel jsem, dokud jsem mohl. Každý měl 240 ostrých a tak nesl přes 30 kilo. Bylo nám pohroženo, komu by scházeli patrony, uvázat! Vázání bylo v poli velmi častý prostředek. U telefonního sloupu nebo u stromu sepli vojákovi ruce do zadu a za ně ho uvázali tak, že sotva stál na špičkách. Když omdlával, polili ho vodou. Nejméně stál 2, někdy i 8 hodin (po 2 hodinách). Nezapomenu, když jsme vešli do městečka a tam v okně krajkové záclony a z nich vykukoval kůň! Z pokoje byla maštal. Na další cestě ostával jsem pozadu, až mně sebrali sanitáři a naložili na selský vozík. Já ležel vepředu a v zadu kamarád Kontek. Sedlák poháněl „hišty“(malé, ale vytrvalé koníky), až ztratil zadek vozu i s Kontkem. Ve vsi nás uložili do bývalé krčmy na holou hliněnou zem. Ráno přišel voják a křičel: „Zupe, levéš, zama, polévka. Já zatahal souseda za rukáv, aby si dal šálek, ale ruka klesla – on byl studený. Tak od nás odnesli 4 mrtvé. Na oběd nás dovezli na vlak a vezli do „Saucze“. Tam v nějaké škole položili mě na slamník se vším, co jsem měl. Ani nevím, kde jsem nechal „břízu“ a náboje. Od pondělka večer spal jsem až do rána ve středu, zavšivený a podělaný. Sestra mně z toho vybalila a hned do koupele. Umyla mazlavým mýdlem a druhý den nás odvážel maltézácký vlak z bojiště. Jeli jsme tři dny. Také

nás navštívil arcivévoda. Dal mi salám a doutníky. Když jsem si chtěl sednout, že si zakouřím, přiběhl Wärter, položil na záda a „schwer krank, Liegen!“ a svědomitě celou cestu nás tak hlídal. 3 dni jsme jeli a skončilo to ve Vídni. Ven z vlaku a 2 hodiny courali jsme po Vídni, to už nebylo „schwer krank“. V prvních kasárnách nás nepřijali, až teprve v IX. okrese, bývalý „Irrenaustalt“. Tam jsem ležel 9 dní. Vedle mne ležel Rumun, měl roztržštěnou nohu v kotníku. Přišel lékař a vybíral mu střepinky kostí pinsetou. Rumun, ale obrácen ke mně bavil se se mnou a ukázal mi škatulku od sirek, kde měl už 42 kostiček. Ani nesykl, jako by to ani necítil. Za 9 dní nás převezli do XII. okresu do školy Ruckergasse. Tam jsem byl asi 2 měsíce. Strava byla dobrá, ošetřující lékař žid velmi slušný. Často mi dal vstupenku do opery. Tak jsem viděl Tannhäusera, Lohengrina, Čarostřelce, Soumrak Bohů a j. Jednou jsem si koupil lístek sám a stál asi 30 Kč! Často jsme měli dovolený východ. Chodil jsem do zoologické zahrady, do kina (tam jsme platili 2 hal, sčítací peníz!). Jednou jsem byl ve „Weihburggasse“. Jeviště vypadalo jako kino barevné. Tak plastické, že nebylo od skutečného k rozeznání. Přišel pán, mluvil francouzsky a také přišel Franz Jozef v maršálské uniformě. Od té doby jsem už nikdy nic podobného neviděl. V květnu mně zapsal lékař na zotavenou do Meranu. Zatím to ale s Itálií prasklo a my tedy šli do Hornu v Dol. Rakousích. Nás 60, co jsme tam přišli, nechal nadpor. (profesor gymnázia) nastoupit a řekl: „Wer von Deutschen versteht Kanzlei führen?“ Nikdo se nepřihlásil. Teda naše listiny dal jednomu kaprálovi (byl to sedlák, vinař), aby udělal seznam. Ten nevěděl si s tím rady, přišel ke mně. Já mu to napsal podle předpisu, protože v Liberci jsem podobné věci dělal. Když to odevzdal, oberlajtnant mu poručil, aby vedl kancelář. Ten chudák musil s barvou ven. Oberlajtnant poslal pro mě. Proč jste se nehlásil? Pane oberlajtnant, řekl jste: „Wer von Deutschen, a já jsem Čech! – „Nekecejte a marš do kanceláře!“ První z našich listin jsem našel svoji, a bylo psáno 4 – 5 Wochen erholnugs bedürftig. Tak jsem z toho udělal 7 – 8 Wochen a opravdu jsem tam 8 neděl byl. Nadporučík mi dovolil privátní byt a ten jsem našel u slepých manželů Kozdašových – Čechů. Přijela také manželka a tak jsme užívali rekreace. Horn má krásné okolí, koupání a tak květen a červen brzy byly pryč. Anda jela domů a já do Vídne do Prátru, kde jsem byl 3 dny a odtud do Debrecína – ke kádru 36!

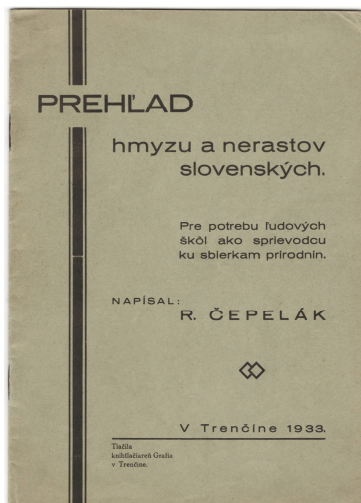
Manželka Rudolf a Anna Čepeláková.

Proč a jak jsem šel na Slovensko

V 1918 jsem se vrátil z války a zase jsem učil ve vesnici na Ledečsku (Česko-moravská Vysočina). V 19. roku byl nedostatek mouky, brambor a podobně a proto jsem si chtěl postavit chlév na kozu a prasátko. Proto jsem žádal obec, aby mi dovolila ohradit 2 m od školní zahrady na chlívký. Obec na přání pí. řídící mou žádost zamítla. O prázdninách byly v učitelských novinách výzvy, aby čeští učitelé přišli pomoci budovat slovenské školství. A tak jsem se rozhodl, že půjdu také. Dojel jsem na ministerstvo školství do Prahy a podepsal přihlášku. Do 3 dnů jsem byl jmenován správcem školy v Čuklasovcích v okrese Trenčín. Jel jsem hned 1. září do Trenčína a tam jsem na školním inspektorátě přišel k staříčkému učiteli „bařku Kišovi“, který vedl tento úřad. Vlídne mně přijal a dal mi mnohé dobré rady, jak na slovenské dědině učit a s obyvatelstvem vycházet. A jmenoval mně správcem školy v Lutově na okrese Bánovce nad Bebravou. Mimo jiné mně upozornil, že dosud tam byla škola maďarská – státní, a že při zápise rodiče donesou učiteli i dárky a ty, že nesmím odmítnout, tu je takový zvyk a že rodiče by takové odmítnutí považovali za urážku. Vrátil jsem se domů do Čech a brzy na to vzal jsem svoji matku a jeli jsme do Lutova. Cestou ze Zruče na nové místo trvala 4 dni. Zruč, Světlá nad Sázavou, Kolín, Brno, Trenčianska Teplá a konečně Horné Ozorovce. Tam jsme přenocovali u penzisty lesníka Čecha a ráno 6 km do Lutova. Ve škole bydlil dosud bývalý maďarský učitel – rodem Slovák a neměl se k stěhování. Dal mi jen klíče od třídy. Zavolał jsem sousedku, která pomohla mé matce uklidit třídu a hlavně obrátit lavice i tabuli, aby při psaní dětem ruka nestínila. A hned třetí den zápis. Přišly k němu všechny děti školou povinné i s rodiči. Jak se jmenuje ten chlapec? Ján Masný? Číslo domu? Kdy je rozený? A, medzi rokami (mezi vánoci a novým rokem) bude mu 6.

Paní mlynárka: „Pán učiteľko, tu im vediem Janka, a čo nebude Janko vedieť, to tento kohút zaneho odspieva.“ A tak zápis pokračoval. Mnohí z rodičov by chceli, aby sa učilo až do Všetkých Svätých, ako to bolo za Maďarska, ale sme sa dohovorili, že sa bude učiť od ½ 9 do 12 a od 1 – 3. I tak bude dost času na pastvu.

Knihy nebyly, sešity nebyly. Jel jsem do Prahy, dovezl slabikáře, čítanky, početnice a sešity. Též ostatní potřeby. Obchodník v dědině nebyl, tedy učitel prodal sám dětem potřební. A učil jsem z českých knížek, sám z počátku mluvil česky, ale už v roce 1921 složil jsem na univerzitě zkoušku ze slovenčiny. Za 14 dní jsem přistěhoval rodinu, vagonem bytové zařízení a zatím si to pan

Titulná strana brožúry vydanej v Trenčíne v roku 1933.

kolega rozmyslil a odstěhoval se. Nežli mi vyprázdnil byt, dal jsem nacpat slamník a spal ve třídě za lavicemi. Pomalu jsem přivykal já i žáci a též občané.

A tak sa škola začala za plnej účasti všetkých žiakov a mnohých rodičov. Hneď prvú nedeľu večer, keď som sa uložil spať počujem strašné rany. Bývalý vojak odrazu som spoznal handgranáty (ručné granáty). Vybehnem von a to chlapci oslavovali sobáš. Keď nebolo inakšej zbroje oslávili to granátmi. Inokedy v noci očujem veľké kriky a hlahol a to bol hlásnik, ktorý chcel novému pánu učiteľovi ukázať ako vie hlásiť: „Odbila desiata hódina.“ A tak sme sa pomaly prispôbili. Do Lutova nevedla hradská, a keď dobre napršalo, nedalo sa z dediny ani vyjsť. Panské role, ktoré neboli obrobené, boli pridelené gazdom. Aj škola dostala 6 meríc (*stará plošná miera – 0,1918 ha*) a bola povinná odrastenej mládeži dávať v škole večerné hodiny z poľného hospodárstva. Keď som potreboval spraviť robotu na poli, len som po deťoch odkázal a hneď druhý deň bolo robotníkov dostatok. Ale musel som im dať vypíť! S kávou a koláčmi spokojní neboli.

Manželia Rudolf a Anna Čepelákoví s deťmi – zľava Zdeněk, Anežka a Jiří (okolo 1924).

Poverý

Občané byli většinou evanjelíci, jen 4 rodiny katolické. Vycházel jsem po této stránce velmi dobře. Lidé to byli dobří, moje pole mi rádi pomohli obdělat a děti zvykly si chodit řádně do školy, docela i děti cikánů nechodily za školu. Každý hospodář pěstoval hlavně obilí miešané (ječmen se žitem) zemiaky, fazulu a konopí. V každém domě byl kolovrat a tkalcovský stav. Tkalo se plátno z nití konopných a na půl z bavlněných, které dodávala přádelna v Ružomberku.

Z plátna se ušily košile, gace, ženským oplecka a košile, což se naučila šít moje manželka a měla stroj stále v činnosti. Choval jsem slepice, husy, kachny, králíky a každý rok i dvě prasátka. V létě se chodilo na hríby, kterých tam rostly spousty. Okolní dědiny volali naši dědinu „Hribáreň“. Dědina bola také plná pověr. Věřilo se na bohyně (čarující báby) na uřknutí (urobil mu z očí) nejen lidem, ale i dobytku. Na př. jednou na poledne potkám souseda Špánika: „Ako sa máte pán Špánik?“ A veru nie dobre, pán učiteľko, tá veľká straka dojí krv!“ Pýtam sa: „A kde ste ju pásli?“ „Hentam pod Bradlom!“ „Viete čo, dnes ešte ide mesiac dole (byla středa) a v piatok pôjde hore, volačo spravíme.“ Ve čtvrtek měl jsem volný den, došel jsem do města, koupil co bylo třeba a odpoledne jsem došel ke Špánikom. „Koupíte nový kamenný hrnec aj pokrievku a já do obeda prídem k Vám. Pod Bradlom už nepaste, to je na půlnoc, požeňte na poledne k Prusom (dědina)!“

A tak jsem přišel v pátek asi v 11 hod. (po vyučování) k Špánikom. Do hrnca sme dali čisté vody a já donesl zelinu (byl to obyčejný ptačinec) a dali vařit. Po uvaření to vychladlo a šli jsme do chlěva. Vzal jsem ruční stříkačku, nabral té vody. Krávu mi držel Jano (20-ročný) a já jí vystříkal škuráky (cecíky) a řekl: „Večer to urobte sami a ešte aj zajtra!“ A v úterý mi gazdiná donesla půl kopy vajec a hroudu másla s radostí, že už nedojí kráva krev. Kdybych byl řekl sedlákovi pravdu, že kráva se napásla na mladém doubí, že tanin potrhál jemné cévy, a že proto musil pást u Prus, kde doubky nejsou, že do té vody jsem hodil kousek obyčejného kamence a ten raněné cévy stáhl, byl by mi nevěřil. Ale řeč na půlnoc, napoledne, záhadná zelinka vzbudily u něho důvěru a já jsem zabosoroval (začaroval) i tou řečí měsíc dolu a nahoru.

Žila ve vsi nějaká Zaťková se třemi dětmi a muže mněla v Americe. Nevěděla, jak by se tam s dětmi dostala. Dle toho co mi známí na župním úřadě poradili, napsal jsem Zaťkovi do Ameriky, aby si nechal vystavit „affidavit“ (čestné vyhlášení), že je občan USA, a za výživu své rodiny ručí. Ten mi list poslal a za šest neděl Zaťková i dětmi jela za mužem. Ale teď za mnou lidé běhali, abych jim pomohl do Ameriky, což ovšem bez affidavitu nešlo, jen že lidé si to nedali vymluvit!

Když někdo z obce něco potřeboval, musel na slůžnovský úřad. Sám jsem jednou tam byl. Stálo nás tam asi 15 v řadě, já byl asi desátý. Najednou se otevrou dvěře, vejde černě oděný pán, zlatý řetěz a postaví se rovnou před prvního sedláka. (Byl to místní židovský advokát.) Vyšel jsem z řady, vzal ho za ruku a vedu ho na konec řady: „Tady se staví ten, kdo přijde poslední.“ Zle se na mě podíval a odešel, prásknuv dveřmi. Ten radostný souhlas u sedláků v řadě. Bohužel židé se tak chovali k sedlákům všichni.

V sobotu byly skoro všechny obchody v Bánovcích zavřeny. V sousední obci Prusech vyhořelo 7 domů. Pohořelí přišli ke mně na radu. Tašky na střechu prodávali židé po 3.20 Kč. Došel jsem k p. slůžnému pro potvrzení, že pohořelí

potřebují tašky a s tím do Hodonína. Tam jsem šel za dělníky: „Hoši, zde máte 50 Kč, a když to v pořádku dojde, pošlu ještě padesát. A tašky přišly sedlákům po 1,60, tedy za polovic. Já jsem nepřisel také zkrátka. Židi mně ovšem udali, že provozují neprávem obchod, ale já vagóny dirigoval přímo na pohořelé a tak žalobníkům zklaplo! Kdybych různé ty příhody vypisoval, byla by z toho kniha. Tedy ještě něco z těch pověr. V sousední obci Podlužanech měl Teplanský cukrovar statek. Správcovi byli Češi. Jednou ráno příběhne služka – Slovenka k paní: „Pani správcová, keby mi požičali aspoň 2 kila múky!“ A načo by Vám to bolo?“ „Ale zkapalo (stratilo sa) mi 50 korún. Ja by som bežala k bohyni a tá by mi povedala, kto mi ich vzal!“ Paní zvedavá, ako to dopadne, múku dala. A Maryša bežala 2 hodiny cesty do Motěšíc k bohyni. Ale bohyňa nebyla doma. Jen v předsíni seděla nějaká žena a ta řekla Maryši: „Bohyňa išla na zelinky, ale skoro príde, dočkaj!“ A při tom čekání Maryšu vyzpovídala. Asi za hodinu otevrou se dvěře a bohyně: „Vítaj Maryša, čo ti zkapalo?“ Bohyně byla totiž na půdě a poslouchala vše, co Maryša so ženou mluvila. „No pod' ďalej!“ A šli do zadní světnice. Bohyně donesla lavor studené vody, žufaňu (naberačku) a kouli vosku. Vosk nad ohněm roztopila a potom vylila do studené vody. Vyňala studenou hroudu vosku. Rozsvítila svíčku a při stěně točila voskem, aby dal stín. „Vidiš, to je čapica a tu je dokonca ČSR, peňáze Ti zobral voják.“ Před tím v neděli byl voják z Trenčína za Maryšou až do pozdního večera a když chtěl odejít, byl kaštieľ (zámeček) zamčen. Maryša sháněla klíče, ale paní řekla, že je má adjunkt, ten ale také řekl, že nemá. Co teď? Voják čekal dlouho do noci, a když vše spalo, po špičkách, boty v ruce přešel přes ložnici a oknem, kde jediné nebyly mříže, zmizel ve tmě. – Po návratu od bohyně sedla Maryša ke stolu a psala: „Ty jeden kaňúr atď“, slova nevybírala. Ale voják šel na raport a dal dopis panu kapitánovi. Ten ho poslal okresnímu soudu v Bánovcích a ten pro urážku vojína odsoudil Maryšu na 24 hodiny. Maryša sa na súd oblékla do svátečných a v zadu v sukni našla hledanou padesátku. Zajímavé, že se s vojákem smířila a jsou docela manželé!

Mám celý zošit tých povier, ešte aj z môjho nového miesta v Zlatovciach pri Trenčíne, ale tam už poznať blízkosť mesta a kde sú školy, noviny viac vzdelaní ľudia, tam sa bosoráctvu nedarí.

Jdete-li přes selský dvůr, neohlédněte se do chléva, mohli byste očarovat dobytek, a to by mohlo špatně dopadnout!

Slovenská príroda

Krajina bola krásna, utešené doliny, veľké vrchy – Bradlo, Kňaží stôl, Udriná – všetkým vrchom stryná. Za tie štyri roky sme privykli, a len nerád som sa sťahoval k Trenčínu. Pretože som chcel, aby moje tri deti mali školy naporúdzi, tak som v septembri v roku 1923 začal učiť v Zlatovciach na novej škole, tiež v jednotriednej. Bol som tam skoro 16 rokov, až nešťastný rok 1938 ma bol donútil odsťahovať sa do Prahy. Poloha novej školy v Zlatovciach bola pre mňa

veľmi výhodná. Okolo dediny dvojkoľajná trať z Bratislavy do Tatier s odbočkou na Bánovce a na Brno. Hlavná hradská zase blízko a za hradskú rieku Váh. Na západ od dediny krásne, veľké lesy aj tri hodiny cesty siahajúce až na Moravu. A za Trenčínom láska moja – Inovec vysoký 1042 m nad morom. Táto krajina zobudila moju vášeň – entomológiu (Hmyzoznalectvo). Z trenčianskeho múzea som si požičal ročenky (Év könyve), do ktorých písal znamenitý Dr. Brancík a nakoľko viem nemecky aj maďarsky, boli mojím dobrým sprievodcom. V tých časoch bol Inovec ešte plný starého lesa bukového a tam sa darilo tesaríku alpskému a jeho vzácnym premenám, ktorých som desiatky popísal v Ročenke trenčianskeho múzea. Dalo sa ich nazbierať aj stovky. Bohužiaľ dnes, keď starých bukov nieto, je to aj v Inovci vzácnosť. Už od roku 1924 som bol členom Československej spoločnosti entomologickej a snád žiadny druhý nedonášal toľko noviniek ako ja.

S panem Fričem se znám od roku 1908 a za tu dobu dodal jsem mu spoustu materiálu. Sám pan Frič byl jistý, že já mohu ze zoologie dodat vše. Např. mi napsal, že by potřeboval 100 živých vodomilů. Náhodou šel jsem z Trenčína z kostela, když rozvodněný Váh protřhl hráz a valil se k Istebníku. Tam u kvasnicové továrny byla velká tůň. Kalná voda z řeky hrkla do tůně a začala se mísit s čistou vodou z tůně. To vyhnalo vodomily na vrch, já je pohodlně rukou sbíral a poslal jsem je p. Fričovi plný klobouk. Některý profesor v Praze dělal bastardisační pokusy a pre něho mi napsal pan Frič v listopadu, zda bych nemohl opatřit více střevlíků, ale nesmí být oplodnění. Víím, že střevlíci hotově vylíhli přezimují v mechu, tak jsem jich poslal asi 200 v pěti družích. Na to v květnu žádal p. Frič, abych mu opatřil samici ježka, aby byla ve čtvrtém týdnu. (Potřeboval to embryo.) To jsem už nedovedl. V Ječné ulici měl zoologický obchod pan Vavroušek. Tomu jsem dodával živé roháče. V jedné pasece byla kultura mladých jasánků a tam též byly staré dubové pařezy. Čerstvě vylíhli roháči vylezli na jasánky a já jich sklepal za odpoledne 300. Měl jsem starý studentský kufr, povolil jsem u něho řemeny a roháče nacpal dovnitř. Ale ve vlaku mi závěrka povolila, roháči ležli po kupé i po cestujících. Těžko jsem je schytil. Ale hned ve vlaku jsem jich asi 20 po pětáku prodal. Pan Vavroušek dal do výlohy olistěné větve, roháče na ně a kluci roháče rozebrali během tří dní.

V těch letech tam bylo mnoho pěkného hmyzu, po kterém by ste se dnes marně sháněli. To je důkazem, že sběratel nevyhubí vzácný hmyz, ale vyhubí jej ti, kteří mu

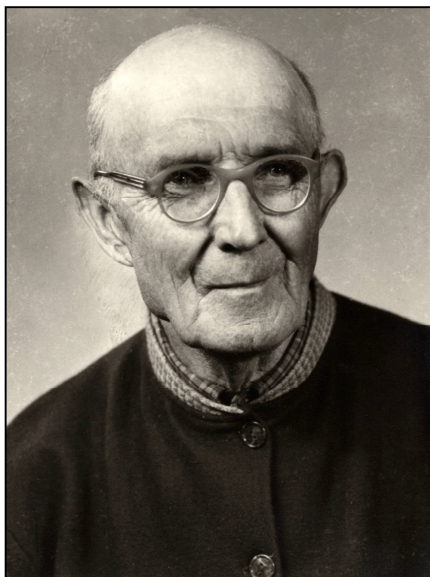

Vodičský preukaz Rudolfa Čepeláka
vydaný v Trenčíne 24.VI.1938.

vezmou jeho životní podmínky. Na vrchu Inovci při Trenčíně ještě v létech 1935 – 1938 byl tesařík alpský, tak hojný, že jsem jich za jediný den našel 200. Vybral jsem si 20 nejlepších a ostatní pustil v lese na choré buky. Nachytal jsem je totiž na bukových metrech, a kdyby se tam samičky vykládly, stejně v palivovém dříví vzal by plod za své.

Jiný příklad: Na vrchu Vršatci hojný jasoň alpský. Jeho housenka žere rozchodník veliký, kterému se daří na suchých slunných stráních. Obec však vysázela stráž jasanů ve stínu jasanů vyhynul rozchodník a jasoni se vytratili. Půjdete-li světlým hájem, každých dvacet kroků najdete zázvorky po ježkovi. Prohlédneme jeden ten výkal a napočítáme v něm krovky nejméně po 20 střevlících! Představte si to množství zničené za jednu noc jedním ježkem! Je to už zákon přírody, že jeden slouží druhému za potravu a život v přírodě je samá vražda. Příroda nezná slitování a jen ten, který má nejsilnější zuby, drápy, bystré oči, dobré nohy a plíce, ten se udrží. Vlastně tento životní boj umožňuje výběr nejschopnějších jedinců a s nimi nejzdatnější plemeno, životaschopné potomstvo. Sběratel hmyzu musí v přírodě sledovat podmínky, za kterých ten nebo onen druh žije. Například: V dubových lesích na Slovensku žije vzácný tesařík *Deroplia genei*. V Reitterovi ve IV. díle je o něm poznámka: Žije na větvích, které byly napadeny krascem z rodu *Coraebus*. Za 16 let, co jsem žil u Trenčína onoho krasce jsem neviděl. Ale řekl jsem si: „Když ty větve neožere krasce, udělám to já“ a již v březnu našel jsem na sluneční straně lesa větve, který jsem nožem vyřezal kůru i s lýkem, ale větve jsem nezlomil. Tyto větve pomalu usychaly a již koncem dubna a v květnu jsem oklepáváním chytil několik *Deroplií*. To se mi podařilo nedávno i v Nitře.

Nedaleko Margecan blízko trati v koutku lesa byl jeden stonek tavolníku. Na něm jsem našel vzácného *Clytus capra*. Nedaleko asi 300 kroků bylo tavolníků dost, ale brouci tam nebili. Šel jsem podle trati, nasbíral papírové poháry od piva (vyházené z rychlíků), rozestavěl blízko místa, kde jsem toho vzácného brouka našel, naplnil vodou a do nich dal větve kvetoucích tavolníků. Do večera jsem těch vzácných tesaříků takto nachytal 15. Pravděpodobně byl blízko asi strom, ve kterém se líhli. Podobně náhodou naučil jsem se od podzima do jara hledat střevlíky. Asi počátkem října zalezou střevlíci do zimních úkrytů.

Rudolf Čepelák v staršom veku.

Štúdium mineralógie

Iným bohatstvom boli pre mňa náplavy, ktoré prinášal rozvodnený Váh, vtedy ešte neregulovaný. Za tie roky preskúmal som nielen okolie, ale i ďalšie lokality. Tak Vršatec s dolinou ku Krivoklátu, Veľký Manín, (vtedy ešte boli hore mŕtve stáročné jedle), Vrátnu dolinu za Terchovou, Dolinu Kúr za Varínom do Fatranského Kriváňa a údolie pri Košických Hámroch, ktoré má teraz byť priehradou zatopené. Aj v Tatrách som často býval, najmä za Matliarmi po Bielom Potoku až k Zelenému plesu. Keďže som mal hmyzu dosť, robil som pre okolité školy zbierky a na radu zemského školdozorca p. Mačenky, pustil som sa študovať mineralógiu v čom mi napomáhal pán profesor Nováček z Národného múzea v Prahe (SS ho odpravili). Osobne som bol opáčiť rudy v Banskej Štiavnici, andezitové lomy v Hronskej Breznici, opálové vložky v Bartošovej Lehote za Kremnicou, pole za Dulovom, kde sa nachodia pazúrky, jaspisy, rohovce a iné kremene.

Bol som aj v Rožnej, kde bola ešte stará baňa s červeným a zeleným turmalínom, pri Martinicích v Krkonošiach som zbieral acháty a chalcedóny, a keďže som rodák z Kutnej Hory, aj odtiaľ pribúdali zásoby. V tomto prírodopisnom štúdiu mi pomáhali mnohí naši vedátori: Prof. Obenberger, doc. Maňan, Dr. Tuček, Dr. Rambousek, Dr. Jureček aj cudzinci z Viedne, kde som bol tiež členom entomologickej spoločnosti. Mr. Clermont z Paríža, Mr. Testout z Lyonu, majiteľ fy. Staudinger z Drážďan, p. vrch. Ing. Tippman, ktorý precestoval celý svet a vždycky na mňa pamätal. Vychoval som aj ja niekoľkých entomológov, ktorí sú aj dnes na zodpovedných miestach (Doc. Korbelt, Ing. Sekera). Rád si spomeniem i na mnohé veselé udalosti z výletov a schôdzok s mnohými entomológmi.

O každej čeleďi hmyzu něco (24.XI.1954)

Ze všech čeledí hmyzu poutají člověka hlavně motýli. Kdo by si nepovšimnul za horkého letního dne hejna bělásků nebo modrásků, kteří na mokré cestě nebo někde u louže hasí svoji žízeň!

Na jaře jsou to první babočky, které vylákají jarní paprsky sluneční. Na kvetoucí hrušni usedla babočka jilmová. Květný kalíšek plný medoviny pohostil pestrého hostě. Ale špatně se host odměnil za pochoutku. Když se nasytil sladkým nektarem poodlétl na vedlejší větévku a vedle právě rašících listů nakladl asi 60 vajíček. Do týdne vylíhly se malé asi cm dlouhé houseničky a pustili se do hedvábných lístků. Již do týdne byla jim kožka malá, proto ji svlékly. Po svlečení pokračovaly v hostině. Žraly asi 4 neděle a 3x se svlékaly. Čtvrtý týden přinesla mi zahradnice větev do hola ožranou a na ní asi 30 housenek. Byly už dospělé. Zavřel jsem je do bedničky. Přilepili se visící na víko bedničky, svlékly se naposledy a byly z nich kukly. Asi za 14 dní vylíhlo se mi 30 baboček. Dávám je do školních sbírek, aby žáci poznali škůdce stromů.

Takto si pěstují různé housenky. Však ne vždycky se mi vylíhne motýl. Někdy vyleze ještě z housenky několik červíků, kteří se promění v malé soudečky a z těch se vylíhnou mouchy kuklice. To jejich máť nakladla na housenku vajíčka a vylíhlé larvičky sežrali housenku za živa. Žraly ji tak opatrně, že neporušily nervy, vnitřnosti a cévy, sežraly jen maso. Jinou housenku napadnou zase nepřátelé z čeledi blanokřídlých – příbuzní včel a vos. Někteří z nich: velcí lumci mají dlouhé kladélko 4-5 cm, kterým dovedou najít housenku neb jinou larvu uvnitř stromu. Jak podivné to je, že lumek ví, že 3-4 cm ve dřevě je larva, že tenkým kladélkem umí proniknout tvrdé dřevo, a že uvnitř stromu trefí larvu. Pustí do ní své vajíčko, z něho vylíhne se červík, který opatrně vyžírá svého hostitele. Zajímavé při tom je, že od větších lumků nikdy se nenajdou 2 neb více larev v jednom hostiteli. Jak to venku ví lumek, je-li larva už s příživníkem nebo bez něho?! Dva lumky by asi neuživila. Když larva dospěje, zakuklí se a po čase vylíhne se místo motýle lumek. Někteří lumci jsou pranepatrní a tak jich bývá v jedné housence 30 i více. Proto najdeme třeba housenku běláška zelného chcíplou někde na zdi pokrytou malými vajíčky. Nezkušené lidé myslí, že housenka snesla vajíčka a zatím jsou to malinké zámotky lumčků, našich pomocníků. Dospělý lumček měří v rozpětí křídel 2 mm.

Vůbec mezi blanokřídlými je snad nejvíce pomocníků člověka v boji proti ničící přírodě. Na jižním Slovensku najdeme na květech v červnu velkou, našemu sršni podobnou vosu. Ta svou tvrdou hlavou a silnými hrabavými nohami dostane se i půl metru pod zem, tam najde 6-7 cm velkou larvu nosorožka kapucínka a položí na ni své vajíčko. Z něho vylíhne larva, stráví broučí larvu, zakuklí se a příštím rokem vylíhne se nová žahalka. Podobných vos žije u nás asi 300 druhů v různých velikostech. Zajímavé je, že každý druh se živí určitým druhem hmyzu. Tak vosy hrabalky časně z jara napadá pavouky, kutilka písečná přepadá housenky, jiná vosy loví včely domácí, některé vosy vyhledávají luční koníky, jiné brouky nosatce, jiné krasce. Vůbec pozorujeme-li malý úsek kraje lesa nebo louky, nebo svah u potoka vidíme jen samý boj o život. Jsou i taková stvoření, že požívají sobě rovná, jak činí některé housenky, pavouci, stonožky a jiní tvorové.

Všimněme si nyní též čeledi brouků. Jedním z podivných tvorů je majka. Někdy v květnu na louce neb pastvině potkáme tohoto pomalého brouka, kterak vláčí svůj těžký zadek. Vezmeme-li jej do ruky vypouští z těla svého všade žlutou tekutinu. Tím se brání proti hmyzožravým ptákům i savcům. Když si vyhledá příhodné místo, vyhloubí zadkem v zemi jamku a do ní uloží svůj poklad, asi 150 vajíček, která potom zahrabe. Tím vykonala svůj úkol a po krátké pouti zajde. Z vajíček se vylíhnou brzy malé larvičky, které čiperné najdou v blízkosti nějakou květinu, obyčejně pampelišku, orsej, sedmikrásu a podobně, a usadí se ve květu. Za pěkného slunečního dne přiletí nějaká včelka hledat med a pel. A v tom okamžiku chytí se jí malá, vši podobná larvička. Včelka nepatrného hosta ani necítí a tak donese ho do svého hnízda. Musím vám říci, že máme u nás několik

set druhů včel, které nežijí v úlech, ani pospolu jako vosy a čmeláci, nýbrž jen po jedné v díře v zemi, v duté větvi, nebo v díře ve stromě. Říkáme jim včely samotářské. Taková včela přinese si majčí larvu a první starost této larvičky je najít larvu včelí. Tu sežere i několik takových larev a pak se svléká. Po svlečení podobá se larva majky špinavě bílému červu. Ten sežere i zásoby, které starostlivá matka přichystala pro svoje potomstvo, a pak se zakuklí. Příštím jarem vylíhne se nová majka. Pochopíte, že se mnoha larvám nepodaří dostat se do hnízda včely a ty hynou. Proto jedna majka snáší tak velké množství vajíček.

Jiná skupina hmyzu jsou ploštice a křísi, čili hmyz bodavý. Dospělá ploštice se podobá brouku, jenže místo kusadel má sosák, kterým některé druhy bolestivě bodají (na př. štěnice postelní) nebo sají různé šťávy. Některé mají po obou stranách břicha žlázy, ze kterých vypouštějí smrdutou šťávu na svoji obranu. Jak chutná, vědí všichni, kteří s jahodami nebo borůvkami vložili omylem ploštici nebo její larvu do úst. Někteří z vás se pamatují, že viděli na trávě často sliny. Ty pocházejí od larev pěnodějky obecné, která zastupuje u nás rod kříšů. V teplých krajinách patří sem cikády, které ožívují kraj svým cvrkotem. Víme o nich, že některé prodělávají dlouhý vývoj. Tak v USA žije cikáda, jejíž larva potřebuje k svému vývoji 17 let! Některé cikády žijí i na Slovensku.

Již od června se vznáší nad našimi vodami hmyz motýlům podobný, který však nemá na křídlech barevný prášek. Jsou to šídla a vážky. Jak obratně křížuje vážka nad rybníkem. Její velké oči zpozorují každou neopatrnou mušku, komára neb broučka a bleskurychle chytí jej silná kusadla. Nasycena letí vážka nízko nad vodou a po jednom na různých místech pouští do vody svoje vajíčka. Jaký však podivný tvor se z nich vylíhne. Váhavě leze po dně tento bezkřídlý patron a celý svůj život, trvající rok, jen stále loví, často i pod ledem. Spodní pysk může natáhnouti vpřed jako nějaké chapadlo a jím si podává svoji kořist. Když na jaře dospěje, vyhledá nějakou travu nebo bylinu z vody rostoucí, po té vyleze až nad vodu. Tam se dobře zachytí, praskne na zádech a ven vyleze hotová vážka. Vzduchem napustí žilky v křídlech, tím křídla narovná, potom usuší a vydá se na svoji pouť za potravou a též, aby zajistila svoje potomstvo. Jistý let vážek byl i vzorem konstruktérům letadel.

Malé vážce je podobný mravkolev, člen čeledi hmyzu mřížokřídlého. Dospělý hmyz málokdy uvidíme, má vodově průsvitná křídla a proto v letu ujde naší pozornosti. Zato však jeho larvy najdeme všude, kde je písčná aneb aspoň sypká půda. Tam někde pod převíslým drnem nebo vyčnívajícím skaliskem uvidíme několik trychtýřovitých jamek. Pozorujeme jednu z nich. Na oko je prázdná. Tu však kráčí po jejím kraji neopatrný mravenec. Chudák! Smekl se po šikmém svahu až na dno. A již ho tam cosi drží. Za chvíli vymrští to záhadné cosi zbytky nebožáka mimo jamku. Vzal jsem sebou lžici. Rychle naberu celou jamku a vysypu na rozložené noviny. A hle! Zde je ten úkladník. Zploštělé tělíčko velikosti fazole má 6 noh a 2 mohutná kusadla. Těmi chytí každého nešťastníka, který se do pasti

zřítí. Jde-li opatrně hmyz po kraji, vymrští náš lovec po něm kamínek svými kusadly a často se mu podaří srazit žádoucí kořist na dno. Když larva dospěje, promění se v kuličku, ve které je kukla. Z té se potom líhne hmyz malému šídлу podobný.

Ke konci prázdnin hemží se louky, paseky i pole, rodem koníků. Z nich nejlépe znáte kobylku zelenou. Víte, nač má tu šavli? Je to samička, která tímto kladélkem pouští do štěrbin v zemi svoje vajíčka malé rýži podobná, aby je uchránila před střevlíky a jinými masožravci. Ví někdo z vás, kde má kobylka ucho? Na vnitřní straně silných zadních steh. Jimi poslouchá vábivý cvrkot samečka. Ten drhne ostnitou nohou o kraj křídel a tak láká svou družku. Ty druhy kobilek, které nemají abnormálně silné nohy, se jmenují sarančata. Tak saranče vrzavé letíc ukazuje červený spodek svých křídel a přitom rachotí jako velikonoční řehtačka. Slyšeli jste jistě, že v teplých krajinách sežraly kobylky celou úrodu – to byly nesčíslné houfy sarančat stěhovavých, která kdysi až k nám zalétala.

Často slyšíte od venkovských lidí vyprávět, že našli štíra, což u nás je naprosto vyloučeno. A co to tedy bylo? Buď to krtonožka, která hlavně v zahradách škodí, nebo snad splešťule blátivá – druh to vodní ploštice naprosto neškodné. Co nás tedy u nás může poštípat? Včela, vos, sršeň, čmeláci a vosy kutilky. Též některé ploštice mají palčivé bodnutí.

V teplých krajinách ovšem jsou hmyzové, kteří člověka i na životě ohrožují. Tak moucha tse-tse, která v Africe přenáší spavou nemoc. Jinde jsou to blechy a vši, které štípnutím přenášejí hrozné infekční choroby, mor, choleru, zimnici. O těchto cizích metlách snad někdy jindy.

Z rukopisu prepísal a spracoval: Anton Kollár

Moje poznámky z entomologie.

Poznámky z entomologie, které rukopisne zapísal **Rudolf Čepelák** zachytávají pomerne dlhé obdobie jeho pozorovaní hmyzu počas jeho pôsobenia ako učiteľa na rôznych miestach v Čechách (1907 Zábok, 1911-1918 Pavlovice (okr. Kutná Hora, dnes súčasť obce Vlastějovice spolu s Volavou Lhotou), 1939-1941 Praha, 1945 Krásný Buk, 1946-1951 Krásná Lípa) aj na Slovensku (1919-1923 Lútoň, 1923-1938 Zlatovce, 1960-1963 Hlohovec a okolie). Počas prvého pobytu na Slovensku (1919-1938) podnikal viaceré zberateľské cesty, hlavne na južné Slovensko: Kamenica nad Hronom, Štúrovo, Chľaba (v tom čase Helemba), Hegyfárok (Vrások),

V prípade, že v poznámkach spomínaný druh je v súčasnosti synonymom, je v zátvorke uvedené červeným písmom platné meno. Červeným sú uvedené aj názvy pri druhoch, kde prišlo k nejakým zmenám (napr. preradenie do iného rodu) alebo kde je meno uvedené chybné. Modrým písmom sú písané vsunuté texty, ktoré Rudolf Čepelák dopísal do poznámok neskôr, zvyčajne až počas svojho pôsobenia v Hlohovci začiatkom 60-tych rokov 20. storočia.

Nepíši žádnou systematiku. Poznamenávám jen, co jsem chytil, jak a kde, též i časové údaje. Zaznamenávám je

- 1.) hmyz vzácnější a
- 2.) hmyz potřebný k účelům vyučovacím (škodlivý a užitečný)

Srovnal jsem dle „Opredelitelě nasekomych evropejskoj časti SSSR“ a tam neuvedené, ale mnou chytené zařadil jsem do příslušných statí. Dle možnosti uvádím stránku z díla.

(Ide o Tarbinskij, S.P. & Plavilščikov, N.N. [Тарбинский С.П., Плавильщиков Н.Н.] (eds) 1948. Opredelitel' nasekomych evropejskoj časti SSSR [Определитель насекомых европейской части СССР]. Ogiz – Sel'chozgiz, Moskva – Leningrad, 1128 pp.)

Str. 50.

Gomphus vulgatissimus (Klínatka)

Od května do VII. na slunných cestách okolo Pohledě.

Cordulegaster annulatus (= *Cordulegaster boltonii* (Donovan, 1807))

Od VI.-VIII. na potocích. Táhne dosti volna nad potokem, pokud mu možno přesně nad středem i se všemi zatáčkami. Od Kyjova až ke hranicím nad pot. Křinicí, nad potůčkem „Henastgrundě“. U Javorníka u Velké nad Veličkou. Nad potoky až k jich pramenům. Nad potokem „Paučovou“ a „Ostrovským“ nad Zručí nad Sázavou, nad potokem v „Bábě“ od Pavlovic až k Sázavě. Samci hojní ♀ málo. ♀ hledá bahénko u potoka a tam vždy dosedajíc, pouští vajíčka kladélkem. V V. jsem chytil dospělé larvy v malých potůčcích tamtéž.

Zajímavá příhoda: Našel jsem si strom, na samém břehu potoka, za který jsem se kryl, ale viděl jsem dobře 10 m nahoru i 10 m dolů. Tak jsem chytil tato šidla, nechal je trochu přejít a rozmachem za ním do oběda chytil jich 18! Asi 2 jsem chytil. Zvláštní bylo, že najednou zase letí šidlo. Chystám se k lovu, ale už asi 6-8 m přede mnou vyletělo šidlo do výše asi 8 m, v té výši mě přeletělo a asi 8 m za mnou spustilo se zase nad potok a lovalo v cestě pokračujíc.

Tentýž případ stal se mi v skalní úžině potoka za Kyjovem!

Co to je? Pud nebo snad úsudek rozumu?

Kolem Kyjova je mnoho malých rybníčků, ale tam nikdy nebyl *Cordulegaster*. Tam rejčila *Aeschna cyanea*, nebo vážka

Aeschna cyanea

VII.-IX. Chytil jsem je nad malými rybníčky kolem Krásného Buku, Kyjova, u Pohledě nad tůňkami. Také často jsem ji zastihl na lesních alejích už o 7. ráno a dlouho večer až skoro do tmy. Také vyhledává v lese světlá místa („plácky“).

U sv. Václava v Lysé u L. čekal jsem na aleji a tam jsem jich nachytil mnoho. Na takových alejích chytil jsem též

Aeschna grandis

Javorník u Velké, sv. Václav u Lysé, doliny a aleje u Kyjova. Čas VII.-IX.

Na lesních lukách na Inovci zastihl jsem často celá hejna menších druhů Aeschny. Též u Kováčova za kapličkou byla celá hejna (snad *Aeschna museta*)

Epitheca bimaculata

Na alejích u sv. Václava, VI., vzácně.

Str. 53.

Cordulia aenea V. VI.

Somatochlora metallica VI.-VII.

Nad tůňkami, sv. Václav, louky pod Pohledí (tůňky), tůň u Váhu pri Trenčíne

Str. 54

***Libellula depressa* i *4maculata* (*Libellula quadrimaculata* (Linnaeus, 1758))**

V V. a VI. rybníky u Krásného Buku, močidla na konopě v Lutově (o. Bánovce)

Kalužiny na potoce nad Zlatovcemi u Trenčína. Volím malé louže, abych skoro přes celé dostal sítkou.

Jednou v červnu pozoroval jsem tah vážek. Letěli od severu k jihu po pravé straně Váhu, hustě: jedna od druhé asi 2-3 m, nízko asi 2-3 m nad zemí. Moji chlapi postavili se na železniční násep, a protože let byl pomalý, nachytili za hodinu asi 200 jedinců! Pokud se pamatuji, nebyly tam žádné ♀♀. Let trval asi 3 dny, asi od 8 ráno do 4 odpoledne. Brzy nato četl jsem v novinách, že prý to byly „kobylinky!“ Asi nějaký laik referoval.

Sympetrum vulgatum

VIII.-X. na slunných místech, krajích lesa, pasekách, cestách. Před západem slunce rády sedají na krajní osluněné stromy. Pak se velmi lehce chytají – Tak v Telči za hodinu před západem chytil jsem jich asi 60!

Str. 60.

Ephemera vulgata

U Vel. Rybníka u Kutné Hory po pastvinách seděla subimága i imága. Totéž jsem pozoroval v údolí nad Radotínem. Imaga létala též nad potokem nad Javorníkem u Velké. Mnoho jepic létá v VIII. nad „Ostrovským potokem“, hlavně odpoledne a proto v ten čas pstruzi málo berou!

Str. 72.

Ectobius lapponicus (rus lesní)

Všude v Nitře už IV. Sklepáváním z doubků, létě u Pohledí smýkáním na lesních světlinách a krajích, ♀ je méně.

Str. 75.

Mantis religiosa L. (Kudlanka nábožná)

Pod hradem Čachtice na sv. Václava 30♂♂, v Nitře na pastvinách na Zoboru, v Kováčově a u Štúrova na podzim. V VI. chytil jsem larvy asi 2 cm.

[Na Soroši v září hojná na slunci.](#)

Str. 94.

Decticus verrucivorus L. (Kobylka hnědá) VII.-X.

Na suchých stráních kol Pohledě velmi hojná. Na lukách za Javorníkem v senoseči (VI.) velmi hojná. Stráně „Vinohrady“ u Zlatoviec u Trenčína a jinde.

Str. 95.

Saga pedo Pall.

Suché stráně proti nádraží Kamenica nad Hron. VIII.-IX. [Na Soroši larva v VII.](#)

Str. 90.

Tettigonia viridissima L. (Kobylka zelená)

V ovsech a ječmenech, když se žnou samovazy vyletují celá hejna. Po žních na nižších stromech hlavně ♂♂, potom jsou už žlutohnědé!! [Přiletují i na světlo. VIII. IX.](#)

Str. 127.

Tettix bipunctatus (=Acridium) (*Tetrix bipunctata* (Linnaeus, 1758))

Smýkáním na vlhkých lukách časně z jara. Od VIII. do zimy našel je na Inovci vyhřívající se na slunné straně pařezu.

Str. 100.

Gryllus campestris L.

V V. u Zlatovec v jarním osení volně pobíhali, za hodinu 50 kusů. Jinak jsem je vyléval.

Gryllus domesticus L. (*Acheta domestica* (Linnaeus, 1758))

Ve slovenských vesnicích v domech z vepřovic. Staví-li sedlák novou jizbu, cvrčka si sám přenese, prý jsou na jich noční cvrkot zvyklí (Lutov, okr. Bánovce nad Bebravou)

Str. 103.

Oecanthus pellucens Scop.

V.-VI. Nitra (na pastvině nad lomem před Dražovcami.) hojný pod kameny.

[Hlohovec ve vinohradech.](#)

Gryllotalpa gryllotalpa L.

V Záblatí u Trenčína má zahradník velkou hromadu zahradnické hlíny. Přehazováním nachytal jsem mnoho. V říjnu udělej v zahradě jamku asi jako košík, naplň čerstvým koňským hnojem. Po prvních mrazících slezou se tam. Na mokřích březích stálých louží mají chodbičky a v nich všechny fáze vývoje.

Str. 116.

Stenobothrus lineatus Panz.

Všude na loukách od doby sena do zimy.

Str. 124.

Psophus stridulus L.

Nasuchých stráních VII. Inovec (louka za vrcholem – hojně) Kolová – Bujanov, suché stráně. Na stráních za Velkou Polomí u Rožnavy. V letu červená a rachotí.

Str. 125.

Oedipoda coerulescens L. (*Oedipoda caerulescens* (Linnaeus, 1758))

Na suchých stráních, březích, na píscích (proti Horce u Sázavy) VII.-X.

Str. 130.

Perla marginata Panz.

Kol potoka nad Javorníkem (u Velké) VI.-VIII. Na listech devětsilu aj za slunce poletuje.

Str. 135.

Labia minor L.

Za tichých večerů poletuje. Měl jsem ji za drabčíka. Trenčín – hojně.

Forficula auricularia L.

Od VII. do zimy. Pověs na plot složený vlhký pytel – tam nalezou. Pod kameny a smýkáním. [Na Soroši škvor se 4mi žlutými skvrnami.](#)

Meconema varium

[Na světlo VII. VIII. Na zámku Hlohovec hojná.](#)

Škvor v písku

U Čenkova v píscích velký škvor. Jméno neznám. Chytal jsem v VI.

Snad: *Forficula tomis* ?

Str. 168.

Tibicen haematodes Scop. (*Tibicina haematodes* (Scopoli, 1763))

VI.-VII. Zlatovce u Trenčína (ve „Vinohradech“, ale víno tam není), Lutov u Bánoviec nad Bebravou. Za parného dne křičí sedíc na keři nebo na stromě. Křičí ještě zavřená v krabice od sirek. Exuvie kukly často na dubě (Kováčov).

Centrotus cornutus L.

IV.-VI. Nitra: pod Zoborem na mladých dubech sklepával. – Pohled' u Zruče: na cestě k Zelivci na mladých dubech, keřích třešně, hojně na malinách.

Str. 169.

Aphrophora spumaria L. (*Philaenus spumarius* (Linnaeus, 1758))

Na jaře méně, od VII.-X. hojně na loukách kol Pohledě: smýkáním, jiné druhy podobně na vrbových keřích.

Str. 185.

Psylla pyrisuga Först (*Cacopsylla pyrisuga* (Förster, 1848))

V prvních slunečných jarních dnech ještě na nerozvitých mladých hrušních. Jiný menší hnědý druh hojně na trnkách. Všechny chytal u Pohledi.

Mšice krvavá (*Eriosoma lanigerum* (Hausmann, 1802))

Prvně jsem ji viděl hojnou v Zlatovcích na jabloních na školském dvoře. Na raněných místech jako chomáčky bílé vaty. Taktéž u Bánovec nad Bebravou v alejích.

Str. 244.

Diaspidiotus perniciosus Comst. (*Comstockaspis perniciosa* (Comstock, 1881))

Štúrovo, Nitra, vůbec na jižním Slovensku.

Str. 255.

Nepa cinerea L.

Lutov, v kalužinách malého potůčku z Teclového hojná! – V Telči na krajích blátivých rybníků.

Ranatra linearis L.

V tůních okolo Labe při lovu vodomilů a potápníků. – okolo Váhu, – V Telči v malém rybníčku na sv. Jána. Způsob lovu viz u *Dytiscus*. [Hlohovec pod Šomodí v tůni u Váhu 50 ex.](#)

Naucoris cimicoides L. (*Ilyocoris cimicoides* (Linnaeus, 1758))

Jako 2 předešlé. V Telči velmi hojná. Někdy vylézají na chodníky u rybníku. Též v Nitře v kanále od Dražoviec velmi hojná. Pozor píchá!!

Notonecta glauca L.

Všude v malých rybníčkách (kol Krásné Lípy, Lutov, na Labe atd. Píchá!!

Str. 258.

Hydrometra stagnorum L.

Na větších vodách, ale i v potoku (z Kyjova na hranice = Křinice) Imaga z jara a zas od VII. – VI. jsou larvy.

Vellia currens F. (*Velia currens* (Fabricius, 1794))

Hlavně v lesních malých potocích a studánkách. Na Čes. Mor. vysočině všade hojná.

Str. 260.

Oeciacus hirundinis Lam.

V Zlatovcích proti stanici Istebníku na mém domě byly vlaštovky. Potom tam byli vrabci. Pak jsem prosíval vnitřek hnízda a bylo tam přes 100 těchto štěnic.

Str. 270.

Pirates hybridus Scop. (*Peirates hybridus* (Scopoli, 1763))

Zlatovce, Nitra – pod kameny, za slunce na cestách! Pozor, píchá!!

Reduvius personatus L.

Pohled č. 20. Na půdě, ve stodole, opýsaře jde na světlo. Mě nikdy nepíchl.

[Hlohovec na zámku na světlo.](#)

Rhinocoris annulatus Poda, **R. irracundus** L.

Na suchých kopcích na slunku, obyčejně na květech řebříčku a jiných oba dva.

[Soroš, Margecany, Štúrovo.](#)

Pyrrhocoris apterus L.

Ve slunci u kořenů starých lip, na hřbitovech hojně.

Neides spec.

IV. v trávě suché nad tratí mezi Budčicemi a Chřenovicemi (o. Leděč)

Aneurus levis F. (*Aneurus laevis* (Fabricius, 1794))

Na dubových větvích (starých) Zlatovce, Inovec.

Str. 281.

Arradus spec. (*Aradus*)

Na bucích jsou suchá místa dřeva bez kůry, tam se na slunci vyhřívá, bez slunce zaleze pod kůru.

Inovec pri Trenčíne, asi 800 n. m.

Jiný **Arradus** (*Aradus*) na smrk. pařeze pod korou časně z jara: Chřenovice u Ledče.

Str. 281.

Mezira tremulae Germ.

Na Inovci jsem našel bíle ztýřelý pařez bukový, asi 2 m vysoký. Dřevo se rozsypalo jako v listech a tam jich byly celé desítky.

Str. 285.

Gonocerus juniperi H. S.

Čachtice (pod hradem) – Zlatovce.

***Phylomorpha laciniata* Vill. (*Phyllomorpha laciniata* (Villers, 1789))**

Na Slovensku na suchých travnatých miestech: Trenčín, Nitra, Štúrovo, Margecany: prosívání a smýkání.

***Odontoscelis fuliginosa* L.**

na pastvinách u Váhu.

***Eurygaster maura* L.**

Na klasech obilí, po žních larvy v září dospívají na příkopech a suchých lukách. Časné z jara zvedal jsem keře vřesu a pod ním bylo jich mnoho (tam asi zimovaly)

Str. 291.

***Graphosoma* Lap.**

Trenčín, Nitra, Štúrovo (Hegyfárok) na okoličnatých hojná.

Str. 292.

***Aelia* F.**

Na obolí na lesních travách (Zobor u Nitry), Pohledí.

***Neottiglossa* Kirb.**

Na čistci lesním – Inovec v sečích.

***Dolycoris baccarum* L.**

Imaga z jara a zase v září, všude hojně na pcháči (bodli) na lukách, na Zoboru, na hruškových keřích v květu tisíce.

Str. 293.

Eurydema ornata

Záblatie při Trenčíne, zničily všechny karfiol. Na Zoboru u Nitry na vesnovce hojně.

***Eurydema oleracea* L.**

Všude na křížatých: ohnici, vesnovce. Velmi hojně: Zobor na kopci IV. V. a zase v jeseň, Štúrovo na cestě na Hegyfárok, na vesnovce. [Soroš na vesnovce.](#)

***Acanthosoma haemorrhoidale* L.**

Na kvetoucím hlohu: Zlatovce – často, ale jednotlivě. [Hlohovec zámek.](#)

Str. 294.

***Picromerus bidens* L.**

Velké louky pod Slavošovem (o. Leděč) VIII.-X.

***Zicrona coerulea* L.**

Louky pod Pohledí – pastviny na Hegyfároku.

***Sehirus luctuosus* H. S.**

Hojně na Zoboru na keřích za sanatoriem, často na suchých loukách u Pohledí.

[Sehirus morio](#) ve vinohradech na Lupce (Nitra) pod kameny V.

***Rhysodes sulcatus* F.**

Inovec, na ležících starých bucích pod korou.

Str. 302.

***Cicindela germanica* L. (*Cylindera germanica* (Linnaeus, 1758))**

Kol Trenčína, Zlatovec na suchých poledních stránkách (bývalé vinohrady) ve strništích V.-VII., Jastrabie pod Inovcom, nelétá, jen běhá – barevná aberrace. [Sasínkovo VII.](#)

***Cicindela campestris* L.**

Velmi hojně: V lesích za Kyjovem (Rumburk), u Nitry na pěšinách pod lomem, Zlatovce, u Prední Hory.

***Cicindela hybrida* L.**

Velmi hojný na písčích u řek: Trenčín, Čenkov u Štúrova, Záboří a Tuhaň u Mělníku. Hornická u Starého Kolína, proti Horce u Zruče, IV.-VII. A zase IX.-X.

***Cicindela vienensis* a *lunulata* (*Cylindera arenaria vienensis* (Schränk, 1781) a *Calomera lunulata* (Fabr., 1781))**

Na písčích u Dunaje kol Štúrova, V.-VI.

Cicindela sylvicola

V úvozu před křenovickým mlýnem, u Kyjova u silnice k Českému mlýnu ve starém lomu, též v lomu na cestě lesem z Kyjova do Bärenwinklu. – u lesa za Javorníkem ke hranicím na břehu nad silnicí. Hojný na vozových cestách na Inovec, na holých místech na samém vrchu – U Zlatovce na cestě v Prední Hore. Vozové lesní cesty kol Pruského k Vršatci.

Cicindela sylvatica

Na písčinných holinách v lesích za Kyjovem. Na písčinných holinách v lesích u sv. Václava (na Lysé). [Malacky.](#)

***Cychrus rostratus* L. (= *Cychrus caraboides* (Linnaeus, 1758))**

Na Hůře u Pohledi, v lesích za Mrákotínem, Vrátna dolina, Tatry, Rolová, Inovec

Cychrus attenuatus

Vrátna, Velký Manín, Tatry, Inovec

Cychrus semigranosus

Rumunsko v lesích za Facsetem pod kameny i starými kusy dřev. IV.

***Carabus coriaceus* L.**

V Pohledi vzácný, Krásný Buk na stráni proti škole VII. A VIII.

Zlatovce: pod posečenou vojtěškou za hodinu 100 kusů, pod obilím ve vlhčích místech, v okolních lesích jde rychle do pastí s masem, též v tamních komůrkách. Inovec. Nitra (na Zoboru do pastí), Hronská Kamenica ve vinohradech pod kameny.

***Carabus nitens* L.**

Krásný Buk V. VI., do pastí s *Carabus auratus*. Krásná Lípa: u zahradníka.

***Carabus montivagus*, s. *blandus* (*Carabus montivagus blandus* Frivaldszky, 1865)**

V Kováčově, ve zříceninách budov pod kameny, dá se nalákat na rozbité hlemýžďe: IV., V. (hned jak zmizí sněh), (je podobný *nemoralis*, ale menší).

Carabus scabriusculus

pod snopy v Sasínkově VI., na stráni za hájovnou ve Velkej Polomi, na poli za Selcem pod Inovcem. Na Soroši u Hlohovce pod kameny.

***Pristonychus punctatus* (*Laemostenus (Pristonychus) punctatus* Dejean, 1828)**

hojný z jara ve sklepích v Hlohovci a Klačanech.

Carabus auronitens

Za Kyjovem v lesích, na Hůře u Pohledi málo. V lesích za Telčí hojný na žulových balvanech pod mechem od X. do půl IV.

Aberrace ***Escheri***: Vrátna Dolina, Matliary v Tatrách.

Carabus auratus

Od České Lípy na sever až k hranicím velmi hojný IV. A VI. Běhá na slunci ve dne, dobře jde do pastí, na lukách, zahradách, ne v lese.

***Carabus convexus* F.**

Suchá travná místa v lesích. Pohled', Zbraslav, Sv. Václav, okolí Telče, Zlatovce, Nitra.

Carabus clathratus

U soutoku Labe a Vltavy při jarní záplavě stoupla voda do luk. Kraj té vody přes trávu hrabal jsem motykou a tak jsem jich vyhrabal 20 za jedno jaro – IV.

Čelakovice (Jiřina), tůně za Štúrovem u Dunaje.

Carabus variolosus

U horských potoků pod kameny i ve vodě, po dešti za slunka běhá na mokřích místech (Vrátna) Inovec – Bujanov: v mokřím železničním příkopě, často do pastí VII.

Carabus obsoletus

a. ***aurocupreus*** nad Kyselkou u Zlatovce a v Prední Hore – do pastí.

černý a modrý na Inovci pod kameny.

Carabus granulatus

v lesích i na krajích, hlavně na vlhčích místech, hojný pod Slavošovem, za Krásným Bukem a jinde.

Carabus cancellatus

v polích všude hojný. Jde na světlo. V Pohledi pod pouličními lampami a jde za světle i do domů.

a. ***durus*** Brancs. v lesích u Zlatoviec, kol Nitry, v lesích u Kováčova (tam je jinak pojmenován).

***Carabus Ullrichi* (*Carabus ullrichii* (Germar, 1824))**

v polích na Slovensku všude hojný, na jihu i zelená aberrace.

Rumunsko IV. v lesích kol Facsetu chytal jsem spousty ab. *arrogans*: modré, zelené, ohnivě červené.

Carabus arcensis

V lesích za Mrákotínem, v lesích nad Berounkou, v Tatrách a Malé Fatře nahoře (cca 1300) i černé aberrace.

***Carabus Scheydleri* F. (*Carabus scheidleri* Panzer, 1799)**

a. *Helleri* i *Preysleri*, které nedovedu rozlišit.

Kolem Telče v polích při vybírání brambor (není v lese). Zlatovce (v polích, zahradách někdy i v lese) nejvíce pod hrstěmi ve žních. Mnohé krásné aberrace.

Pod Velkým Manínem hojný. Lutov: v děrách po ostrvách v jeteli

1 ex na Malém Kriváni (asi v 1.600) fialový a skoro bez skulptury.

V Hlohovci ve dvoře kláštera velmi hojný, krásné aberrace.

Str. 308

***Carabus scabriusculus* Ol.**

na suchých pastvinách a suchých polích; Zlatovce, Selec pod Inovcem, nad Velkou Polomí u Rožnavy.

U Sasínkova pod snopy VII. hojný.

***Carabus nemoralis* Müll.**

Listnaté lesy: hojný na Inovci (už IV.) Zbraslav, sv. Václav, Javorník u Velké.

***Carabus hortensis* L.**

Lesy kolem Ledče a Zruče (velmi hojný). Zlatovce: Predná Hora (ab. *Dürkianus*). Krásný Buk.

***Carabus glabratus* Payk.**

Carabus violaceus

hojný kol Zruče, Mrakotína. Inovec. – Má-li pršet, pobíhá *glabratus* po lese i za dne!

Carabus intricatus

na Inovci hojný v hnilých padlých stromech, pařezech, pod kameny

***Carabus Linnei* (*Carabus linnei* Panzer, 1810)**

v lesích za Mrakotínem, hojný v Tatrách pod kameny při pěšině z Matliar na Zelené Pleso.

***Carabus silvestris* (*Carabus sylvestris* Panzer, 1793)**

na samém vrcholu Sněžky pod kameny VIII. IX. – směrem k lanovce.

V Tatrách pobíhal na slunci u Mořského oka.

***Carabus Fabricii* (*Carabus fabricii* Panzer, 1810)**

Carabus irregularis pod kameny Malý Kriváň, Mořské oko v polských Tatrách.

Carabus problematicus

hojný v lesích za Mrákotínem na Inovci, vzácně v Pohledí, u Řevnic.

***Calosoma sycophanta* L.**

V lesích u Lysé n./R. za kalamity bource borového (asi 1941). Velmi hojný v dubové rezervaci u Kováčova, kde hubí *O. dispar*. Za slunce běhá po stromech, odpoledne asi od 4 do večera po zemi velmi hojný. Jednotlivě: Nitra, Zlatovce u Trenčína.

***Calosoma inquisitor* L.**

V lesích nad Zbraslaví. Velmi hojný s aberacemi Zlatovce, Nitra (IV. V.) okolí Štúrova. 1953 v lese u Nitry strojem chrlili nějaký DDT 3 dni leželo všade spousty *inquisitor* a *Xylodrepa* ačkoli housenek bylo vidět dole málo. V dubových lesích u Záboře u Mělníku.

***Calosoma auropunctatum* Hbst.**

V polích u Štúrova. Pod kopami vojtěšky a v jedné staré studni hojně.

[Pod lampami nálet VIII. Velmi hojně. Sasínkovo v polích.](#)

Nebria picicornis

Na břehu Váhu u Trenčína, Hornádu u Margecan.

Leistus rufomarginatus

IV.-VI. Vinohrady Ninášovské u Zlatovec pod kameny.

Leistus piceus

Okolí Malého Kriváně v Malé Fatře, Inovec u Trenčína.

***Blethisa multipunctata* L.**

V jarních záplavách na kraji vod v lukách velmi hojná u Záboře u Mělníku.

Dyschirius politus* a *Dyschirius Bonellii

U Váhu u Trenčína hojný v náplavech.

Str. 310.

***Bembidion* sp.**

Hojní v náplavech Váhu, mnoho druhů i vzácných.

Trechus discus

Náplav Váhu, velmi hojný.

Duvalius microphthalmus

Pod Malým Kriváněm (ke trom kopcom) na kraji kosodřeviny pod hluboce do země zapuštěnými kameny. Nejlépe za teplých zamračených dnů. Za suchého parna jsou zalezlí hluboce v zemi. Roubal mi jich ukazoval plnou smrtičku z Ďumbíru.

***Licinus depressus* Payk. a *cassideus* F.**

Na stráních u Zlatovec, [Soroš V. VI.](#)

Licinus Hoffmansegi (*Licinus hoffmannseggii* (Panzer, 1803))

pod korou javorů a v mechu stromů na Inovci.

Chlaenius tristis Schall.

V náplavu Váhu, Zlatovce pod kameny. [Na světlo Hlohovec.](#)

Sphodrus leucophthalmus L.

V hostinci proti stanici Istebník nad Váhom ve sklepe a s nim *Laemostenus terricola* Hbst.

Amara montivaga

na Inovci pod kameny, Nitra na Zoboru V.

Amara Kodymi (= *Amara littorea* Thomson, 1857)

nad „Dívčími Hradý“ – konečná 5 – na polích Praha

Ophonus sabulicola Panz.

V. VI. Nitra, pole nad Šindolkou, Kováčov ve zbořeninách a kolem pod kameny.

Lebia humeralis

Zlatovce V. na kvetoucích hlozích.

Drypta dentata Rossi

Zlatovce: Vinohrady, – Kováčov: u Dunaje

Aptinus bambarda

jako předešlá: Zlatovce, Kováčov.

[Opatovská dolina u Trenčína](#)

[Laemostenus](#) oba druhy ve sklepech: Hlohovec, Klačany IX.-V.

Str. 319-21.

Dytiscidae

Způsob, který mě naučil dr. Pflégr: Brzy z jara, kdy je voda už tak teplá, že je možno do ní, najdu si u Labe tůňku částečně travou zarostlou a většinou nehlubší 50 – 60 cm (aspoň u břehů). Takových tůňek bylo mnoho za Neratovickou továrnou k Libiši – dnes snad je tam už jen jedna – u Libiše.

Mám síť takovou, asi jako rybáři podběrák, otvory 1 cm, neb i více. Vejdu po kolena do tůňky a šlapáním vodu zakalím, až je černá jak inkoust. Potom ten kal nabírám a plnou síť vyklepnu vždy na břeh:

Jsou tam: *Dytiscus marginalis*, *dimidiatus*, *circumcinctus*, *circumflexus*, *Cybister*, *Colymbetes*, *Rhantus*, *Copelatus*, *Ilybius*, *Agabus*, *Noterus*, jejich larvy, dále *Hydrous atterinnus*, méně *piceus*, *caraboides* a též jejich larvy, *Notonecta*, *Nepa*, vodní včela.

Ale pozor: u Štúrova nesmíte mít holé nohy (mnoho lékařských pijavic). Tito vodní brouci, čím dříve z jara, tím jich je více, v červenci skoro jen larvy a od září nová generace a ti jsou ještě měkčí.

V takové krajině jdou *Hydrous* i na horské slunko, ale chraňte žárovku drátěnou sítí, sic ji vodomilové rozbijí.

Hydrous (oba druhy) na světlo v Hlohovci velmi hojný (i 50 za noc) i 240 za noc.

Str. 322.

Orectochilus villosus Müll.

hojný na březích Labe pod kameny v Brandýse u. L., taktéž v Berounce u Radotína v potoku pod Hůrou u Zruče.

Hydraena Kug.

Rambousek natáhl organt. sítku přes horský potůček a pak nad ní pohyboval klackem kameny a do břehů. Brouci byli brzy na síti.

Sphaerites glabratus F.

Na stromové šťávě Velký Manín, Malý Kriváň

Saprinus semipunctatus F. (= *Saprinus caeruleus* (Hoffmann, 1803))

V. na hromadě bravčího lejna u Štúrova

Pachylister inaequalis Oli.

V. VI. V hovězích lejnech Lutov, Zlatovce, Nitra, Štúrovo

Hololepta plana Sulz

pod korou topolů v Pišťanech. Leopoldov, Šúr.

Hetaerius ferrugineus (Ex.) Oli. (*Haeterius ferrugineus* (Olivier, 1789))

U mravenců: Pohled' (pod kameny hojně!)

Str. 338.

Lucanus cervus L.

Už v květnu se vydlobává ze starých, na prach shnilých pařezů (Oupor u Mělníka). Na Slovensku hojný Zlatovce, Nitra, Štúrovo. Jde rád na stromovou šťávu.

Aby strom tek! (šťávu!)

Na místech kde chceme mít šťávu, způsobíme rány sekerou už v únoru snad i březnu, - v květnu poteče! Rány způsobené v květnu nepotečou. Na tu šťávu jde spousta hmyzu. (*Velleius dilatatus*, *Elater Megerlei*, *Megapentes*, sršně, vosy, mury (*Catocaly*!) u země střevlíci)

Tak dá šťávu i buk, olše, lípa, jilm a j.

Roháči jdou na přezrálé třešně, u Helemby pod jednou třešní sebral jsem jich 50, dokonce kopuly. Též tam jde *Cerambyx cerdo*.

Ceruchus chrysomelinus Hochw.

Vrátna dolina, večer létali (VI.)

Aesalus scarabaeoides Panz.

Zlatovce IV. V. proséváním do červena hnilých dubových pařezů. Prední Hora.

Jalšové u Hlohovce v IV. 50 ex z jednoho pařezu.

***Bolbelasmus unicornis* Schrank**

Od 1.VI. – 15. VII. Zlatovce (Malá Hora, Vinohrady), Lutov (Pálenice) a jistě od Trenčína na jih všude na jiho-východních stráních.

Na Malé Hoře je řídce porostlo travou, jejíž některé klásky dosahují 4-5 dm. Je-li tichý večer (bez větru), nejlépe nesvítlí-li měsíc, v 9 večer začnou létat asi 2-3 dm nad zemí. V ruce mám sítku na rukověti asi 1 dm ne bílou, ale tmavou a v levé baterku. Sehnu si a slyším najednou zzzzz----- . Cítím-li velmi blízko, posvítím baterkou a hned chytnu do sítky. Když netrefím, padne do trávy a marně by hledal. Letí asi jako sbírající včela. Je-li tráva posečena, létají dosti rychle, asi jako *Geotrupes*. Let trvá asi do 9.30. Někdy ho uslyším na zemi stridulovat asi jako tesaříka. A tu najdeme: samička hloubí díрку a sameček odhrnuje vyhrabanou hlínu. Vykopal jsem jamku, chtěl jsem vědět, co tam hledají, ale našel jsem jen zdravé cibulky snědku nebo křivatce.

***Odontaeus armiger* Scop.**

V techže místech jako předešlý, nachytil jsem často smýkáním. [Též v Hlohovci na světlo.](#)

***Ochodaeus chrysomelinus* Schrank**

Jednou v červnovém náplavu Váhu byl hojný. Potom udělal jsem si sítku průměru 60 cm na 2 m tyči. Od 9 večer do ½ 10 – od 1.VI. – 15.VII. běhal jsem po pastvině u Váhu lapaje sítkou nazdařbůh nad zemí a tak jsem jich chytil asi 6 za večer.

***Lethrus apterus* Lax.**

IV. a V. Slovensko, ve vinicích a kolem nich. Louka u tunelu u Čachtic, stráně u Hronské Kamenice, velmi hojný. Pracuje, shání zelené větvičky celý den. Často se perou 2 o jednu díru. Zatahuje nejen révu, ale i vikev, rozrazil, jestřábník a j. [v Hlohovci](#)

***Gymnopleurus mopsus* Pall.**

na stráních, u Dražoviec (Nitra) v kravincích velmi hojný.

Sisyphus Schöfferi

všude na Slovensku (Trenčín, Bánovce, Nitra a j.)

***Onthophagus lucidus* Ill.**

u Štúrova pod Hegyfárokem v kravincích, Hronská Kamenica hojný.

***Copris lunaris* L.**

Na Slovensku všude hojný na jaře a zase od srpna. Za mého mládí býval na Kaňku u Kutné Hory. [Jde na světlo.](#)

***Oryctes nasicornis* L.**

Býval v Kutné Hoře v tříse, v Praze u zahradníků v pařeništích. V Trenčíně býval v pilinách na pile. Dosud se najde u starých pařezů, hlavně dubových všude na Slovensku. Obcházejím po 9. večer s baterkou ty pařezy a brouci tam lezou i lítají. 1916 v Debrecíně u Ferencz-József laktánya (kasárny) je velké místo – písčné, skoro bez porostu, jen sem tam nějaká travička, tam večer po 9 nasbíral jsem jich 5 !!

[Hlohovec na světlo.](#)

***Homaloptia ruricola* F.**

V. VI. Hojná na pastvinách kolem Váhu u Trenčína.
Hlohovec pod Sorošem.

***Rhizotragus vernus* Germ.**

IV. večer létá kol stromků (Sedlec u Kutné Hory)

***Rhizotragus aestivus* Ol.**

IV. V. asi od 16. do 18. hod létá po pastvinách při Kyselici u Zlatoviec.
[Hlohovec na silnici ke Klačanom.](#)

***Amphimalon solstitialis* L.**

VI.-VIII. večer létá kolem stromků a po mezích asi od 20-21 hodin.

***Melolontha hippopcastani* F.**

IV.-V. Pohled' mezi obecnými, u sv. Václava skoro samí bez obecných.

[Anoxia pilosa](#) 1 ex na světlo VII. zámek Hlohovec.

***Polyphylla fullo* L.**

V Tuhani u Mělníka býval písečník. Tam létali asi od 1.VII. večer od ½ 9 velmi hojně. Též Čelakovice, Košické Hamry, Čenkov u Štúrova hojný.
[Na světlo Hlohovec VII. VIII.](#)

***Anisoplia segetum* Hbst.**

U Lysé na klasech žita, když se začínají nalévat. Na Kašku u Kutné Hory. Velmi hojná na pastvinách za Mužlou k Čenkovu na travách (V.-VI.), na náspu u Dunaje od Čenkova k Štúrovu.

Anisoplia lata* Er a *austriaca

Všude na Slovensku na obilí Lutov, Nitra, Štúrovo.

***Anisoplia zwicki* F-W.**

VI. Na travách kolem polí Pohled'.

***Osmoderma eremita* Scop.**

V.-VI. Vlašim v parku, Zlatovce: pastvina na Hovzl. kyselkou. Štúrovo ve vrbách podle trati.

***Gnorimus nobilis* L.**

V.-VII. květy černého bezu, tavelníku Inovec, Rolová, Lutov i jinde.

***Gnorimus variabilis* L.**

VI.-VIII. Inovec, Rolová, Nitra buďto v letu, nebo na metrech bukových a dubových. [Margecany VII.](#)

***Epicometis hirta* Poda**

IV. a V. na květech pampelišky a jiných. V písečníku Horka u Sázavy, velmi hojný Nitra, kde škodí, ožírá květy slivek a meruněk a j.

Oxythyrea funesta Poda

Na bodlácích kolem Štúrova.

Liocola lugubris Hbst.

Na šťávě jabloní, hrušní a vrb, i dubů.

Potosia aeruginosa Drury

Na šťávě dubů: Záboří u Mělníka, Lutov, Štúrovo. [Hlohovec](#)

Potosia affinis Andersch

na starých dubových pních V. až VI. Štúrovo.

Netoecia hungarica Hbst. (*Protaetia (Netocia) ungarica* (Herbst, 1790))

VI. Hojná na bodlácích Nitra, Štúrovo.

Str. 361.

Liodes Latr.

Smýkal jsem před západem slunka stráně, paseky kol Zlatoviec (Vinohrady), louky na Inovci a chytal druhy:

rugosa (nejvíc v X.), i skoro černé

Brandisi (nejvíc v IX. X.)

(***cinamomea*** až do XII. ve starých dubových lesích, dá se nalákat do lahví s lanýží) dohromady asi 10 druhů!

též několik druhů ***Hydnobius***

Triarthron Märkeli (*Triarthron maerkelii* Schmidt, 1840)

V. v pasekách u Valašských Klobouků.

Všecky tyto druhy hlavně tam, kde je hojně jahodí na lesných stráních, ne v rovině a polích.

Scaphium immaculatum

Na Inovci v houbách. Jednou jsem prosíval václavky na Inovci (Jablunka vrch) a chytil jich mnoho.

Str. 364.

Batrisodes, Batrisus, Claviger

Prosíval *Lasius bruneus*, hlavně v dubových a bukových pařezích

Claviger u žlutých mravenců pod kameny, vše hlavně Prední Hora u Zlatoviec.

Choleva* a *Catops

v okolí Trenčína a Váhu na malých mršinách a v náplavech.

Colon Zebei a jiné 3 druhy (***dentipes*** a j.)

(smýkání jako *Liodes*)

Necrophorus germanicus L.

Velmi hojný: Zlatovce, Kutná Hora

též aberrace s červenými skvrnami 2 ve předu, 2 vzadu, nebo obojí.

Nejlépe do velkého hrnce zdechlinu, chránit před deštěm a mouchami, leží-li volně na zem, na den utekou a jsou tam jen **vespillo**, **Creophilus** a **Necrodes**, **Hister**, **Silpha**.

Hlohovec: Soroš i aberrace.

Necrophorus humator F.

hojný v jehličnatých lesích, nejlépe jde na ryby (stačí jich hlavy) s ním hojně i na světlo!

Oeceoptoma thoracica L

Od jara do zámru všechni.

Silpha obscura L.

Pohled VIII.-X. na zabité housenky *rubí*,

Štúrovo do pastí na střevlíky na zabité hlemýždě velmi hojný. Na Slovensku jeho larvy ničí řepu krmnou i cukrovku (u Trenčína lidové jméno larev: fabrikanti)

Otylodrepa 4punctata L.

IV.-VI. na dubech na Slovensku velmi hojná Zlatovce, Nitra, Štúrovo.

Pteroloma forstroemi Gyll.

VI. Vrátna Dolina

Agyrtes castaneus

Poletuje večer V. a VI. nad poli u Váhu u Trenčína

Deleaster dichrous Grav.

Hojný u Váhu, náplavy IV. V.

Na světlo zámek VII.

Eudectus Giraudi (*Eudectus giraudi* Redtenbacher, 1857)

Coryphium angusticolle

IV. V. prosevy javorů dutých a pařezů Inovec

Latrobium spadiceum

IV. V. pod náplavem u Váhu, nejraději úplně na blátě. S ním *Achenium*.

Staphylinus olens O. Müll. (snad *tenebricosus*)

na Inovci nad Dubodíem v jehličnatém lese pod kameny hojný.

Staphylinus caesareus Ced.

Pohled IV. V. VIII.-X. kraj lesa na Hůře, jižní svah pod kameny. Jednou velká voda zdvihla vodu prudce na louku u ústí Berounky. Na travách sebral jich asi 30.

Staphylinus macrocephalus

Pohled na Hůře v lese pod kameny hojný.

Emus hirtus L.

Zlatovce, Lutov na kravincích.

VI. Štúrovo. Státní statek vyvezl na poli hromady vepřích výkalů a na nich na slunci běhali a přiletovali (u silnice k Mužle)

***Astrapaeus ulmi* Rossi**

V. VI. v řepných polích Nitra, Štúrovo.

Bolitobius speciosus* a *bicolor

v houbách na Inovci (hlavně václavky)

***Zyras humeralis* Gr.**

U černých mravenců v pařezích v okolí Zlatoviec.

Chtěli jsme i jiné *Zyras* a prosívali jsme mravence v řídkých lesících pod Inovcem.

Ale chytili jsme ***Lamprinus haematopterus* (*Lamprinodes haematopterus* (Kraatz, 1857))** a ***Lamprinodes saginatus***.

***Lomechusa strumosa* F. (*Lomechusoides strumosus* (Fabricius, 1775))**

u *Formica pratensis* na Inovci hojná!

***Atemeles emarginatus* Payk.**

IV. u rezavých mravenců pod kameny Hůra u Pohledi. – Zlatovce, Prední Hora.

Aleochara (Ceranota) ruficornis

Večerní smýkání Zlatovce (Vinohrady)

***Sipalia Kocsii* (= *Geostiba (Sipalotricha) cuneiformis* (Kraatz, 1856))**

IV. Inovec pod kameny, v proseve velmi hojná.

Kolem Zlatovec dubové lesy byly vyrubány vždy za 20 let na tříslu a v těchto sečích bohatě smýkal jsem hlavně večer ***Liodes*, *Colon*, *Staphylinus*, *Pselaphidy***. A mnoho jiného hmyzu na Inovci v takových sečích byly i kudlanky, vzácní Elateři a j.

Str. 378.

***Adelocera fasciata* L? (*Danosoma fasciatum* (Linnaeus, 1758))**

Na starých suchých smrkových pařezích Matliary, Tatranská Kotlina, Vrátna Dolina

***Lacon murinus* L. (*Agrypnus murinus* (Linnaeus, 1758))**

V. VI. suché louky u Pohledi (pod Hůrou) pod silnicí k Zelivci. Smýkat od 15-18 hodin velmi hojný.

***Corymbites castaneus* L. (*Anostirus castaneus* (Linnaeus, 1758))**

V. Inovec na keřích jívý hojný.

***Selatosomus impressus* F. (*Paraphotistus impressus* (Fabricius, 1792))**

Hegyfártok ve vinohradech pod roštím, kameny, na květech ptačího zobu, Kováčov na dubové šťávě, sklepán s dubů.

***Selatosomus rugosus* ? (bílé ochlupacení) (*Selatosomus confluent rugosus* (Germar, 1836))**

Vrátna Dolina V. VI.

***Agriotes ustulatus* Schall.**

VII.-VIII. na okoličnatých v jetelích u Kutné Hory tisíce! Na bezu VI. VII. u Zlatoviec na řebříčku.

***Agriotes lineatus* L.**

na vlhkých loukách: Horka u S., Trenčín, Nitra, nikde hojný.

***Ludius ferrugineus* L. (*Elater ferrugineus* Linnaeus, 1758)**

Na vrbách u Hronské Kamenice na šťávě VI. VII.

Str. 380.

***Elater cinnabarinus* Esch. (*Ampedus cinnabarinus* (Eschscholtz, 1829))**

IV. pod korou starých borových pňů hojný. Za Kyjovem u Rumburku, též za Pruským k Vršatci. Večer i na slunci poletuje.

***Elater Megerlei* (*Brachygonus megerlei* (Lacordaire, 1835))**

V. VI. na starých dubech večer pobíhá, přezimuje pod dubovou korou.

Na světlo zámek Hlohovec VI. VII.

***Elater 4signatus* (*Ampedus quadrisignatus* (Gyllenhal, 1817))**

IV. v dubových pních červeně hnílých prosíván

V. na keřích dubu a kvetoucích hlohů sklepáván: Zlatovce, Inovec

***Elater elegantulus* (*Ampedus elegantulus* (Schönherr, 1817))**

IV. V. na topolech ke Hronské Kamenici, na vrbách u Píšťan.

Ischnodes sanguinicollis

na jívách V. Prední Hora u Zlatovce

***Megapentes lugens* Redt.**

s kvetoucích hlohů, večer v letu V. Zlatovce

III. V trouchnivém jilmu v parku Hlohovec 3 ex.

Limoniscus violaceus

v dutých bucích. IV.-VI.

Najdi buk s dutinou, ale s otvorem výše nad zemí, (Je-li otvor od země, sežerou larvy i brouky asi myši) Otvor přikrej lepenkou, přibij papírky a naprostřed nasad fotoklektor, od zadu z buku otevřený: bednička v předu zasklená, ve spodu širokohrdlá láhev: brouk chce vylézt ven, narazí na sklo a padne do sklenky. Chytí se i jiné druhy.

***Harminius undulatus* D.G. (*Diacanthous undulatus* (De Geer, 1774))**

Tatry, Vrátna Dolina VI. VII. běhá po smrkových metrech i po čerstvých pařezích typickým pohybem: Rychle asi 1dm-2dm, pak stojí a zase trhavě dál.

***Athous rhombeus* (=haemorrhoidalis ? F.) (*Stenagostus rhombeus* (Olivier, 1790))**

Vyvinuje se pod korou mrtvého i ležícího bukového dřeva, kde najdeme kukly i brouky (VII.-VIII.) Inovec.

Postav se večer, kde jsou blízko pařezy a mrtvé buky a hled' proti nebi, chytíš jich v letu.

Na světlo zámek VIII.

***Denticolis rubens* a *linearis* L.**

V. VI. smýkáním z lesního podrostu v listnatém lese, klepáním s keřů: Inovec, Zlatovce.

***Drapetes biguttatus* Pill. (= *Drapetes mordelloides* (Host, 1789))**

V.-VII. Za slunka běhá po bukových kladách.

***Potosima 11maculata* Hbst. (*Ptosima undecimmaculata* (Herbst, 1784))**

V. VI. na švestkách (Zlatovce), trnkách (Nitra: nad lomem u Šindolky velmi hojná) Kováčov, Hegyfárok, Helemba.

***Acmaeodora taeniata* F. (= *Acmaeoderella flavofasciata* (Piller & Mitterpacher, 1783))**

V. VI. na květech řebříčku Kováčov, Helemba.

***Chalcophora mariana* L.**

Na starých borových pních V. VI. lesy kol Malacek, Horn v Dolních Rakousích, Lutov, Zlatovce.

***Perotis lugubris* F.**

V. VI. na švestkách u Zlatoviec, na trnkách Nitra, okolí Štúrova, nad Helembou

***Capnodis tenebrionis* L.**

Velmi hojná V. VI. nad Helembou na trnkách

***Dicerca alni* Fisch. a *berolinensis* Hbst.**

V. na kvetoucím hlohu: Zlatovce, Nitra, okolí Hronské Kamenice.

***Lampra rutilans* F. (*Lamprodila rutilans* (Fabricius, 1777))**

V. VI. po chorých starých lipách, v jichž kůře se vyvíjí: Kaňk u Kutné Hory, Skalka při Trenčíne (u kaple) Inovec

***Lampra solieri* Cast. Gory (*Lamprodila solieri* (Laporte & Gory, 1837))**

V. VI. Kárané (na borovicích)

***Ancylochira rustica* L.**

Na kladách smrkových (Kyjov u Rumburku) VI. VII. na pařezích: Tatranská Kotlina.

***Eurythyrea scutellaris* ? A.Ol.**

1 ex na bukové kládě na slunku VII. Inovec. (ve sbírce A. Tippmanna)

***Sphenoptera* spec.**

1 ex nasmykal v Kováčově (coll. Šafránek)

***Anthaxia manca* L.**

Na mladých jilmech V. VI. Zobor u Nitry, Hegyfárok.

***Anthaxia hungarica* Scop**

V. VI. Zobor u Nitry (na květu pampelišky), Kováčov (na žlutých kopretinách, řebříčku)

***Anthaxia 4punctata* L. (*Anthaxia quadripunctata* (Linnaeus, 1758))**

V.-VII. květy pryskyřníku, jestřábníku u jehličnatého lesa. Po kůře smrků a větví suchých borovic. Hojná: Lutov, Pohled', Inovec.

***Anthaxia fulgurans* Schrnk.**

V. na květech Malá Hora u Zlatovec

***Anthaxia candens* Panz.**

Vyvíjí se v kůře chorých starých třešní a sliv, kde ji vyřežeme do 1.V. pak se dá ze stromů sklepat jako *Ptosima*.

Z kůry jsem dobýval nad Sedlem u Kutné Hory.

***Melanophila picta* 10stig. (*Trachypteris picta decostigma* (Fabricius, 1787))**

V. VI. běhá po ležících topolových kládách Čenkov, Bratislava, Helemba.

***Phaenops cyanea* F.**

běhá V. VI. po chorých bezkorých smrcích Kyjov u Rumburku, les Bába u Chřenovic

***Chrysobothris affinis* F.**

všade na kládách buku a dubu na Slovensku V.-VII. též Javorník u Velké n/Vel.

***Chrysobothris chrysostigma* L.**

na čerstvě poražených smrcích, na smrkovém chvoji: Révajova chata pod Fatranským Kriváňom, seče za Matliary v Tatrách VI. VII.

***Coraebus undatus* F.**

Nad Hronskou Kamenicou, nad Helembou. Zakrslé duby v kamenité půdě a stráních mezi větvemi zelenými mají větev obalenou suchými listy ještě v červnu. Tu větev odříznu pod místem, kde zaschla a vezmu od řezu asi 4-5 dm domů. Do půl VII. vylíhne se krasec: Za a nad lomem u Hronské Kamenice, na kopci za Helembou.

Coraebus rubi na trati na ostružinách za železničním mostem u Hlohovce VII.

***Agrillus biguttatus* F.**

na listí čerstvých pařezů i na nich v V. VI. na slunci (duby!) všade na Slovensku. Hojně: Zlatovce, Lutov, Nitra.

***Agrilus integerrimus* Ratz.**

V. na lýkovci na listech: Inovec, hojný.

***Agrilus viridis* L.**

V.-VII. na bucích a na listech různých keřů ve všech barvách: Inovec

***Agrilus roberti* Chevr. (= *Agrilus pratensis* (Ratzeburg, 1837))**

V. VI. Inovec, Zlatovce na osikách.

***Agrilus coeruleus* Rossi**

V. VI. Na listech zimolezu hojný na Brezině nad Trenčínem.

***Agrilus sinuatus* Ol.**

V. sklepal z mladé hrušně ve Zlatovských Vinohradech

***Agrilus albogularis* Gory**

VI. nasmýkal u Nitry pod Zoborem a pod Sorošem z nízkého pelyňku!

***Lyctus linearis* Goeze**

Ve Vinohradech na Slovensku na čerstvých dubových kolících (Nitra, Hronská Kamenica) IV. V.

***Xylonytes retusus* Ol. (*Xylopertha retusa* (Olivier, 1790))**

na dubovém roští Zlatovce, Nitra

Str. 399.

***Anobium denticolle* (*Hadrobregmus denticollis* (Creutzer in Panzer, 1796))**

1 ex prosevem z kůry dubů.

Prosev přinesu domů, do velkého hrnce a přikryji mokrým bílým hadrem. Druhého dne sedí brouci na hadru!

***Anobium pertinax* L.**

VI. VII. Kežmarské žleby, večer u hájovny v letu přes 30 ex. Krásný Buk večer u školy v letu, Valašské Klobouky: na staré dřevárně.

***Anobium striatum* Ol.**

V. VI. na proutěném plotě – Zlatovce (viz Caenop-Kizsemvetteri)

***Ernobius abietis* L.**

Nanosil jsem smrkové šišky na palivo a měl jsem stále v bytě, i v zimě.

***Xestobium rufovillosum* Dg.**

Ve starém nábytku i krovech.

Str. 400.

***Ptinus fur* L.**

Ve starých domech, ve škole na záchodě po stěnách v muzeích i ve sbírkách.

***Ptinus Edmundi* i jiní (= *Ptinus calcaratus* Kiesenwetter, 1877)**

Prosevy: Zlatovce, Inovec IV. V. X.

***Phausis splendidula* L. (*Lamprohiza splendidula* (Linnaeus, 1767))**

U lesů, zahrad a sadů, ráda blíže vody VI. VII. sad Krásný Buk, park v Trenčíně, louky nad Hornádem v Rolově, doliny u Lutova.

Phosphaenus hemipterus

Zlatovce: Sůtkové lezl po zemi odpoledne. (Sutkové – kedysi samota při Zlatovciach)

***Lampyris noctiluca* L.**

Na pastvinách u Zlatoviec, kol noclehárny v Tatranské Lomnici, svítí jen ♀, ♂♂ ne! Osvětluji kraj pastviny silné stromy baterkou, na osvětlená místa přiletují ♂♂, nebo svítím asi 1 m nad zemí do kalikové smýkačky, ♂♂ naletují.

Drilus flavescens Geoffr.

Nasbíral jsem na stráních vinohrad u Zlatoviec prázdné mušle, dal mezi dvojokno, Drilusi vylezli.

Podabrus alpinus Payk.

Sklepal s keřů hlohů a j. v V. Zlatovce, Inovec, Vrátna Dolina.

Hylecoetus dermestoides L.

V IV. na Inovci z ležících klad bukových a naletovali na krajní buky.

Heterocerus F.

u Váhu u Trenčína šlapáním bláta a na večer v letu, několik druhů.

Na světlo: Hlohovec

Byrrhidae

mnozí v náplavech Váhu u Trenčína: ***Morychus***, ***Symplocaria***, ***Cytilus*** a j.

Curimus erinaceus a ***Erichsoni***

Na Inovci pod korou starých javorů (i v zimě)

Lamprobyrrhulus transylvanicus (***Carpathobyrrhulus transylvanicus*** (Suffrian, 1848))

Tatry a Malá Fatra u horských pramenů a studánek VI. VII.

Byrrhus gigas

Malá Fatra, Tatry pod kameny i na cestě.

Dermestes lardarius L.

Nějaké suché brouky nech někde na půdě v papírový krabici (třeba chrousty) dají se do nich nebo do suchého cukroví, kůrky z chleba.

Attagenus pellio L.

jako kožojed a též na kvetoucím hlohu.

Attagenus vigintipunctatus (= ***Lanorus punctatus*** (Scopoli, 1772))

V. kvetoucí hloh: Zlatovce, Nitra, Štúrovo

Anthrenus

Ve sbírkách, na čerstvě bílených domech, na květech pampelišek, řeřichy a jiných.

Tenebrioides mauretanicus L.

Pod bukovou korou. Hojný ve starém mlýně mezi prkny (Buda u Zruče)

Zimioma grossum L. (***Peltis grossa*** (Linnaeus, 1758))

IV. V. pod korou starých jedlí: Velký Manín, Vrátna Dolina.

Thymalus limbatus F.

Velmi hojný pod bukovou korou na Inovci.

***Tillus elongatus* L.**

Na mrtvých bucích na Inovci, běhá na slunci V.-VII. na dubech na Zoboru.

Tillus unifasciatus

všude, kde je *Lyctus linearis*, nebo *Ptilinus*, které ničí.

***Clerus formicarius* L. (*Thanasimus formicarius* (Linnaeus, 1758))**

Na čerstvých jehličnatých kládách, ničí kůrovce, též na metrech a pařezích.

***Stigmatium mutillarium* F.**

ničí kůrovce na listnatých metrech a kládách (Nitra, Štúrovo, Trenčín, Lutov).

***Trichodes apiarius* L.**

VI.-VII. květy řebříčku, okoličnaté: Krásný Buk, Rolová, Zlatovce, Inovec

***Henicopus pilosus* Scop. (*Enicopus pilosus* (Scopoli, 1763))**

V. VI. smýkal hojně na Hegyfároku, Zoboru. [Soroš](#) [hojný](#).

***Cucujus cinnaberinus* Scol.**

jaro a IX. X. pod korou mrtvých osik, javorů, borovic: Inovec

Cucujus haematodes

Na jedlích: Vrátna Dolina

Laemophloeus monilis* a *Kraussi

V lesích dubových u Zlatoviec hodil jsem rychle staré dubové větve na bílou plachtu a tam byli pod korou V. VI. IX. X.

***Prostomis mandibularis* F.**

Pod korou jehličnanů a v letu: Vrátna Dolina, Tatry, [na světlo](#).

***Colydium*, oba druhy**

Na Inovci, pod korou pařezů dubových.

***Ipidia 4maculata* Quens. (= *Ipidia binotata* Reitter, 1875)**

pod korou u stromových mravenců. Slovensko

***Meligethes aeneus* F.**

z jara na řepce i jiných květech, na podzim v lese na žlutých složnokvětech.

Amphotis, Soronia

pod korou u stromových mravenců Trenčín, Lutov, Nitra, Štúrovo.

***Byturus* Latr.**

oba druhy na malinách od jara do prvních plodů (oklepávat)

***Antherophagus* spec.**

Trenčín, v hnízdech čmeláků, VI. v náplavu.

Lycoperdina

obě v pýchavkách, černá v lese, druhá na pustínách, všude na Slovensku.

Mycetina cruciata Schall.

pod korou na houbách: Inovec, Nitra.

Adalia bipunctata L.

IX. X. ukrývá se v okenních štěrbinách.

Str. 432.

Hypulus

v prosevu z dubových lesů na Inovci 2 druhy.

Dircaea 4guttata (*Dircaea quadriguttata* (Paykull, 1798))

Na bukových kládách a štětínách, Inovec VII.

Xylita laevigata

Vrátna Dolina VI. na jedlích.

Serropalpus barbatus Schall.

po setmění pobíhá po nemocných jedlích VI. VII. Vrátna Dolina.

Melandrya dubia Schall, ***M. caraboides*** L., ***M. barbata***

Na stromových houbách (hlavně na jelenkách) na Inovci VI. VII.

Osphya bipunctata F.

Zlatovce: Pod Mohylou, Predná Hora, od 1.V. na kvetoucích hlozích (též Sútkové)
Všecky známé aberrace: černí i nohatý, samci tíž i se žlutým švem, samice celé
černé, jiné žluté a j.

Inovec na hlozích na louce před chatou, hlohy tam kvetou později asi 20.V.

Notoxus brachycerus

na řídkých travách u Váhu a v okolí Zlatovce V. VI.

Mordella perlata (*Hoshihananomia perlata* (Sulzer, 1776))

po padlých starých bucích za slunce VI. VII. Inovec, Zlatovce.

Meloe proscarabaeus L. a ***M. violaceus*** Marsch.

Zlatovce: na spodním okraji Vinohrad až do Záblatských Vinohradů IV. a V.
s oblibou žerou listy orseje, Krásný Buk na louce za pilou, Nitra: na Zoboru na
pokraji lesů k sanatoriu. Některý rok velmi hojně.

Meloe variegatus Don.

na pastvinách u Váhu u Trenčína, na pastvinách u Štúrova, u Nitry, ale jednotlivě.
[Klačany](#), [Soroš](#).

Meloe cicatricosus Leach

Zlatovce: s předešlými

Meloe decorus

na polích pod Vinohrady u Zlatovce, hned, jak sejde sníh. [Soroš](#), [Koplotovce III. a IV.](#)

Meloe rugosus* Marsh. a *M. autumnalis

na Vinohradech, jižních pasekách u Zlatovec IX. X.

***Cerocoma* spec. ?**

u Mělníka (k Větrušicům) na řebříčku VI. okolí Štúrova V. VI. na různých květech

***Mylabris* spec.**

nad Rolovou na horní louce VII. na různých květech. Též VI. v okolí Štúrova.

***Lytta vesicatoria* L.**

Trenčín, Nitra, Štúrovo a Inovec, V. na jasaněch, šeříku, pámelníku, kalině i tavolníku. Vzácně mezi nimi ab. ***bilapha***.

***Lydus syriacus* L. (*Alosimus syriacus* (Linnaeus, 1758))**

na křížatých a jiných květech v polích a na Hegyfároku u Štúrova IV. V.

***Calopus serraticornis* L.**

Na suchých plotech ze smrkového a borového dřeva na Čsm. Vysočině (Pavlovice u Ledče, Telč a j.)

***Ischnomera sanguinicollis* F.**

Zlatovce, Inovec, Nitra (kvetoucí hlohy). [Stadion v Hlohovci na květech, Červeník.](#)

***Prionychus ater* F.**

Pod korou mrtvých buků, Inovce, Nitra, Lutov VI. VII. [Na světlo zámek Hlohovec.](#)

***Mycetoma suturalis* a ab. *Deinikini* (*Mycetoma suturale* (Panzer, 1797))**

Inovec IX. X. na mrtvých kládách bukových, které mají na spodu houbu *Polyporus*. V té houbě zalézají. [Též smýkáním.](#)

***Gnaptor spinimanus* Pall.**

Za Hronskou Kamenicí ve Vinohradech a na pastvině pod nimi IV. velmi hojný.

***Blaps mortisaga* L.**

Zlatovce a jinde na Slovensku v kůlnách a sklepích při bramborách. V Kováčově v zříceninách pod kameny. Na těch místech večer se chytí při světle. [Též jiný *Blaps*.](#)

***Opatrum sabulosum* L.**

Na suchých místech: v písku a písečníku proti Horce n. S., na stráni mezi Budčicemi a Chřenovicemi, v Nitře na pastvinách a j.

Platydemia violaceum* F. a *P. Dejeani

Zlatovce v Přední Hore na stromových houbách V.

***Tenebrio molitor* L.**

Pohled: na půdách, kde bývá obilí. Košické Hamry: v hnilé šindelové střeše VII. večer hojně lítali kolem.

[T. opacus = Rolová.](#)

***Prionus coriarius* L.**

Večer na pařezích listnatých stromů ale i jehličnatých (údolí Křinice za Kyjovem). Létá hlavně večer po západu slunce ale i o polednách (sletují se ♂♂ k ♀) Milovice, Zlatovec, Inovec, Štúrovo.

***Ergates faber* L.**

Ve starých borových pařezích VII. VIII. Sedmerovce, Inovec, Malacky, prý i někde u Děčína v borové pasece (sám jsem je tam nechytal)

***Megopis scabricornis* Scop.**

Píšťany, pod korou starých topolů VI. VII. Štúrovo (vlastně u Hronské Kamenice na starých vrbách VI. VII. [Na světlo Sasínkovo Hlohovec VIII.](#)

***Rhagium bifasciatum* F.**

na mrtvém dřevě s korou stromů jehličnatých.

***Rhagium inquisitor* L**

na metrech a kládách jehličnatých. Už na podzim jsou pod korou dospělí. Létají V. VI.

***Rhagium sycophanta* Schrk.**

***Rhagium mordax* DG**

na dřevě listnatých hlavě dubů, na kvetoucím hlohu a jiných keřích. Na čerstvých pařezích.

***Rhamnusium bicolor* Schrk.**

V Kutné Hoře v dutém kaštanu bylo jich přes 100. – U Sedlic byli v dutých topolech a vrbách. Štúrova v V. na silnici k Mužle na ořešácích na suchých místech bez kůry. Na silnici ke Hronské Kamenici na topolech. Též u Nového Města nad Váhem byli v topole.

***Stenocorus meridianus* Panz.**

byl hojný na starých švestkách u Zlatovec u Kyselice a Prední Hory (V.) i na kvetoucím hlohu.

***Acimerus schaefferi* Laich.**

Sklepal jsem ho z mladých dubů za Kováčovem za starým lomem, při hledání *Calosoma* V. VI.

Nad Helembou na kopci obletoval několik starých jednotlivě stojících dubů.

***Pachyta lamed* L.**

VI. 1931 byla za Matliary paseka a prostřed ní jeden starý smrk. Z něho lítali směrem do lesa a nazpět. Stáli jsme mezi lesem a smrkem jak v letu se snížili, chytali jsme je sítkou (asi 30. za dopoledne). U Matliar byly z vývratu 2 metry a na nich jsem je při slunci chytal. Též 1 ex na květině. Samci černí a hnědí, samice formy *Pachyta maculata*.

***Evodinus bruneus* (= *Evodinellus clathratus* (Fabricius, 1792))**

V Tatrách na cestě k Zelenému plesu na tavolníku a jiných květech VI.

a. *signatus* (skoro žlutý) (*f. signata* Panz.)

na Inovci na ležící kládě a hojně na kvetoucím hlohu na prvé louce V.

***Gaurotes virginea* L.**

Všade v horách, u Margecan s černým štítem VI.

***Gaurotes excelens* Brancs.**

Matliary, Kežmarské Žleby VI. vyvíjí se v „*Lonicera xylosteum*“, na keři sedává, na květy nejde. Larva je v kořeni (kukla asi IV. V.) těsně u povrchu země. Objevena byla Vrátné Dolině za Těrchovou.

Acmaeops septentrionis

Za Matliary byla seč, za ní na krajní stromy (silné asi 30-40 cm) svítilo prudké polední slunce a po kmenech běhali. Též i po stromech s korou ležících běhali VI.

***Acmaeops collaris* L.**

s černým štítem: Štúrovo VI. na náspu u Dunaje smýkal.

***Letzneria lineata* (*Cornumutila lineata* (Letzner, 1844))**

viz dodatky

***Nivellia sanguinosa* Gyll.**

Vrátna Dolina, na květech VII.

Rolová, na tavalnících VII.

***Cortodera humeralis* Schall**

na borovicích (hlavně kvetoucích), na květech hlohu Zlatovce, Inovec, Nitra V.

***Cortodera femorata* F.**

na kvetoucích borovicích Zlatovce V. 1ex Pohled' na Hůře (1956)

Cortodera villosa

velmi hojná na vesnovce na vozové cestě od silnice k Mužle směrem na Hegyfárok V., na březích strouhy od Dražoviec k Nitře V.

[Na Zoboru na žluté křížaté.](#)

***Grammoptera ustulata* Schall. a *G. ruficornis* F.**

velmi hojné na kvetoucích hlozích u Zlatovec

***Grammoptera variegata* Germ. (= *Grammoptera abdominalis* (Stephens, 1831))**

tamtéž ale ne hojná V., též na kvetoucích dubech.

***Leptura rufipes* Schall. (*Anoplodera rufipes* (Schaller, 1783))**

kvetoucí hlohy: Zlatovce, Nitra, Inovec, Štúrovo, Rolová (všude hojná V. VI.)

***Leptura sexguttata* F. (*Anoplodera sexguttata* (Fabricius, 1775))**

V. V. Zlatovce: Sútkové, Prední Hora na kvetoucím ptačím zobu, květech jahody, okoličnatých v polostínu. Všechny známé aberrace i bez žlutých skvrn. Nitra, Štúrovo. VI. a VII. Rolová: na tavalníku, ostružinách.

***Leptura unipunctata* F. (*Vadonia unipunctata* (Fabricius, 1787))**

VI. na květech: Kamenín u Štúrova, Rolová

***Leptura rubra* L. (*Stictoleptura rubra* (Linnaeus, 1758))**

VIII.-IX. na starých pařezech, na kládách jehličnatých, od 10-16 na slunci, u lesa na okoličnatých.

***Leptura scutellata* F. (*Stictoleptura scutellata* (Fabricius, 1781))**

Všade na Slovensku v listnatých lesích, VI. VII. na Inovci úplně hnědé exempláře (*ochraceipennis*) na kvetoucí vrbovce (*Epilobium*).

***Leptura inexpectata* Jans. et Sjöb. (= *Anastrangalia dubia* (Scopoli, 1763) ssp. *reyi* (Heyden, 1889))**

Tatry-Matliary VI. VII. na květech.

***Judolia cerambyciformis* Schrank**

Všude VI. VII. Velmi pěkné aberrace na Inovci na kvetoucích malinách.

***Judolia 6maculata* L. (*Judolia sexmaculata* (Linnaeus, 1758))**

Matliary, cesta k Zelenému plesu, Kežmarské Žleby na květech, hojně aberrací. Na čerstvém vývrátě smrku kladou vajíčka na jemné kořínky.

***Strangalia revestita* L. (*Pedostrangalia revestita* (Linnaeus, 1767))**

V. VI. Zlatovce. Obletují duby ve Vinohradech, u Prední Hory. Štúrovo: silnice k Mužle, na ořešácích, hlavně večer a před bouří. I žluté aberrace. Na Hegyfároku jsem sklepal z krajních starých dubů.

***Starangalia arcuata* Panz. (= *Leptura annularis* (Fabricius, 1801))**

Matliaty VI. Rolová VI. VII. na květech (tavolník, okoličnaté, ostružiny)

***Strangalia 7punctata* (*Stenurella septempunctata* (Fabricius, 1792))**

Štúrovo V. VI. Lutov na květech ostružiny (Fechové) (za Kováčovem)

***Strangalia nigripes* D.G. (*Lepturalia nigripes* (De Geer, 1775))**

VI. VII. Inovec (v pasece nad Dubodíelem)

VI. VII. Rolová na tavolnicích blíže trati.

***Typocerus attenuata* L. (*Strangalia attenuata* (Linnaeus, 1758))**

VI. VII. Rolová na Origamum, tavolnicích, Lutov, Kováčov, Zlatovce: Prední Hora.

***Necydalis ulmi* Chevr.**

Inovec VII. Staré, choré buky, létá od 9-15 dosti pomalu, sedá i na klády bukové.

Molorchus Kiesenwetteri

V. VI. na proutěném plotě, ve škole Zlatovce (proutí: líska, dub, buk, ptačí zob.)
tamtéž ↓

Rhopalopus macropus

V. VI. velmi hojný! (Zlatovce)

***Rhopalopus hungaricus* Hbst. (= *Ropalopus ungaricus* (Herbst, 1784))**

Vrch Inovce VII. na starých klenech.

***Rhopalopus clavipes* F.**

Větrušice u Mělníka, na proutěném vrbovém plotě.

***Rhopalopus femoratus* L.**

na suchých dubových větvích V. VI. Zlatovce, Nitra.

Cerambyx cerdo

Lutov (od 7.V.), Nitra, Kováčov, Hegyfárok V. staré duby, hlavně choré. Na slunci od 13-17, též na šťávě dubů, na čerstvých dubových pařezech.

Cerambyx Scopoli

Jako předešlý, též na dubových metrech, kvetoucím hlohu, černém bezu, tavelníku, ořešácích.

***Aromia moschata* L.**

na vrbách (babkách), hlavatých vrbách: Krásný Buk VI. VII. Kutná Hora na jívách, Inovec VII na květech tavelníku a okoličnatých: Rolová, Ištvánová za Terchovou.

***Rosalia alpina* L.**

N starých bucích asi od 700 m nad mořem, hojně na metrech, zlomcích, pařezech jen za slunných dnů. Létá od 9.-17.

Inovec, Vršatec u Vlár, Vrátna Dolina, nad Košickými Hamry, Kunerád u Žiliny, Kňazí Stôl za Lutovem, Chaková za Horní Súčou, na kopcích za Drietomou, Remetské Hamry. Našel jsem ji i na kleně.

(Více o ní a popis aberrací jsem uveřejnil v ročence trenčianského muzea.) **Ako autor tejto publikácie je oficiálne uvedený syn Rudolfa Čepeláka Juraj – pozri na s. 88.**

***Spondylis buprestoides* L.**

VI.-VIII. borovice, řídčeji na smrku: Krásný Buk, Kyjov, - Pohled' u Zruče.

***Tetropium castaneum* L.**

V čerstvých třískách a pod korou kol čerstvých pařezů. Odpoledne 14-18 hod na stromech slabě poraněných. Inovec, Zlatovce, Krásný Buk, Pohled'. Tatry!

***Tetropium fuscum* F.**

Za Kyjovem, v Tatrách jako předešlé.

***Hesperophanes sericeus* F. ?**

tam kde *cerdo*, v noci běhá po starých dubech (21-23 hod.) asi jižní Slovensko dle sdělení ing. Tippmanna (chyťal při baterce).

***Hylotrupes bajulus* L.**

Na starých telegrafních sloupech V.-VII. Zlatovce, Prusy, Lutov, Mělník, ve starých dřevěných stavbách: Krásný Buk, dřevěné senníky: Javorník u Velké (i hnědá aberrace)

***Semanotus ruscicus* F.**

Čachtice IV. Vyvinuje se v kořenech jalovců, hned při zemi.

Phymatodes testaceus, i žlutá aberrace. Světlo na zámku VI. VII. – s nimi *Axinopalpis gracilis*

Phymatodes Kollari světlo na zámku V.-VII.

Callidium violaceum F.

Na starých (aspoň 2letých) metrech smrkových. Pohled, Matliary, Vrátna Dolina.

Phymatodes pusillus F.

IV. na dubovém proutí Zlatovce, Sedmerovce

Phymatodes rufipes F.

V. Zlatovce, Inovec: kvetoucí hlohy

Phymatodes fasciatus

Suché révové větve V. VI. Nitra, okolí Štúrova.

Purpuricenus Kaehleri L.

V Záboří u Mělníku 1907-8 donesli mi děti z vinic (z meruněk) asi 30 ex.

Na Inovci VII. na dubových pních, Kováčov VI. sklepán z mladých dubů a sedal na chebzi od zastávky Kováčov při trati do Helemby.

Purpuricenus budensis Goeze

ve vinohradech za Kováčovem k Helembě na paloucích na květech řebříčku od 13-16 hod VI.

Plagionotus detritus L.

Zlatovce: Sůtkové, Kováčov, Nitra

Plagionotus arcuatus L.

Na čerstvých kládách dubových, i metrech V. VI. Nové Dvory u Kutné Hory, Zlatovce, Nitra, Rolová, Hegyfárok, Kováčov

Plagionotus floralis Pall.

Na řebříčku V. VI. Trenčín, okolí Štúrova

Xylotrechus rusticus L.

Na bukových kládách i chorých bucích Inovec VI. VII. u Štúrova na trati na starých vrbách V. VI.

Xylotrechus antilope Zett.

Na dubech a cérech poražených, Bradlo u Lutova V. VI.

Cyrtoclytus capra Germ.

VI. Vrátna Dolina, Matliary, VI. VII. Rolová na stolníku – dosti hojný.

Clytus rhamni Germ.

Ve vinohradech za Kováčovem V. VI. na květech velmi hojný.

Clytus Herbsti Brahm (*Chlorophorus herbstii* (Brahm, 1790))

VI. VII. stolníky, Rolová.

***Clytantus varius* F. (*Chlorophorus varius* (O.F. Müller, 1766))**

Vinohrady za Kováčovem V. VI. na květech.

***Clytantus hungaricus* (*Chlorophorus hungaricus* (Seidlitz, 1891))**

Na bílojeteli nad Hronskou Kamenicí, na Hegyfároku ze strany k dráze u Hronu.

***Isotomus speciosus* Schneid.**

Zlatovce V. VI. několik na habrových stojanech na jetel, ještě doma mi jich několik vylezlo, z dubových polštářů u Samáků v Zlatovcích se prokousali ještě i smrkovými prkny. Jednotlivě na plotech, telegrafních sloupech.

***Monochamus sutor* L.**

VI VII. Vrátna Dolina, Matliary – na čerstvém smrkovém dříví.

Monochamus sartor

VI. VII. Révayova chata (cca 1500 n m.) pod Fatranským Kriváňom – na čerstvém smrkovém dříví (s nimi *Chrysobothris chrysostigma*)

***Lamia textor* L.**

IV. U Váhu na vrbových keřích, za Jiřinou u Čelákovice, Zlatovce: na jívách v Sútkovom, břeh Dunaje od Štúrova k Helembě.

***Dorcadion fulvum* Scop.**

Zlatovce IV. V. Cesty ke Kyselici, Nitra, Štúrovo

***Dorcadion rufipes* – *pedestre* Poda**

Pod Inovcem kol Jastrabia na cestách IV.

***Dorcadion aethiops* Scop.**

Od Dražoviec k Nitře odvodňovací kanál, přes něj most a na zdi tohoto mostu všeska 3 Dorcadia IV. a V. hojně.

Též na pastvinách před lesem u Sanatoria všeska 3 Dorcadia.

***Acanthocinus aedilis* L.**

Od časného jara do V. na čerstvých borových pařezech za slunka. Zlatovce, Pruské, za Krásným Bukem, Kyjovem a Vlčí Horou, Čelákovice, Nová Huť u Berouna, Kožlí u Ledče. Na ležících borových kládách pod korou dospělí už v X.

***Liopus punctulatus* Payk.**

Na Inovci asi ve výši 800 m n. m. byla skácena čerstvě lípa. Na ní klepal s větví V. VI.

***Exocentrus adpersus* Muls.**

IV. V. Na dubovém proutí Zlatovce, Lutov, Nitra.

Světlo Hlohovec VI.

***Hoplosia fennica* Payk. (= *Oplosia cinerea* (Mulsant, 1839))**

Na Inovci na prvním kopci od Mnichové Lehoty klepal V. s lip (zdravých!)

***Pogonocherus hispidulus* Pill.**

Na starých dubových větvíčkách IV. Zlatovce, Predná Hora, Sútkové, pod Mohylou.

***Mesossa curculionides* L.**

Na ořešácích se suchými větvemi V. VI. Trenčín, Hronská Kamenica.

***Mesosa nebulosa* F.**

Na suchých dubových větvích IV.-VI. Zlatovce, Nitra, Štúrovo a okolí.

***Saperda carcharias* L.**

Na čerstvých pařezích topolových obrostlých čerstvým proutím na listech: Církvice u Kutné Hory, Velká Polom u Rožnavy VI. VII. [Světlo Hlohovec VIII.](#)

***Saperda populnea* L.**

Všude na osikových keřích (jsou na nich boule na větvích) Pohled', Krásný Buk, Zlatovce, Nitra, Hronská Kamenica, Čenkov IV.-V.

***Saperda scalaris* L.**

V. VI. na jívách Inovec, Vrátná Dolina, Tatry, na ořešáku proti stanici Štúrovo.

***Saperda perforata* Pall.**

V Inoveckých lesích stály mrtvé osyky, měly na sobě i choroše. Odloupnu kůru a pod ní najdu dírky asi jako pro tužku zacpané pilinami, ruční malou pilou naříznu nad a pod a dlátem ze stran vyjmu špalíček asi jako škatulka sirek doma stavím na slunko a kropím, líhnou se asi od 5.V. Do 1.V. musím je v lese vyjmout. Podobně prý v jilmech je

***Saperda punctata* L.**

→ [na světlo VI. VII. Hlohovec](#)

***Agapanthia kirbyi* Gyll.**

Na jedné divizně (podobné velkokvěté, ale jiné) za dvorem na Hegyfároku V. ještě dříve než rozkveté. Též u lomu za Kováčovem a v seči za Kováčovem před strážním domkem.

***Agapanthia dahli* Richt.**

IV. a V. na bodlákách (než rozkvetou) nad silnicí do Dražoviec, kolem Štúrova všude hojná.

***Agapanthia cardui* L.**

na *Cordus*, *Cirsium*, *Melilotus* V. VI., Inovec, Zobor u Nitry (až na vrchu).

***Agapanthia violacea* F.**

Tam, kde Dahli všude na Slovensku, v V. na lukách nade Zručí smýkat chrastavec (šedobílá aberrace)

***Stenostola ferrea* Schrank**

na lískách, hrušních V. VI. Zlatovce, Inovec, Nitra.

Stenidea (Deroplia) genei

V únoru a březnu okroužkoval (kúry zbavit) dubové větve a ty hned začnou usychat. Anebo v dubnu rozvěsil nedávno uťaté dubové větve po starých stromech, aby měly polostín. Tyto jsem od IV. do V. oklepával asi od 9-14. Tam šly ♀ klást i do páru.

Zlatovce, horní cesta nad Prední Horou, Nitra: Pod Zoborem cesta za sanatoriem lesem k lomu vpravo. Kováčov.

Pilemia hirsutula Froel.

Od silnice k Mužle cesta k majeru na (V.) Hegyfárok. Jak se přijde do vinohrad, smýkejte čistce po stranách cesty, též na samém kopci.

Phytoecia scutellata F.

V. u silnice do Mužly na příkopech, více v pravém příkopě směrem k Mužle.

Phytoecia affinis Panz.

Na jedné velké okoličnaté (bolševník ?) na listech před květem. V. VI. Olomouc, Nitra, Hegyfárok.

Phytoecia nigricornis F.

Nitra V. na černobýlu (kol rozbořeného domku za strouhou od Dražoviec a nad sanatoriem na pastvině. (též i aberrace) [Hlohovec](#)

Phytoecia uncinata

na voskovce V. Pod Malou Horou, pod Vinohrady: Zlatovce. Pod Hegyfárokem.

Phytoecia Argus

Na seselu na Hegyfároku (V.) v poledne do 14 létá.

Oberea pupillata Gyll.

V. U vtoku Berounky s Vltavou na plotě na VI. zimolezu, v Tatrách.

Oberea linearis L.

Na lísce ve Vinohradech – Zlatovce V.

Tetrops praeusta L.

Malá Hora (květy hrušně), Nitra V. na živých plotech pod Zoborem na větvičkách sliv.

Crioceris 5punctata Scop. (*Crioceris quinquepunctata* (Scopoli, 1763))

Na šparglu hned jak raší – Hegyfárok a stráně za Kováčovem – později asi konec VI. nová generace. [Petr u Hlohovce](#).

Crioceris 12punctata L. (*Crioceris duodecimpunctata* (Linnaeus, 1758))

Jako předešlý.

Lema cyanella L.

Na suchých lukách, na jarním osení a nová generace VIII.-X. velmi hojná: Pohled', Nitra, Lutov, Štúrovo.

***Lema melanopus* L.**

dtto, ale ne tak hojná.

Cryptocephalus 14punctatus

Vrch Hegyfároku V. VI. mnoho aberrací. [Na Soroši.](#)

***Cryptocephalus pini* L.**

Pohled', kraj lesa na Hůře (na kleči 8-10.)

***Chysomela cerealis* L. (a *mixta*)**

VI. VII. Na pastvině pod kameny při cestě do doliny „Kúr“ za Krasňany u Varína.

[Chysomela graminis](#) na vratiči za železničním mostem mezi tratí a Váhem.

***Calophus sophiae* Schall.**

Nitra IV. V. úhor (reservace) za Šindolkou (škodí hořčici a řepce)

***Entomoscelis adonidis* Pall.**

jako předešlý, též Hegyfárok a kopec nad Helembou na hlaváčku jarním.

[Soroš: velmi hojný.](#)

***Phytodecta fornicata*.**

IV. a V. na vojtešce u Štúrova a Hegyfárok. [Hlohovec](#)

***Haltica oleracea* L.**

Není pravda, že škodí zelenině. Žije na *Oenothera*, *Epilobium*, *Cirsium* aj. Kutná Hora pole a pastviny k Sukovu, na lucerně, okoličnatých z jara a nová generace VIII.-X. V Pohledí na suchých lukách všade velmi hojná.

[Haltica quercetorum](#) na Zoboru na dubech.

***Phyllotreta nigripes* F. (*Phyllotreta nigripes* (Fabricius, 1775))**

Na křížatých, hlavně hořčice velmi hojná z jara a nová generace zase od VIII.-X. Platí u všech tohoto rodu.

***Phyllotreta atra* F. (*Phyllotreta atra* (Fabricius, 1775))**

jako minulá, ale hlavně na křenu (Kutná Hora)

***Phyllotreta armoraciae* Koch (*Phyllotreta armoraciae* (Koch, 1803))**

IV. V. VIII.-X. na křenu hojná: Pohled', Budkovice.

***Phyl. nemorum* L. *P. undulata* Kutsch, *P. vittata* F., *P. vittula* Redt.**

Všechny na křížatých. Z jara smýkám suchou trávu na mezích i v lese pod stromy, tam přezimují.

***Aphthona (cyparissiae ?) A. euphorbiae* Schrank**

Hojná na pryšcích, škodí Inu.

***Longitarsus parvulus* Payk.**

Na vzešlém Inu a zase na dozrávajícím hojně. Dynocid ho zhubí. Pohled'.

Chaetocnema concinna Marsch.

Na *Polygonum*, *Rumex* i cukrovce.

Chaetocnema tibialis Ill.

jako předešlá.

Chaetocnema aridula Gyll.

škodí polním kulturám. Přezimuje na kraji lesů, na mezích. Smýkat.

Psylliodes attenuata Koch.

na vzešlém konopí škodí (Slovensko) IV. V. Trenčín, Lutov, Nitra.

Psylliodes chrysocephala L.

Z jara v řepce, od VIII. na suchých lukách a podzimní hořčici.

Cassida canaliculata na šalvěji V. VI. u Zlatovce u potoku.

Cassida nebulosa L.

škodí řepě, ale i travě smýkat.

Bruchus pisorum L.

Na Slovensku od podzimu v zásobách hrachu. V teple se i v zimě líhne (Lutov, Trenčín). Na kvetoucím hrachu hojně: Hlohovec.

Bruchus lentis Fröl.

V čočce (v okolí Nitry hojný)

Bruchus rufipes Herbst

V. na Hegyfároku smýkat vikev, hojný.

Acanthoscelides obtectus Say.

Olomouc, Přerov v zásobách fazolí a v bobu, Sasinkovo.

Tropideres albirostris Hbst., ***T. niveirostris*** F., ***T. marchicus***

Zlatovce: na dubech: v zimě prosev mechů z dubů, od IV. V. oklepáváním malých větviček na starých dubech (i bucích)

Attelabus nitens Scop.

Na mladém dubovém listí IV. V. všade na Slovensku. : Čerstvé pařezy obrostou bujným listem a na tom hojný.

Deporaus betulae L.

Všude na břízách IV. V. (oklepávat)

Byctiscus populi L.

Na osykách IV. V. Nitra, Trenčín, Štúrovo.

Byctiscus belulae L.

Ve vinohradech stáčí listy révy V. Nitra.

Rhynchites pauxillus Germ. (*Neocoenorrhinus pauxillus* (Germar, 1823))

V. Na hlohu, jabloni, hrušce

Str. 528.

Rhynchites aequatus L. (*Tatianaerhynchites aequatus* (Linnaeus, 1767))

Jako předešlý, i na jeřábu

Rhynchites cupreus L. (*Involvulus cupreus* (Linnaeus, 1758))

Na hlohu, slívě, višni, střemše, trnce.

Rhynchites hungaricus Hbst.

Na šípkové růži (na květech) Nitra, Čachtice

Str. 528.

Rhynchites auratus Scop.

od času kvetoucích trnek – VI. na trnkách i jiných peckovitých ovocných. Hojný: Zlatovce, Nitra (nad lomem u Šindolky), Štúrovo. aj.

Str. 531.

Otiorrhinchus ligustici L. (*Otiorrhynchus ligustci* (Linnaeus, 1758))

Škodí řepě. Zvláště hojný na Slovensku. Někdy se brouci stěhují a shromáždí se na březích pramenů jim v cestě stojících: Zlatovce (na mlyniskách), Nitra: za sanatoriem pod Zoborem, u mostu (a na něm) přes Dražovskou strouhu. U Štúrova všade na cestách a hojně smýkáním vojtešky.

Otiorrhinchus Kelecsenyi (*Otiorrhynchus valachiae kelecsenyi* Frivadszky, 1892)

Klepal z dubů na Zoboru u Nitry.

Str. 533.

Phyllobius piri L. (*Phyllobius pyri* (Linnaeus, 1758))

Časně z jara na rašících hrušních a potom i na jiných ovocných, hlohu a trnkách. Pohled IV. Nitra. Hojný.

Phyllobius oblongus L. (*Phyllobius oblongus* (Linnaeus, 1758))

Od jara na trnkách, švestkách, jabloních a hrušních. U Nitry velmi hojný na živých plotech ve vinohradech cestou k sanatoriu.

Brachyderus incanus L.

Velmi hojný na borovicích u Sv. Václava. Viděl jsem, že ho nosí omráčeného vosa *Cerceris*.

Sitona lineatus L.

Škodí hrachu, jeteli aj. Časně z jara a potom zase od VIII. do zimy. Smýkat vojtešky a jetele. Tamtéž:

Sitona crinitus Hbst.

Sitona griseus F.

Jako předešlý ale i na travách.

***Psallidium maxillosum* F. (*Psallidium maxillosum* (Fabricius, 1792))**

Škodí řepě, ale i sadenicím tabáku IV.-V. Nitra, Štúrovo (hojně odpoledne do noci na silnici k Mužle.

Str. 542.

***Tanymecus palliatus* F.**

Škodí řepě. Hojný na mladém bodláku než rozkvetě: IV.-VI. Trenčín, velmi hojný ve Štúrově v polích k Mužle, u cest na bodlácích.

Str. 544.

***Bothynoderes punctiventris* Germ.**

Největší škůdce řepy i burgund na Slovensku. Někdy kopou ochranné příkop, v nich mnoho (a s nimi *Dorcadion*, *Calosoma auropunctatum* aj.). – Hledám ho na polích za slunečných dnů, když řepa leze ze země (Zlatovce, Havlíková, Nitra, Štúrovo (IV.!).)

***Coniocleonus nebulosus* L.**

Od jara na vřesu, lopúchu (na listech), na cestách. Zlatovce IV.-VI.

***Lixus ascanii* L.**

Hojný u Nitry (Šindolky) na úhoru od IV. škodí kapustě, hořčici i j.

Liparus glabrirostris

Na listech devětsilu ve Vrátné Dolině, v dolině od Košických Hamrů, na růžovitých rostlinách na Inovci hlavně ve večerních hodinách. I v tatranských dolinách.

***Hylobius abietis* L.**

Lesníci dělají lapáky: kus čerstvě sloupnuté kůry smrkové ohnou lýkem proti sobě, mezi to vloží mladou větvíčku smrkovou a vše se přikryje v pasece drnem. Za 2-3 dny lze už klikorohy vybrat. Též se jich hojně najde kol čerstvých pařezů v IV. V.

***Hylobius piceus* D. Geer**

kol čerstvých modřínových pařezů IV. V. Zlatovce, Javorník u Velké.

***Calandra granaria* L.**

Ve skladech obilí, na sýpkách, mlýnech (celý rok!)

Str. 559.

***Ceutorrhynchus macula alba* Hbst. (*Glocianus macula alba* (Herbst, 1795))**

po celém Slovensku v květech máku, někde zničí celou úrodu. Vidíte v máku na malé makovičce černé skvrny (vytékající opium). Smýkáním vlniči máku jsem ho tam všude chytil ještě před květem máku setého: IV. V. Zlatovce, Jastrabie, Nitra (pole k Dražovciam), Štúrovo (úhory i pole jetele a lucerny s vlničím mákem)

***Ceutorrhynchus napi* Gyll. (*Ceutorrhynchus napi* (Gyllenthal, 1837))**

Oklepávám do klepáče mladou řepku před květem. V Pohledí velmi hojný.

***Ceutorrhynchus assimilis* Payk. (*Ceutorrhynchus assimilis* (Paykull, 1792))**

S předešlým stejně hojný.

***Orobitis cyaneus* L.**

Smýkal violku psí v sečích.

***Gasterocercus depressirostris* F. (*Gasterocercus depressirostris* (Fabricius, 1792))**

Škrabal kúru a mech ze starých dubů. Prosev doma do velkého hrnce, přikryl bílým mokrým hadrem, ráno seděl na hadru. Staví se velmi dlouho mrtvým. I špendlíkem propíchnut ani se nehne.

Str. 564.

***Cryptorrhynchus lapathi* L. (*Cryptorrhynchus lapathi* (Linnaeus, 1758))**

Od IV.-VII. olše, vrby, jívky, Čelakovice, Nitra, Štúrovo

***Acalles* Schönh. (asi 3 druhy)**

V prosevu na Inovci od III. až do zimy. Též v jamkách vydlabaných v lese (strmé stěny).

***Pissodes* Germ.**

V kořenech mladých borovic (u sv. Václava) klepáním nedávno ulomených borových větní: u Nitry, Zlatovec, též do lapáku na *Hylobius*.

***Magdalis violacea* L.**

Na borovicích (větších, hlavně nemocných) Zlatovce, Zobor IV.-VI.

***Magdalis memnonia* Gyll.**

s předešlou, ale řídce.

***Balaninus (Curculio) glandium* M., *B. villosus* F., *B. pellitus* Boh.**

Od jara, jak vyraší dubový list – VI. hlavně na krajných větvích: Zlatovce (Prední Hora, Vinohrady, Malá Hora, Sútkové), Nitra: Dubové mlází pod Zoborem, Hegyfárok: mladý dubový les a alej dubová za dvorem vpravo

***Balaninus nucum* L. (*Curculio nucum* Linnaeus, 1758)**

Na lískách u Zlatovské Kyselice, Vinohrady, lísky u silnice před Timoradzou, Lutov. [Soroš velmi hojný VII. jde na světlo.](#)

***Anthonomus pomorum* L.**

Hlavně na rašících jabloních až do VI. též i na hrušních (ovšem méně). V zimě prosev mechu se starých jabloní (Vinohrady u Zlatovce), Pohled' (velmi hojný), Krásný Buk: Stříkání a lepové pásy nepomáhají, protože květopas létá. Za 2 dny po postřiku na jedné jabloni malé sklepal 50!

Str. 570.

***Furcipes rectirostris* L. (*Anthonomus rectirostris* (Linnaeus, 1758))**

Na kvetoucích trnkách IV. V. Pohled' velmi hojný na třešních, nejraději na pláncích i v VIII. IX. Zlatovce, Nitra.

***Bradybatus Creutzeri* Germ.**

IV. Na kvetoucím klenu za zlatovskou kyselkou.

***Apion pomonae* F., *A. cracca* L. a mnoho jiných**

Smýkání pastvin, travnatých porostů, jetelů nejvíce od VIII. do zimy.

***Scolytus multistriatus* Marsh., *S. scolytus* F. [Hlohovec park.](#)**

V jilmové kůře VI. mezi Jiřinou a Sv. Václavem.

Str. 590.

***Scolytus rugulosus* Ratz.**

Na jabloních i jiných ovocných: Javorník, Zlatovce, Kováčov, Nitra.

***Ips typographus* L.**

Nechá-li se porážený strom v kůře (smrk) všade. Kde není, je tam zaň ***Ips amitinus***

Str. 613.

***Osmylus chrysops* L. (= *Osmylus fulvicephalus* (Scopoli, 1763))**

Sedá na rostliny při březích potoků a potůčků, sedá též na okoličnaté. Chvílemi, je-li slunečno, poletuje nad vodou. Kyjov (na Rumbursku), Zlatovce – (Prední Hora) a jinde.

***Chrysopa perla* L.**

Nová generace od VII. Sedají na okoličnaté, při smýkání VII.-X. na travách, lukách, keřích. Před zimou zalézají do bytů (štěrbín v oknech, do svinutých záclon aj.)

***Myrmeleon formicarius* L.**

Jamky larev v písčinných a jiných sypkých půdách na místech stromy, kameny, mezi odkrytých. Imago létá od V. i na slunci. Všude hojný, ale imago těžko vidět.

[3 druhy na světlo VII. VIII. \[Hlohovec\]\(#\)](#)

***Ascalaphus macaronius* Sc. (= *Libelloides macaronius* Scopoli, 1763)**

VI.-VII. Stráž od Srbska vsi na východ vedle potoka. – Stráž Malá Hora u Zlatovce. Když dozrávala pšenice, a bylo slunko, létali nad pšenicí podobně jako vážky a zase sedali (VI.) na polích mezi Lutovem a Dubníčkou

***Mantyspa styriaca* Poda.**

Na dubových keřích VI.-VIII. na aleji nad Prední Horou – Zlatovce. [Hlohovec](#)

Str. 625.

***Sirex gigas* L. (*Urocerus gigas* Linnaes, 1758)**

V Matliarech a okolí na padlých smrcích ležících v kůře, nejraději sedali na spodu klády (VI. a VII.) Nad Pohledí naletovali na čerstvě poražené modřiny a v borové souši plno otvorů po nich.

***Paururus juvencus* L. (*Sirex juvencus* (Linnaes, 1758))**

V IX. Na Hůře nad Pohledí na 8 čerstvě poražených kládách za den 23 exemplářů!

***Cephus pygmaeus* L.**

Na pšenici i na travách V. VI. též často na Květech pampelišky a pryskyřníku poblíž polí se pšenicí. Smýkáním pšenice než odkvete.

Str. 630.

Lyda arvensis Panz. (*Cephalcia arvensis* Panzer, 1803)

V. Smýkáním luk, polí, oklepáváním keřů a stromků severně od Pohledi (os silnice do Želivce (na silnici do Želivce, pod Hůrou)

Cimbex femorata L.

VI. Za slunce obletují stromy na kulminačních bodech (břízy, buky aj.) Krásny Buk, zahrada nemocnice v Rumburku, první kopec cesty na Inovec z Mníchovej Lehoty.

Tenthredo spec.

VI. VII. a zase VIII.-IX. Na žlutých květech pryskyřník, jestřábník, na podzim okoličnaté. Žluté s černými pásy asi 12-14 mm. Pohled' velmi hojně.

Athalia spinarum Leach. (= *Athalia rosae* (Linnaeus, 1758))

V. na kvetoucích kopretinách VIII. na plané mrkvi, hlavně v jetelištích. Pohled', Kutná Hora (na Sukově)

Rhyssa persuassoria Grav. (*Rhyssa persuasoria* (Linnaeus, 1758))

Na poražených kládách smrkových v kůře a nemocných stromech, klade do larev pilořítek a velkých tesaříků. Matliary, dolina Bába u Chřenovic, les pod Hůrou u Pohledě.

Ephialtes manifestator Schrk. (*Ephialtes manifestator* (Linnaeus, 1758))

Na pařezech smrku, borovice (klade do larev *Leptura rubra* aj.) od IV.-X. Pohled', Kutná Hora (les Kaňk), Krásný Buk a Kyjov (za Kyjovem v lese za „Schatzkainer“ mokrá cesta vyložená smrkovými kuláky, plná *Leptura rubra* a Ephialtů! V.-IX.

Velcí lumkové

Poletují po kraji lesů v trávě IV.-X. Hůra, Třešňovka nad Telčí i jinde.

Mnoho lumků

sedá po lukách na velké okoličnaté. Pozor! *Opion* má asi 1 cm kladélko a uchopen vrazí ho do prstu, je bez jedu, ale bolí.

Cynips L.

IV. oklepávat dosud neolistěné větve keřů dubových. Nitra: pod Zoborom.

Scolia flavifrons haemorrhoidalis F. (= *Regiscolia maculata maculata* (Drury, 1773))

Kováčov a okolí: Obletuje dubové pařezy, kde hledá larvy *Oryctes*. Za skunka sedá na květy chabzí po obou stranách trati do Helembý VI.

Scolia hirta Schrnk.

U sv. Václava na písčných březích V.-VIII. i na mateřídoušce.

Str. 725.

Elis 6maculata F. (*Colpa sexmaculata* (Fabricius, 1781))

Bzenec – Písek: V písčích u trati.

Str. 726.

Mutilla europaea L.

V Tatrách na cestách a holých místech (Matliary, okolí Bieleho Potoka) ♂ na okoličnatých.

Dasylabris maura L.,

D. barbara (= *Ronisia brutia* (Petagna, 1787))

Na cestách a holých suchých místech rezervace nad lomem nad Šindolkou. IV.-VI. Je tam více druhů.

Myrmosa melanocephala ?

Malá 5-6 mm na mezích a suchých místech v okolí Troje.

Str. 729.

Batozonus lacerticida Pall. (*Parabatozonus lacerticida* (Pallas, 1771))

Od sv. Václava k Lysé, kraje písčitých lesíků, ničí velké pavouky. Píchne bolestivě.

Pampilus viaticus

Všade na písčitých slunných místech od jara do X. Píchá pavouky. Silně píchne. Paseky za Kyjovem, cesty na Hůře (Pohled) Písky u Sázavy proti Horce aj.

Hedychrum nobile Scop., *H. rutilans* D.

Velmi hojně u sv. Václava smýkáním květů řebříčku.

Chrysis dichroa Dahlb.

Na stráni ve Vinohradech u Zlatovic nasbíral jsem prázdné malé ulity a dal jsem je (časně z jara) mezi dvojité okno. Líhly se Osmie a Chrysis.

Chrysis iris (modrá, asi 12-14 mm)

Zlatovce od jara na dřevěných stodolách, telegrafních tyčích. [Javorník u Velké](#).

Str. 732.

Chrysis ignata L.

Na suchém dřevě, boudách, starých oknech všude Krásný Buk, Zlatovce, Lutov, Javorník u Velké: na senících.

Parnopes grandior Pall.

U sv. Václava, na písčínách u Čenkova. VI. VII. Na květech trávníčky, nebo na písku, kde hnízdí Bembese.

Spinolia Dalatoreana (= *Spinolia insignis* (Lucas, 1849))

Gbelce, u 6té kapličky na písku hojná VI.

Vespa crabro L.

Od IV. na štávě z dubu ♀. V IX. Usmrtil jsem celé hnízdo, ale byli tam jen dělnice a ♂♂. Snad ♀ byly larvy. V zimě jsem často vyhrabal při hledání střevlíku ♀. Jednou 2♀ pohromadě.

Vespa spec.

Pohodlně a hojně od VIII.-IX. na loukách na okoličnatých. Bylo-li trochu chladno, jen jsem je shazoval do smrtičky.

Str. 739.

Sphex maxillosus F. (= *Sphex funerarius* Gussakovskij, 1934)

Na suchých cestách, písčínách: IV. Chřenovice

Ammophila subulosa L.

Jako předešlá: Hůra, písčiny proti Horce, Zlatovce: na kvetoucí mateří doušce, Kováčov: na pásu k ochraně lesa hojná.

Sceliphron destillatorium Ill.

Na suché stráni za Rolovou VII.

Bembex rostrata L. (*Bembex rostrata* (Linnaeus, 1758))

VI.-VIII. na písčích u sv. Václava, ♂♂ na květech hadince. Kováčov: písčité stráně u Dunaje. Čenkov.

Philantus triangulum F. (*Philanthus triangulum* (Fabricius, 1775))

Od Karaného k sv. Václavu v písčích VI. VII.

Cerceris spec.

Chytil jsem ji u sv. Václava do sítě, když v letu nesla nosatce *Brachyderes*!

Halictus 4cinctus F. (*Halictus quadricinctus* (Fabricius, 1776))

mívá hnízdo ve břehu u kostela v Pravoníně.

Andrena spec.

Mnoho druhů u sv. Václava časně z jara na kvetoucích vrbách.

Xylocopa violacea L., *X. valga* Gerst.

Od časného jara obletuje dřevěné sloupy, stavby, stodoly všude na Slovensku. Od Trenčína až k Štúrovi. Z jara velmi hojná na šalvěji a hluchavkách.

Bombus lapidarius L.

Z jara jen ♀♀ na květech dymnivky, hluchavky, šalvěje. V Čechách málo, velmi hojně Nitra, Kováčov.

Bombus terrestris L., *B. hortorum* L.

Platí totéž co o *B. lapidarius*. Na podzim malé ♀ a dělnice od všech druhů hojně na bodlácích a *Centaurea*.

Psithyrus spec.

Pohled, velmi hojný: Zlatovce na bodlácích v poli u Štúrova.

Str. 768

Chalicodoma muraria F.

Na staveních z vepřovic: Tuhaň u Mělníka, Javorník u Velké.

***Dolichoderus 4punctatus* L. (*Dolichoderus quadriouinctatus* (Linnaeu, 1771))**

V prutech proutěných plotů od IV. Zlatovce.

***Tapinoma erraticum* Latr.**

Pod kameny i kusy dřeva IV. V. na Kyselice (Zlatovce), v březovém porostu pastviště na jiné straně Inovce (Zlatníky), proséváním u nich *Lamprinus haematopterus*.

Str. 778.

***Camponotus herculeanus* L.**

Všade na Slovensku. U Pruského v borovách pařezích už v IV. ♀♂ i dělnice velmi hojné, Lutov, Inovec, Nitra, Helemba, Hegyfárok.

***Camponotus ligniperda* Latr.**

♀ a ♂ VI. Kováčov, Helemba, VII. Hůra v smrkových pařezích. Večer se rojí, ale druhý den ♀♀ už jsou bez křídel.

***Lasius bruneus* Latr. (*Lasius brunneus* (Latreille, 1798))**

U Zlatovec v dubových pařezích mnoho hostů: *Bratisus*, *Euplectes* aj.

***Lasius fuliginosus* Latr.**

V pařezích listnatých stromů u Hanzlíkové, u nich několik druhů *Zyras*.

***Formica sanguinea* Latr.**

Pod kameni na Inovci, u nich často z jara *Lomechusa*.

***Formica fusca* L.**

Pod kameny: host: *Hetaerius ferrugineus*. Na Malém Kriváni za Terchovou bača odvalil velký kámen, kde byla *fusca*, položil na ně halenu i gace, po hodine obrátil: vybrali mu vši.

***Panorpa communis* L.**

V hatích u Javorníka, Zlatoviec (V. VI.) na lukách pod Pohledí na keřích, na okoličnatých VI.-VIII.

***Tipula* spec.**

Velmi hojné na lukách mokrých, smýkáním ostřic a sítin. Louky pod pohledí a k Brtníku. V travnatém vlhkém podrostě listnatých lesů na Slovensku (Zlatovce, Inovec). [Jdou na světlo](#).

Str. 821.

***Bibio marci* F.**

Na stromech a keřích od IV. Nitra, Zlatovce.

***Bibio hortulanus* L.**

Smýkal příkop a pole vedle silnice ze Štúrova do Mužly V. velmi hojně.

Str. 835.

***Chrysops caecutiens* L.**

Od VI.-VIII. jde na lidi i zvířata při potocích v polostínu: velmi hojná: Pohledí, Nitra, Zlatovce, Rolová, Štúrovo, Javorník u Velké.

Str. 842.

***Tabanus sudeticus* Zllr.**

VII. v Tatrách (Matliary, Kežmarské Žleby) Fatře Vrátná Dolina. Jde na dobytek i lidi.

***Tabanus bovinus* L.**

Velmi hojný v senech na lukách u Javorníka, Zlatovce, na dobytku, ♂♂ s oblibou látají a sedají na bahno, nad potoky!

***Tabanus glaucopis* Mg.**

Všude v Čechách na Vysočině, na dobytek i lidi!

Str. 837.

***Haematopota pluvialis* L.**

Velmi hojná: Pohled' u lesů, toků velmi obtěžuje (prostředek Repudin)

Str. 847.

***Dioctria oelandica* L.**

Na kraji lesů, na křoví i v trávě. V.-VII. Hojně: Zlatovce, Lutov, Nitra, Štúrovo.

Asilus crabroniformis

VII.-IX. Sedá na zaschlé kravině, kde chytá hmyz. V okolí Pohledě na polních cestách u Zlatoviec hojný na pastvinách (Malá Hora, Vinohrady – u Volové Lhoty.

***Laphria gibbosa* L.**

VI. Za Kyjovem v lese sedá na kmeny i na pařezy až do VIII.

***Laphria flava* L., *L. gilva* L.**

VI.-VIII. na kmenech a pařezech. Pohled', velmi hojný na Inovci.

***Asilus (Dysmachus ?) picipes* Mg.**

Na suchých stráních a lukách VII. VIII. sedá na stéblech trav (i copuly) hlavně od 11-15 hod. Hůra (velmi hojný).

***Asilus* (menší druhy)**

Sedají na cesty, kameny, kmeny stromů, na keře a loví hmyz.

***Philonicus albiceps* Mg.**

V píscích u Čenkova VI. VII.

***Hemipentes morio* L. (*Hemipenthes morio* (Linnaeus, 1758))**

Od V. na cestách (Pohled', Zlatovce, Nitra) velmi hojný na břehu Dunaje.

Str. 850.

***Bombylius* L. (asi 6 druhov)**

Časně z jara velmi hojní Zlatovce, Nitra, Kováčov. Naletují za slunce hojně na plicníky, hluchavky, šalveje, lehko se otre ochlupacení. Nejlépe po usmrcení hned napichovat a do krabice.

Chrysotoxum festivum, bicinctum

a ještě jiné vosám podobné druhy.

Časně od jara na květech na slunci, na listech keřů.

***Syrphus pyrastris* L.**

Od VI.-VIII. Obletuje keře na kraji lesa, sedá hojně na okoličnaté. Na slunci velmi čilá, když se ochladí, lze ji rukou sbírat. Velmi hojná: Zruč.

***Volucella bombylans* L.**

Na listech keřů, květech. U Pohledě v VI. na mezích mezi obilím na kvetoucích chrastavcích velmi hojná. Na Inovci na alejích.

***Volucella pellucens* L.**

Od V.-IX. na listech i květech má ráda polostín, květy ostružin, ptačího zobu.

Volucella zonaria

Zlatovce, Kováčov (květy ptačího zobu, květy chebží).

***Eristalis tenax* L.**

Od jara do zimy všude. Zvláště hojná na podzim na květech, cestách, kamenech, na záchodech (U dětí pode jménem trubec).

***Microdon devius* L.**

V. VI. Na dubových pařezech, pod jich korou larvy.

***Chlorops taeniopus* Mg. (*Ch. pumilionis* Bjer)**

Na suchých travnatých mezích a stráních kraj lesů, na škarpách smýkáním V. VI. a zase potom VIII. Pohled'. Jednou se mi v IX. a X. nastěhovali do bytu na okna. S ní se objeví hojný jiný druh, který má pásy místo černé jen bleďošedé.

***Braula coeca* Nitzsch.**

V úlech na trubicích, ♀, nejvíce tam, kde úly stojí ve vlhku. Lutov, Volavá Lhota.

Str. 885.

***Lipoptena cervi* L.**

Lidem v lese vlezle často do vlasů. Hůra VIII. IX.

***Stomoxys calcitrans* L.**

Rozdíl: moucha bodalka

Moucha od jara, bodalka od konce července

***Fania canicularis* F. (*Fannia canicularis* (Linnaeus, 1761))**

Obyčejně v hejnech krouží v bytě pod lampou.

Str. 895.

***Tachyna grossa* L.**

19.VI. na Bezděži u první brány asi 30 na různých květech. VII. a VIII. na lukách kol Pohledí na okoličnatých, miluje polostín, VII. a VIII. na lukách u Krásného Buku.

***Tachina fera* L.**

Z jara na květech protěže kociánku, pak na květech mateřídoušky a dobromysle od VIII. na lukách na okoličnatých. Pohled', Horka, Zruč, Nitra aj., na lukách nad Rolovou, přišly i na smradlavý sýr.

***Dexia rustica* F.**

Od VII. na lukách na okoličnatých, létá dosti pomalu. Je to cizopasník chroustích larev.

***Lucilia caesar* L.**

Na lejnech, velmi hojně na zdechlinách, na okoličnatých květech.

***Calliphora vomitoria* L. (*C. vomitoria* (Linnaeus 1758),**

***C. erythrocephala* Mg. (= *Calliphora vicina* (Robineau-Desvoidy, 1830)**

do spíží, na květech, na zdechlinách.

***Phasia crassipennis* F. (*Ectophasia crassipennis* (Fabricius, 1794))**

Inovec, VII.-VIII., lesy (u potoků) za Velkou Polomí u Rožnavy na kvetoucí mátě vodní.

***Hypoderma bovis* L.**

Střeček je rozšířen všude, kde se od jara pase hovězí dobytek celodenně: tj. asi od Velké nad Veličkou přes celé Slovensko. Nikdy jsem tohoto střečka venku nechtyl. Přiletí prý, sedne kráve na koleno a klade. Kráva líže koleno, polkne vajíčko a v žaludku se vylíhne červík, prohryze stěny žaludku a dostane se až pod kůži. Toto se stane asi v VII. nebo VIII. Do jara červ pod kůží naroste (uher!) a dobytče u hřbetu má bouli, některé i 7 a více. Za parného dne, zvláště před bouří, boule praskne a uher padne na zem. Při a po dešti zavrtá se do Měkké země, scvrkne se a je z něho černá kukla. Opatřil jsem si asi 100 těch červů, v bedničce s hlínou a pilinami se mi zakuklili a během 14 dnů vylíhlo se mi 13 střečků. Snad jsem měl kropit anebo dali mi kluci více červů násilím vymačkaných – nedospělých. Bylo by snad dobře, když kráve boule praskne, připevnit na ni leucoplastem papírový kalíšek jako je na zmrzlinu a večer by tam snad byl červ sám vypadlý, bez pomoci kluka. Střeček prý létá asi rychlostí 80 km.

Str. 900.

Hypoderma diana

U jelenů a srnců. Chytil jsem je v V. vyhřívající se v blátě u přechodu potoka v Prední Hore, u pramene za sanatoriem pod Zoborem, na Jarově u Prahy (copulu).

Str. 911.

***Phryganea grandis* L.**

Sedali v V. a VI. na stromy na břehu tůň asi 2-3 m nad zemí, nastavil jsem síť, letem padali do ní. U sv. Václava, u rybníku za Krásným Bukem k zahradám.

Světlo: Pohled', Hlohovec.

***Limnophilus flavicornis* Fabr. (*Limnephilus flavicornis* (Fabricius, 1787))**

Sedá rád na větve krajních stromů na kopcích. Louky na Inovci, mladé duby na Hegyfároku V. VI.

***Limnophilus rhombicus* L. (*Limnophilus rhombicus* (Linnaeus, 1758))**

Larvy a kukly jsem nacházel pod kameny, nebo na spodu kmenů z vody rostoucích v malých potůčcích za Kyjovem až k hranicím, imaga kol potoka, na patnících, mostech, kamenech. Také se mi líhli doma V. VI.

Jiný chrostík velký

mi naletoval v lese na Hůře na elektrické světlo IX. [Všichni na světlo.](#)

Str. 930.

***Hepialus humuli* L. (*Hepialis humuli* (Linnaeus, 1758))**

Za Krásným Bukem je luční svah pod domem Kamenná Horka č. 25. Když se večer VI. VII. setmělo poletovali tam ♂ i ♀.

Str. 941.

***Aegeria apiformis* Clerk (*Sesia apiformis* (Clerck, 1759))**

V Kutné Hoře jsem od V.-VI. ráno už o 5. obcházel velké topoly při Vrchlici k Sedlci a na kamenech asi do 1 m výše seděli čerstvě vylíhlé nesytky. Totéž u cesty z Čelákovic do Jiřiny, u Velkého Rybníka u Kutné Hory, u Velké nad Veličkou (hlavně topol černý).

Vzácné Sesie

na řídce osázené stráni nad tratí z Hronské Kamenice do Kováčova. Hlavně podjezdem mezi Kamenicí a Kováčovem vyjít ze silnice na stráň.

Taktéž při smýkání na Hegyfároku mnoho Sesií. Ale každé 2-3 rázy smýkač prohlížet, jinak se odřou.

***Cossus cossus* L.**

1x do sítě asi v 10 večer u starého dutého dubu. Ve vrbách, topolech a též pod korou (volnou) na 3-5 letých dubových pařezích. Vychoval jsem ji mezi 2ma kusy dubové kůry k sobě složenými. Žere dobře i jablka, třeba nezralá.

***Cossus terebra* na světlo v amfiteátru. (*Acossus terebra* (Denis & Schiffermüller, 1775))**

***Zeuzera pyrina* L.**

Housenky jsem měl z maďalu a mladé hrušně.

[Velmi hojně na světlo na zámku VI.-VIII.](#)

***Tortrix viridana* L**

Některým rokem velmi hojná. V listech plus černých kukliček v V. Radotín Závist, Malá Hora a Vinohrady, Lutov.

***Carpocapsa pomonella* L. (*Cydia pomonella* (Linnaeus, 1758))**

Dej do bedničky jablečné padavky, naspod piliny s hlínou. Z jara se líhnou imaga.

Str. 1013.

***Augiades comma* L. (*Hesperia comma* (Linnaeus, 1758))**

V. VI. Na lukách Veleckých za Javorníkem, kraj lesa.

Thanass abb. **taras** (*Pyrgus malvae* f. *taras* (Bergstrasser, 1783))

Na louce před chatou na Inovci V. Sedá na zběhovec (ajuga)

Str. 1014.

Papilio machaon L.

Papilio podalirius L. (*Iphiclides podalirius* Linnaeus, 1758))

Velmi hojný na kopci Malá Hora nad Zlatovcemi. Ovocný klade po okolí na truky, druhý na fenykl a jiné okoličnaté. I. Generace od 16.IV., druhá asi od 10.VII.

Mnoho *podalirius* na kopcích za Sedmerovci. – Fenykloví bývali na Královské Haldě u Kutné Hory. Též byli hojní všade kol Krásného Buku (bedrník!)

Thais polyxena Schiff. (*Zerynthia polyxena* (Denis & Schiffermüller, 1775))

Létá v IV. Housenky od VI. na podražci. Velmi hojně Zlatovce (Vinohrady a u Přední Hory), Záblatské Vinohrady. Nitra: Vinohrady pod Zoborem. – Hegyfárok. – Kolem trati od Štúrova až k Helembě velmi hojně.

U Leopoldova, u trati.

Parnasius apollo L. (*Parnassius apollo* (Linnaeus, 1758))

Na Vršatci od 5.VII., za Rolovou od 1.VII. Létá asi ráno od 8 do 15, rád sedá na bodlák, odpočívá rád na řebříčku.

Kvetnica u Popradu.

Parnasius mnemosyne L. (*Parnassius mnemosyne* (Linnaeus, 1758))

IV.-V. Inovec u Trenčína. Na jeho loukách a světlých místech od 700 n. m. až na vrchol. ♂♂ jsou dříve, samice později, asi od 9.V. Rád sedá na zběhovec (*Ajuga*). V Nitře na Zoboru je již od 1.IV. Na Inovci samice některé skoro černé.

Aporia crataegi L.

Na Slovensku, některá léta velmi hojný: Zlatove, okolí Nitry, Hegyfárok, Kováčov VI. V Nitře hojný na švestkách.

Pieris rapae, **P. brassicae** L.

Jarní generace V. a druhá asi VII. 1937. II. generace tak hojná že 3 jsme sebrali za prázdniny 50.000 ex bezvadných (žádná aberrace).

Pieris napi L.

V Dolině Vrátna skoro černé aberrace.

Euchloe cardamines L. (*Anthocharis cardamines* (Linnaeus, 1758))

Na pokraji lesů, blíže potůčku od IV. má jen 1 generaci.

Gonepteryx rhamni L.

Zjara jen přezimující. Nová generace asi od VII. Rád sedá na slzičky, na pcháč luční, na kvetoucí hrách a pelušku.

Colias chrysotheme Esp.

Na náspu u Dunaje, Štúrovo VII. –

***Zephyrus quercus* L. (*Favonius quercus* (Linnaeus, 1758))**

Housenky hojné na dubových keřích V. Zlatovce. Požírají se! **Nitra**.

***Chrysophanes virgaurea* L. (*Lycaena virgarea* (Linnaeus, 1758))**

Na louce pod strážním domkem v Bojanově (Rolová) hojný v VII. Na lukách za Kyjovem u Křinice VII.

***Chrysophanes rutilus* Wernb. (*Lycaena dispar rutilus* (Werneburg, 1864))**

Za zastávkou Kováčovem na travách u Dunaje VI. **Hlohovec: u Váhu VIII.**

***Chrysophanes alciphron* Rott. (*Lycaena alciphron* (Rottemburg, 1775))**

Na lukách na Inovci VI. více nad Jastrabím.

***Lycaena baton* Bgstr. (*Scolitantides baton* (Bergsträsser, 1779))**

Na lukách kol železničního podjezdu ze vsi k nádraží u Hronské Kamenice.

***Apatura ilia* Schiff.**

Dolánky u Českého Brodu VI. cesta z Jastrabia do Dubodielu VII., též Rolová – Bajanov VII., velmi hojná za zastávkou Kováčov i u Dunaje, v horku zaletuje i na mokrou půdu železničního podjezdu. Naláká se dobře na smradlavý sýr, čerstvé lejno.

***Apatura iris* L.**

Pohled', louka k Želivci VII. Velmi hojná v dolině nad Javorníkem VI. a VII. (housenky v V. na klepáč.) – Bajanov VII. – Vlárský průsmyk. Lákat jako *ilia*.

Str. 1024.

***Limenitis populi* L.**

U cesty a potoka u Prední Hory, sedá na bláto a jako *ilia*. Asi od 10.V. Též v dolinkách pod Inovcem.

***Limenitis sibylla* L. (= *Limenitis camilla* (Linnaeus, 1764))**

Trenčín (na Brezině), Zlatovce VI.

***Neptis aceris* Lep. (= *Neptis sappho* Pallas, 1771)**

Okolí Jindřichova Hradce. – Kováčov VI. od zastávky na sever mezi kaštany.

***Vanessa antiopa* L. (*Nymphalis antiopa* (Linnaeus, 1758))**

Jde na šťávu stromů (olše, břízy, duby). Housenky žerou pohromadě až do zakuklení. Jívy, osiky, břízy, vrby.

***Vanessa polychloros* L. (*Nymphalis polychloros* (Linnaeus, 1758))**

Na hruškách a jilmech. Housenky pohromadě V.

***Vanessa xanthomelas* Esp. (*Nymphalis xanthomelas* (Esper, 1781))**

Od zastávky Kováčov k Helembě na mokřích místech (podjezdy).

***Vanessa L album* Esp. (*Nymphalis L-album* (Esper, 1781))**

Za vrcholem Inovca na alejích VII.-IX.

***Pyrameis atalanta* L. (*Vanessa atalanta* (Linnaeus, 1758))**

Na kjopřivách ve slepených listech kukly VIII.

***Melitaea maturna* L. (*Euphydryas maturna* (Linnaeus, 1758))**

V údolí od Kamenína přes vinice k Salce a na Hegyfároku VI.

***Argynis pandora* Schiff. (*Argynnis pandora* (Denis & Schiffermüller 1775))**

Na náspu trati okolo Kováčova. Sedá rád na květy velkého bodláku (*ostropes*) též na kraji lesa nad nádražím Hronská Kamenica.

***Argynis paphia* L. (*Argynnis paphia* (Linnaeus, 1758))**

Velmi hojný na lukách nad Zručí až k Ostrovu. Sedá rád na luční bodlák (*pcháč*). Též na kvetoucí ostružiny. Černá aberrace za Kyjovem u Křinice.

***Argynis latonia* L. (*Issoria lathonia* (Linnaeus, 1758))**

Všude na cestách od časného jara až do podzimu. Velmi hojný na lukách vrcholu Inovce, na lukách za Vekou Polomí u lesu silnice.

***Erebia* spec.**

Pěkné Erebie u tatranské magistrály od skalnatého plesa směrem ke Kamzíku (VI. VII.)

Str. 1030.

***Satyrus circe* F. (*Brintesia circe* (Fabricius, 1775))**

Nad nádražím Hronská Kamenica je vrchol porostlý zakrslými duby a na aleji je *circe* velmi hojný VI. VII. Též Zlatovce na Malé Hoře. [Soroš](#).

***Satyrus hermione* L. (*Hipparchia hermione* (Linnaeus, 1764))**

Vše jako *circe*. Též na vrchu Brezině u Trenčína. Sedá rád na krajní stromy.

***Satyrus briseis* L. (*Chazara briseis* (Linnaeus, 1764))**

Na pastvinách VII. u Zlatoviec, kolem Inovce, na Bradle u Lutova.

***Pararge maera* L. (*Lasiommata maera* (Linnaeus, 1758))**

Na lesních cestách, světlinách, u potoku Křinice od Kyjova k hranicím velmi hojný.

***Aglia tau* L.**

Od časného jara (dokud ještě holé stromy až do V.) za slunných dnů lítají ♂♂. Dají se dobře nalákat na neoplozené ♀♀. Prední Hora u Zlatoviec, všude na Inovci, Nitra, okolí Štúrova.

***Saturnia pyri* Schiff.**

Konec dubna a počátek VI. nosily mi děti motýle. ♀ zavřená v krabici snese 120-180 vajíček. Vejce jsem dal do organtýnového pytle a navlékl na větev (jabloně, švestky aj.) Pytel u kořene svážu, aby neutekly, ale pozor na sýkory! Protrhají i tyl a tahají i 4 cm housenky ven.

Velkou větev švestkovou do láhve od okurek, ucpal kol papírem a na ní choval housenky. Když se mi vylíhly ♀♀, dal jsem je do kličky, postavil v pokoji, otevřel okno a do půlnoci přiletělo 10 ♂♂. Hojně: Zlatovce, Nitra, Štúrovo.

[Hlohovec na světle hojný.](#)

***Saturnia pavonia* L.**

Všade na malinách (Pohled', na olši, trnce (hojně u Kováčova) v V. malé housenky černé pohromadě na trnkách, jsou-li větší, rozlezou se. Lákat za slunečného dne odpoledne od 3-6.

***Saturnia spini* Schiff.**

Housenky na pobřeží Dunaje u Bratislavy na vrbách a jívách. Drželi se tam pohromadě až do úplné dospělosti. Líhnutí trvá i 3 roky. První jaro asi $\frac{1}{3}$ - $\frac{1}{2}$, druhý rok asi $\frac{1}{3}$, zbytek až třetí rok.

***Sphinx ligustri* L.**

Na plotech z ptačího zobu (hojně v Praze), pámelníku, šeříku, na kalině, a na jasaněch (Kutná Hora, Inovec). [Světlo Hlohovec](#).

***Sphinx pinastri* L.**

Na borovici, smrku, kosodřevině (Pohled') housenky VIII.-IX. Kukly pod mechem, hlavně na svazích příkopů, na balvanech když jsem hledal střevlíky. [Světlo: Hůra](#).

***Marumba quercus* Schiff.**

V krajinách dubových lesů: Lutov, Nitra, Štúrovo, motýl V.-VI.

***Mimas tiliae* L.**

V květnu dopoledne sbíral čerstvě líhlé v alejích lip i kopuly (Kutná Hora) též na jilmech. [Hojný světlo Hlohovec](#).

***Smerinthus ocellatus* L.**

Hojně housenky na vrbách VIII.-IX., ve stromových školkách na mladých štěpených jabloních: Kutná Hora, Pohled', Trenčín.

V květnu časně ráno jsem šel podle potoka Vrchlice k Sedlci a na starých topolech a vrbách seděli čerstvě vylíhlí motýli: *ocellatus*, *Am. populi*, *Hem. apiformis*, často i v kopulách. [Na světlo](#).

***Amorpha populi* L. (*Laothoe populi* (Linnaeus, 1758))**

Na topolové, osykovém křoví, housenky VII. VIII., motýli jako *ocellatus*. [Světlo](#).

***Haemorrhagia tityus* L. (*Hemaris tityus* (Linnaeus, 1758))**

Létá v V. ve dne a ssaje z květů (*Ajuga* aj.) hojná: Krásný Buk.

***Haemorrhagia fuciformis* L. (*Hemaris fuciformis* (Linnaeus, 1758))**

Housenky hojně na zimolezu: Karlův Týn, Tatranská Lomnica, Trenčín (Brezina) motýl v V. ve dne na květech.

***Deilephila nerii* L. (*Daphnis nerii* (Linnaeus, 1758))**

1 samec večer v letu na karafiátech Hanzlíkova u Trenčína. V hotelu Tatra na oliandru našli housenky.

***Pterogon proserpina* Pall. (*Proserpinus proserpina* (Pallas, 1772))**

Za večer šera v VI. na loučce před chatou na Inovci létaly na květy knotovky. Ráno jsem našel na trávě čerstvě líhlé.

***Macroglossa stellatarum* L.**

Motýl přezimuje a létá časně z jara. Noví létají VII. Jdou hojně na pcháč luční (Louky u Pohledi) na kustovnici (Kutná Hora) na cínie (Zlatovce) asi od 16-18 hodin. Housenky všade na svízele syřišti VI.-VII. [Ssaje na konopici VIII. IX.](#)

***Celerio euphorbiae* L. (*Hyles euphorbiae* (Linnaeus, 1758))**

Všade, kde je hojný pryšec. V Kutné Hoře, v Trenčíně vždy 2 generace. Přezimují kukly. [Světlo.](#)

***Celerio galii* Rott. (*Hyles galii* (Rottemburg, 1775))**

Housenky byli hojně na *Epilobium* na Inovci VI. VII., ale měly hojně parasitů. Motýl létal někdy na květy Epilobií i ve dne. – V Kutné Hoře býval na svízele. Světlo na Hůře.

***Pergesa elpenor* L. (*Deilephila elpenor* (Linnaeus, 1758))**

Housenky VII.-X. na různých *Epilobium*, na vinné révě. V Kutné Hoře u Vrchlice k Novým Dvům, v Telči na *Epilobium*, které roste jako podrost ve smrkových lesích. Jsou černé i zelené. Ve dne schovány, vylézají asi od 16 hodin. Velmi hojně. [Oba na světlo hojně. ↓ ↑](#)

***Pergesa porcellus* L. (*Deilephila porcellus* (Linnaeus, 1758))**

Housenky na svízelech (Kutná Hora, Trenčín).

Chytání lišajů na květech.

V létě navečer, jak se začne stmívat, jdou lišaji hojně na květy. Nejvíce: na *Nicotiana affinis*, na Phloxy, Verbeny, Karafiáty, kozí list, *Epilobium*. Přiletí ještě za dosti denního světla. Největší nálet je před bouří a docela i při dosti silném dešti. Tak jsem chytil *euphorbiae*, *elpenor*, *porcellus*, *pinastri*, *nerii* 1x, *convolvuli* velmi hojně, ale přichází už za tmy a nevadí mu ani když si naň baterkou svítím, dále *ligustri*, *galii*. Chytil jsem v Kutné Hoře, Nitře, Trenčíně. [Acherontia na světlo 17.VI., 10. a 13.IX. v Hlohovci.](#)

Hmyz na světlo v r. 1962 (mimo motýlů)

22.IV. Chrousti pokrývají celou plachtu, že ani nelze motýle chytat. Sloupy se žárovkami víc jak 1 m obaleny chrousty. Nálet ustává až asi ve 22 hodiny.

24.IV. 1 *Cerophytum elateroides*, 1 *Elater Megerlei*, *Hydrous piceus* i *aterimus*.

26.IV. *Opilo molis*

12.VI. *Balaninus nucum*

15.VI. *Phymatodes testaceus* 8, 3 *Kolari*, *Oryctes*, 2 *Chlaenius tristis*, *Thox*, *Harpalus zabroides*, vůbec mnoho Carabidů: *Badister*, *Amara*, *Harpalus*.

17.VI. Kovařici (*Melanotus*, *Athous haemorrhoidalis*, *Megerlei*), *Cantharidi* více druhů.

23.VI. 4 *Axinopalpis*, *Exocentrus adspersus*, *Liopus*, 6 *Megerlei*

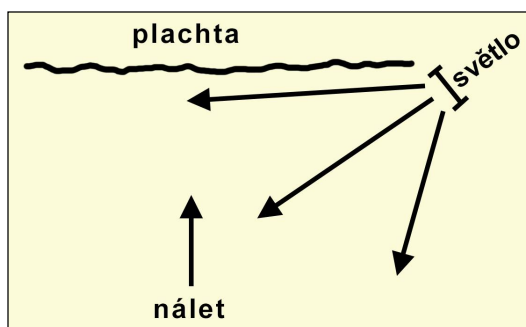
24.VI. 12 *Axinopalpis*, 3 *Megerlei*

- 8.VII. *Deleaster dichrous*, Bembidioni, *Anoxia*. 1 *Athous vilosus*, 1 *Megerlei*, 2 druhy *Coriza* (*Coryza*)
- 11.VII. *Axinopalpis*, 1 *Megerlei*
- 16.VII. 2 druhy *Myrmeleon*, 1 *Axinopalpis*, 1 *Saperda perforata*
- 26.VII. Záplava *Ophonus pubescens* (= *Harpalus rufipes*). Na ulici pod zářivkami 15 *Hydrous*, 1 *Aegosoma*
- 27.VII. *Polyphyla fullo*, 2 *Hydrous*, na ulici asi 15 *Calosoma auropunctatum*
- 4.VIII. *Phryganea grandis*, více druhů slunéček, *Locusta*, sršně, *Meconema*, více druhů malých cikád.
- 20.VIII. *Myrmeleon*
- 22.VIII. 2 *Hydrous*, velké ploštice (*Pentatoma rufipes* a jiná velká)
- 23.VIII. 1 *Hydrous*, *Illebius*
- 24.VIII. Na ulicích *Hydrous* (55 od 22-2) (240 *Hydrous* za 1 noc)
- 26.VIII. *Myrmeleon*
- 27.VIII. *Hydrous*, *Saperda carcharias*, *Calosoma* na ulicích. 2 *Carabus violaceus* ke světlu.
- 29.VIII. 5 *Hydrous*
- 4.IX. 32 *Hydrous*, 1 *Cybister*, 2 *Dytiscus*
- 5.IX. 10 *Hydrous*
6. a 7.IX. 12 *Hydrous*
- 28.IX. *Necrophorus humator*, *Necrodes litoralis*
- 30.IX. 13 *Hydrous*, 1 *Dytiscus*, 1 *Cybister*
- 1.X. *Meconema*, 5 *Hydrous*
- 2.X. 3 *Hydrous*
- 3.X. 3 *Hydrous*
- 8.X. *Chrostíci*
- 11.X. 2 *carbro*, pestřenky

Svítím Premaluxem = kufříkové horské slunko.

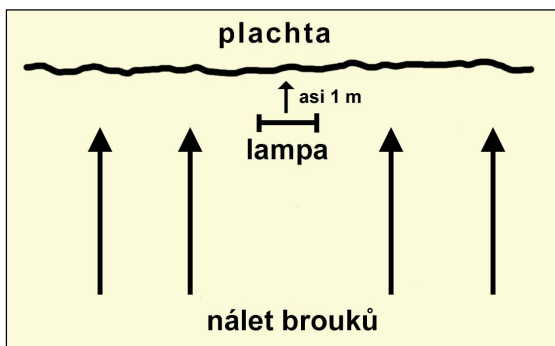
Na zdi bílá plachta asi 1.7 x 1.7.

Na motýle, stužkonosky aj.

Některé můry, lyšaji, grosulariata, drvopleň maď, sedají rádi do trávy, 4-5 m od světla. Zvednu-li proud světla šikmo vzhůru, vylétují též do výše.

Na brouky, tesaříky, kovaříky nejlépe

a běhají po plachtě.

Některé druhy (hlavně obyčejné: *gamma*, *segetum*, *pronuba* jsou divoké a dlouho, než se usadí. Jiné přiletí a sedí hned *Zeuzera*, *Stauropus*, *Dicranura*, *Notodonta*.

Chladno a vítr nejlépe snášejí pídalky.

Brouci jen: úplná tma, teplo (25° a více) a žádný vítr!!

Svítím na otevřené rampě zámku, kolem les, mnoho nemocných jilmů, dále topol, jíva, osyka, javor, dub i ovocné stromy.

***Papilio podalirius* (*Iphiclides podalirius*)** housenky na trnkách, třešních. Motýl I. generace od 16.IV., druhá v červenci.

***Papilio machaon*.** Oba druhy mají rády kopce – kulminační body. Housenky tohoto na mezích a kladech na bedrníku, zvláště v IX. bývají hojné, ale mají často lumky. II. generace bývá větší a bledší.

Parnasius mnemosine v květnu hojný na Inovci kolem chaty skoro černé ♀♀, rád ssaje na zběhovci (Ajuga). Na Zoboru u Nitry velmi hojný. Všude na kopcích, kde je dymnivka (*Corydalis*). V Čechách lital u Velkého Oseka.

***Parnasius apollo*:** Kol hradu Vršatec nedaleko Pruského, začíná létat 5.VII. Pod Fatranským Kriváněm v doline „Kúr“. V Kralovské dolině. Na skalách proti Ružomberku, Černý Váh, Muráň. Nejvíce v dolině za Margecany za starým tunelem býval hojný. Ráno v 6 seděli na řebříčku, od 8mi létali asi do 2, potom seděli na bodlácích, i na chebzi a mateřídoušce. Je na Slovensku mnoho lokalit, které osobně neznám: Dolina za Ilavou, dolina za Ruzomberkem ke Korytnici, u Kremnice, Pěniny u Červeného Kláštera, Tatry blízko Žďáru.

Apatura iris v VII. v dolině nad Javorníkem (u Myjavy) sedá na lejna, housenky na keřích osyk, rakyte v V. též u Margecan hojná.

***Apatura ilia*.** Konc VI. a VII. Dolánky u Českého Brodu. Velmi hojná: Kováčov u Štúrova

Limnitis populi od 15.V. v dolině Zlatoveckého potoka dopoledne sedá na mokrá místa i na starý sýr. Na Soroši u Hlohovce na lesných alejích.

Limenitis sibilla Kováčová v VI.

Argynis aglaia*, *adippe*, *Niobe na lukách Inovce VI. a VII. velmi hojně.

Satyrus circe* a *hermione VI. (v senoseči) na Malé Hoře u Zlatovce, Na vrchu kopce nad nádražím u Hronské Kamenice.

Argynis pandora – Za stanicí Kováčová vedle tratě na velikých bodlácích VI.

Satyrus dryas Trtenčín na Brezině VII. na kopci před Inovcem, Na Soroši v seči na stráni k Váhu.

Araschnia prorsa VII. VIII. na lukách pod Hůrou za Pohledí na okolíčnatých.

Zephyrus quercus housenky V. VI. na dubových keřích na Zoboru u Nitry, za Zlatovcemi směrem na Súču, Soroš u Hlohovce.

Lycaena batava u mostu před stanicí Hronská Kamenica

Chrysophanus rutilus za stanicí Kováčovo VI. na trávě při Dunaji, v Hlohovci pod Šomadí u Váhu.

***Pamphila palaemon* (*Carterocephalus palaemon*)** na lukách za Javorníkem u hranic Slovenska.

***Hesperia malvae* a. *taras* (*Pyrgus malvae* ab. *taras*)** na Inovci u chaty V. VI.

Zygaena fausta na lukách u ústí Jizery do Labe

Zygaena carniolica Trenčín na Brezině.

***Oeonistis quadra* (*Lithosia quadra*)** na světlo Zruč (Hůra) Hlohovec na zámku.

Parasemia plantaginis na cestě, okolo v trávě za chatou na Inovci

Arctinia caesarea. Světlo na zámku Hlohovec.

Rhyparia purpurata Světlo Zruč, Hůra V. VI.

Hyphoraia aulica Travnaté svahy Inovce od M Lehoty.

Pericallia matronula asi 6.VII. vyletel z trávy u trati za Rolovou.

Dasychira fascelina světlo na zámku Hlohovec VII.

***Dasychira pudibunda concolor* (*Calliteara pudibunda* ab. *concolor*)** světlo na zámku Hlohovec a na Zoboru.

Arctornis L-nigrum světlo na zámku Hlohovec a ve Zručí.

Lymantria monacha Hůra u Zruče. Každé léto (VII.-VIII.) naletuje na světlo, i 50 kusů za noc, všechny aberrace od bílé do černé.

Thaumetopoea procesionaea Hnízda housenek v VI. na starých dubech v aleji u trati Kováčová, v Lutove hnízdo kukel na dubě.

Poecilocampa populi na světlo X. Zlatovce, Hlohovec zámek, i na domech ve dne blízko výbojek.

Eriogaster lanestris housenky na květech hlohu V. hojně v Zlatovcích, na Inovci.

Lasioampa quercus housenky na Inovci u chaty VI. na jívě i jiných keřích, motýl na světlo na zámku v Hlohovci v klášteře.

***Cosmotriche potatoaria* (*Euthrix putatoria*)** housenky u chaty na Inovci, od 16 hod. na travách, též v Bučanech na trati.

***Selenephera lobulina* (*Cosmotriche lobulina*)** hojně na světlo na Hůře u Zruče VII. VIII.

***Epicnaptera tremulifolia* (*Phyllodesma tremulifolia*)** světlo zámek Hlohovec vz.

***Epicnaptera populifolia* (*Gastropacha populifolia*)** světlo zámek Hlohovec
dosti hojný

Dendrolimus pini 1943 kalamita mezi Lysou n/L. a Brandýsem. Nejvíce napadla asi 50leté stromy. Na stromech lepové pásy na jednom pod pásem i 2-300 housenek. V srpnu stovky vylíhlých seděly na stromech. Barevné všechny možné aberrace. 1960-1963. 20-30 kusů za sezonu na Hůře u Zruče na světlo, přiletují jen ♂♂.

Saturnia pavonia. Housenky na trnkách, malinách aj. Inovec, Hronská Kamenica, Zobor.

Saturnia spini. Dospělé housenky (1 dm) hromadně na vrbě u Dunaje v Bratislavě. Líhli se po částech asi 3 roky (Kavan legit.)

Saturnia pyri na světlo Hlohovec, Lutov, Nitra, Trenčín. Na čerstvě vylíhnutou ♀ naletovali ♂♂. Chov od vajíčka lehký.

Agria tau: Zlatovce, Inovec, Zobor. Na ♀ i 100 ♂♂ za půl dne.

Drepana falcataria na světlo Zruč.

Drepana harpagula* (*Sabra harpahula*), *D. binaria*, *D. cultraria – na světlo Hlohovec zámek.

***Acherontia* (*Acherontia atropos*)**. 1908 sbíral jsem housenky na zemákoch, kukly za rádem. Líhly se asi do 15.X. všechny, měl jsem jich asi 200! Co se vyorává „čertem“ je jich málo. Přiletí jednotlivě na světlo. Hůra, Zlatovce, Hlohovec (zámek).

***Herse convolvuli* (*Agrius convolvuli*)** sbíral jsem je se smrtihlavy. Housenky byly v brázdách, na svlačci.

Lov lišajů na květy u zahradníků.

Lítali na karafiaty, verbenu, *nicotiana affinis*. Chytil jsem ***convolvuli*** (i 15 za večer), ***ligustri***, ***pinastri*** (1962 i 25 za noc), ***euphorbiae*** (masy), ***elpenor*** (masy), ***porcelus*** (50 za večer), ***galii*** (5-10 za sezonu), 1935 jsem chytil na karaf ♀ ***nerii***! (*Agrius convolvuli*, *Sphinx ligustri*, *S. pinastri*, *Hyles euphorbiae*, *Deilephila elpenor*, *D. porcellus*, *Hyles galii*, *Daphnis nerii*)

Smerinthus populi*, *ocellata*, *tiliae (*Laothoe populi*, *Smerinthus ocellatus*, *Mimas tiliae*) na světlo: Zruč, Hlohovec vždy hojně, v Kováčové přiletěl na světlo *Sm. quercus*! (*Marumba quercus*)

Haemorrhagia tityus*, *fuciformis (*Hemaris tityus*, *H. fuciformis*) na jaře na zběhovci Krásná Lípa, Srbsko u Karlšteina, housenky na *Lonicera* v Tatrách.

***Pterogon proserpina* (*Proserpinus proserpina*)** právě se líhly na louce před chatou na Inovci.

Cerura furcula* a *bifida (*Furcula furcula* a *F. bifida*) na světlo Zruč, Hlohovec zámek.

***H. mühlhauseri* (*Harpia milhauseri*)** na světlo Zruč 15.8. 1 ex Hlohovec zámek 2 ex

Pheosia tremula na světlo Zruč 2 generace, Hlohovec i Zruč (Hůra)

Pheosia dictaeoides světlo Hůra, Zruč (VI. a VII.)

Notodonta ziczac světlo Hůra, Zruč i Hlohovec, též 2 generace

Notodonta anceps (*Peridea anceps*) světlo Hůra Zruč (VI.)

Notodonta Phoebe (*Notodonta tritophus phoebe*) světlo Hlohovec (2 generace)

Spatalia argentina Klepal s dubů v V. 2. generace růžovější na světlo zámek Hlohovec (VIII.)

Dicranura erminea (*Cerura erminea*) 1 ex světlo v amfiteátru Hlohovec

Dicranura vinula (*Cerura vinula*) světlo Hůra u Zruče, housenky na topolech, osikách Kutná Hora, Zruč, Zlatovce, Margecany (VII.)

Stauropus fagi na světlo Zruč i Hlohovec, má 2 generace. Ke světlu přilétá a hned klidně sedne.

Leucodonta bicoloria světlo Hůra Zruč.

Ochrostigma velitaris (*Drymonia velitaris*) světlo Hlohovec (3 ex)

Lophopteryx camelina a ***cuculla*** (*Ptilodon capucina*, *P. cucullina*) na světlo Hlohovec, ve 2 generacích velmi hojné!

Pterostoma palpina na světlo Zruč, Hlohovec hojná ve 2 generacích.

Ptilophora plumigera X. a XI. Ráno sedí na zdích blízko lamp (Hlohovec, Zlatovce)

Phalera bucephala na světlo Zruč, Hlohovec, Margecany, přilétá až o půlnoci. Housenky společně na břizách (Krásná Lípa)

Pygaera anastomosis, ***anachoreta*** (*Clostera anastomosis*, *C. anachoreta*) na světlo Zruč vzácně.

P. curtula (*Clostera curtula*) na světlo hojná, 2 generace Hlohovec, Hůra u Zruče.

Habrosyne detersa a ***Thyatira batis*** – hojné na světlo. 2 generace, Zruč (Hůra) Hlohovec až do 15.IX.

Palimpsetis or (*Tethea or*) světlo Hlohovec zámek.

Diloba caeruleocephala hojná na světlo IX. X. Hlohovec, housenky na jabloních.

Thyris fenestrella na květech chabzí na Inovci.

Aegeria apiformis (*Sesia apiformis*) Ráno kol 5. hodiny sbíral jsem je sedící na starých topolech i copuly. Kol poledne poletovaly.

Sesia empiformis (*Chamaesphecia empiformis*) smýkáním pryšce na Soroši a u Váhu VI. a VII.

Sesia leucopsiformis (*Chamaesphecia leucopsiformis*) dtto u Váhu.

Cossus cossus na světlo asi od 23 Zruč (Hůra), amfiteátr Hlohovec, přiletí tiše a stranou 4-5 m někde tiše sedí.

Cossus terebra (*Lamellocossus terebra*) 1 ex v VI. amfiteátr Hlohovec

Zeuzera pyrina na světlo velmi hojně VI.-VIII. Hlohovec. Přiletí, práskne s sebou blízko světla a tiše sedí.

Hepialus humuli létá VI. a VII. od setmění po lukách na Kamenné Hoře u Krásné Lípy. 1 ex na světlo: Hlohovec zámek.

Hepialus sylvinus (*Triodia sylvina*) VII. a VIII. na světlo Hlohovec

Dyspessa ulula na světlo Hlohovec amfiteátr.

Panthea coenobita na světlo Hůra u Zruče VI. VII. velmi hojná, klidná při náletu.

Colocasia coryli na světlo Hůra (Zruč, Hlohovec zámek, 2. generace IV.-VIII.

Acronycta rumicis (**Acronicta rumicis** (Linnaeus, 1758)) na světlo všude 4.-IX. Při náletu klidně sedí.

Acronicta psi a **tridens** V.-VIII. všude

Acronicta aceris V.-VIII. Hůra i zámek Hlohovec

Acronicta alni 2 ex na světlo Hůra VI.

Acronicta megacephala V.-IX. všude

Acronicta euphorbiae IV.-IX. 2 generace – všude

Acronicta leporina na světlo Hůra V.-VIII. hojně.

Craniophora ligustri V.-IX. na světlo hojně Zruč (Hůra) i Hlohovec, zámek.

Bryophila divisa (**Cryphia raptricula**) světlo: Hlohovec zámek VII. VIII.

Český Brod

Okolo Nových bytovek. Z jara v trávě pod kameny **Harpalus aeneus** hojný, **pubescens** málo. Střevlíci jsou vzácní: **cancelatus**, při trati **intricatus**, létá na okoličnaté hojný **Agriotes ustulatus**, večer létá **solstitialis**. V X a zas na jar **Adalia bipunctata** i červená varianta – lezou do domů.

Podviňák rybník. Z jara a zas v září **Nepa cinerea**, **Notonecta glauca**, vodní včela, **Ranatra linearis**. U kraje v trávě **Hyphium ferrugineus** a malí Dytiscidi.

Solánky

Z jara bělásek řeřichový. Koncem června **Apatura ilia** (i **lytia**) **Argynnis paphia** hojně i černé samice, žluťásek řešetlákový (**Gonepteryx rhamni**). Soumračník (**Thymelicus**) **lineola**, (**Nymphylis**) **c album**, (**Vanessa**) **atalanta**, hojná **Epinephele** (**Maniola**) **jurtina**. Hojně **Pieris brassicae**, **rapae**. Na olších **Acronicta alni**.

Hmyz, který se uplatní ve větších položkách:

Cicindela campestris. Krásný Buk: za pilou v dolině Hohle Tütte za Vlčí Horou hojný. Zlatovce: stráně před Prední Horou a cesta po loukách do Súče. Nitra Zobor cesta k lomu, Lupka pěšina.

Cicindela hybrida: písčiny mezi lesem a Sázavou. Písčité cesty kolem Tuhaně, u sv. Václava u Lysé, písečné místa u Váhu při Trenčíně, písčiny kolem Čenkova.

Cicindela sylvicola. Cesty od Pruského na Vršatec. Cesty na Inovce z Mnichovi Lehoty, při Kondrútu, i na vrcholu Inovce, na holých místech v lesích za Kyjovem, u Krásné Lípy.

Cicindela germanica. Stráž pod Malou Horou u Zlatovec, ve strništích kolem Inovce (Jastrabie, Selec atd.)

Carabus coriaceus hlavně v lesích, jednou velmi hojný v Zlatovcích při sklizni vojtěšky, jinak všade řídce – Krásný Buk, Pohled' u Zruče, Telč, Mrákotín, Nitra, Štúrovo, Hlohovec, Jalšové, Lutov, Vrátná Dolina, okolí Velkého Manínu.

Carabus violaceus Zlatovce pod hrstí obilí, v Prední Hore, ve vinohradech pod kameny, Invec pod kameny i pod korou zaschlých stromů, v zimě pod mechem na balvanech. Hlohovec v zahradách, Nitra, Štúrovo, Lutov v polích. Velký Manín, Vrátna.

Lesy u Telče a Mrákotína, v nich velké žulové balvany mechem potažené a v něm mnoho střevlíků asi od půl října do konce dubna, nejvíce **auronitens**, **violaceus**, **glabratus**, **cancelatus**, **hortensis**, kraj lesa u polí **Preysleri**. Na skalách Inovce též v mechu

auronitens ve Fatře, v Tatrách pod kameny a. **Escheri**, tam **irregularis**

obsoletus černý na Inovci

obsoletus a. **aureocupreus** Zlatovce nad Kyselickou

Scheydleri hojný pod obilím Zlatovce, kol Hlohovce. V klášteře v Hlohovci ve dvoře byl velmi hojný.

auratus od České Lípy na sever všude hojný kol Krásné Lípy v IV. běhá ve dne mezi ním vzácně **nitens**.

glabratus při jarních záplavách v travách luk při Štěpánském mostě u Mělníka a s ním **Blethisa multipunctata**, v tůních kolem Štúrova a Hronské Kamenice, - v tůních u Sv. Václava (Lysá n/L)

variolosus při potoku ve Vrátné Dolině, potůčcích Rolová, Košické Hamry v lese, v Inovci při potůčcích, zvláště velký ex v lese u Facsetu v Rumunsku III.

var. **Ullrichi** na polích Zlatovce, 1 ex Kutná Hora

var. **fastuosus** v III. 1916 Facset v Rumunsku káceli duby a pod třískami masý krásných barev zelené, červené, modré, vybral jsem 20 různých! V ČSR jen některé zlatě zelené ex u Bratislavy a v Štúrově.

Carabus granulatus v lesích a u vod Pohled' u Zruče, Telč, kolem Prahy, všade hojný, Leopoldov u Váhu.

Carabus montivagus blandus býval hojný v zříceninách u Kováčové zastávky u Štúrova.

Z rukopisu prepísal a spracoval: Ľubomír Vidlička

Práce o *Rosalia alpina* v ktorých je ako autor uvedený Juraj Čepelák:

ČEPELÁK, J. 1936. Nové odrůdy *Rosalia alpina* L. *Časopis Československé společnosti entomologické* 33: 145-147.

ČEPELÁK, J. 1937. *Rosalia alpina* L., pp. 36-40. In: Mjartan, J. (red.) *Pamätnica Mestského múzea Dr. Karola Brančíka v Trenčíne (1877-1937)*. Vlastivedná spoločnosť Mestského múzea Dr. Karola Brančíka, 111 pp.

ČEPELÁK, J. 1940. Pozorování o druhu *Rosalia alpina* L. a jeho variabilitě *Časopis Československé společnosti entomologické* 37(5-6): 82-83.